Це число має 32 сторінки.

Nr. 81 (15.171). Lwów, niedziela 9. kwietnia 1939. Rok LX

Ч. 81 (15.171). Львів, неділя 9. квітня 1939. Рік LX.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 30 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗМІСТ.

О. ЮЛІЯН ДЗЕРОВИЧ,
голова Т-ва св. Андрея.

Через Голгофту до Воскресення.

Сірий ринок над Єрусалимом, святим містом, яке перед трьома днями було свідком кривавої драми, вбивства Божого Сина.

Що пустими, вузькими вулицями й вуличками міста спішать Марія Магдалина й Марія, Мати Якова і Соломія. В темних складках одягів несуть посуди із пахощами; їх думки несуться на гріб Ісуса, якого найсвятіше Тіло хочуть намастити, бо не було часу зробити це в пятницю перед зложенням до гробу.

Тяжкий сум налягає на їх душі, такий тяжкий, як той камінь, що закрив гріб дорого Покійника, то хто-ж їм цей камінь відвалить? Хто їм поможе?

Так вони приходять аж на гріб, що лежить в саді Йосифа з Ариматеї. Аж, глянь... каменя нема, гріб отворений. Жінки підступають ближче. Несподіванка з жахом чергуються. Хто взяв камінь з гробу? Що сталося? Заглядають до гробу... Аж чують голос Янгола: „Нема Того, кого шукаєте. Він воскрес, Він живе! Ідіть про це сказати Петрові".

Спішать, біжуть — скоренько до міста, сказати Петрові й Апостолам. „Він воскрес, Він живе", повторяють раз-у-раз, немов би боялись забути цю велику щасливу вістку, яку їм Янгол подав!

* * *

Світає. В одним із єрусалимських домів посилає ранок крізь закратоване вікно свої перші промені. Вони падають на бліді, струджені обличчя двох мужів, що мешкають в цьому домі.

Але ці ранні промені болять, печуть, бо вони роздряпують старі рани обох цих мужів: Старий біль у Івана, який ще й досі не забув сумного, до глибини душі проникливого погляду Його Вчителя при Тайній Вечері... старий біль Петра, який пригадав собі на сумовитий останній прощальний погляд Спасителя, коли він, він — скала Його відрікся. Низько склонюються голови обох учнів в розпалені горячкою долоні, які звогчують мокрими сльозами.

Аж ось... Хтось зближається до брами, чути якісь жіночі голоси, які жадають, щоб їх негайно впустити. Крізь отворені двері влітає Марія Магдалина. Її товаришки і з найбільшим зворушенням передають апостолам нечувану вістку: „Він воскрес, Він живе!" Ще й казав Тебе, Петре, поздоровити, небесним післанцем цей поздоров Тобі переслав".

Чогож не спішиш, Петре? Глянь, Іван вже накинув на себе нагортку і йде, ні! не йде, а спішить, а біжить! — І Петро немов відмолодів, поспішає за Іваном. Поспішають до гробу оба мужі: вони мусять побачити гріб Учителя. Іван уже над гробом... Петро дивиться, як Іван і з переляком і зі здивуванням заглядає до гробу... Вже й Петро над гробом...; таж він пустий, дійсно порожній! Господи, Господи... Ти не вмерлець, Ти живеш!

* * *

На подвірі святині в Єрусалимі стоїть архиєрей, щоб зробити останні приготування до ранішньої жертви. Сяйво ранішнього сонця золотить уже дах святині, та ще ясніше, як звичайно блищать очі архиєрея. Ясніше блищать... ну! слава Богу, вже аж тепер буде спокій у нашій країні! Буде легче можна відітхнути, коли ми позбулися Назарея! А то бунтував нам нарід проти нас, який — чого доброго — хотів рівних прав для всіх! Тепер спокійно лежить він на горбку Голгофти, тяжкий камінь привалив його гріб, а гріб запечатаний римською печаткою. Вояки стережуть гробу та печатки. Хай би це були й поганські пси — що там сторожу тримають — таку прислугу може Ізраїль від них приняти, бож вони стережуть гріб нашого найгіршого ворога!

Нараз приступає один з архиєреєвих слуг до первосвященника і каже: „Равві, якийсь легіонер хоче з тобою розмовляти!"

В ту мить стає римський вояк перед старшим архиєреєм — блідий немов стіна, з переляком на лиці. Він викидає зі себе слова, які звіщають небажану вістку: „Равві, мерлець, Назарей — його нема в гробі, який ми стерегли на Голгофті! Він вернувся з країни мертвих між живих! Він воскрес!..." Немов ґрім і блискавиця з ясного неба вдаряють слова римського вояка в жидівського архиєрея. Він, немов за мить попостарівся, згорбився заломався... Але нема чого тут думати. Тут треба ділати, ділати чимскоріше... треба скликати однодумців, ереїв і з ними нарадитися, що робити, щоб мертвий Назарей не піднявся більше і не загрозив нашій силі!"

Ні! і мудра і хитра голова архиєрея і його підголосків нічого не порадили. Христос воскрес! Христос живе! .

* * *

Скінчився день. Всюди в єрусалимських домах запалені світла. Вони світяться і в тій кімнаті, де Христос споживав остатню вечерю зі своїми учнями. Апостоли знову тут зібралися, але тимразом без Учителя. Але Його імення у всіх на устах: післанці, вислані Петром і Іваном, їх усіх тут завізвали, передаючи їм вістку: „Він воскрес! Він живе!" Вістка вельми радісна, але неймовірна. Вони вагаються між страхом і надією. Страх перед ворогами наказує їм добре пильнувати дверей, а надія зростає у них і каже надіятись великих речей!

Входять щораз нові учні. Входить Іван, входить Петро. На його лиці сяє немов той сам промінь щастя, що колись на горі Сінай, коли Христос преобразився. Він не каже, не говорить, а кричить: „Христос воскрес із мертвих!" і мені мені, що я Його відрікся він зявився".

Аж ось... щось блищить... щось сяє... і стає Батько між дітьми, Учитель між учнями, Бог між людьми і каже: „Діти! скінчилася моя Голгофта, скінчилися мої терпіння! Бачите! Я воскрес! Ваші надії не завели вас! Доткніться мого тіла, огляньте мої рани, що це я, ваш учитель, ваш Христос! А моя Голгофта, моє воскресення, нехай буде для вас великою надією, великою наукою, що до великих цілей треба великих зусиль. Ідея моя невмируща, не могли зі мною у гріб вступити й загинути. Ідіть у світ! навчайте усі народи моєї науки, розказуйте їм про моє життя, мою Голгофту, мою смерть і воскресення!" Нераз буде Божа правда потоптана і зневажена, бо не є ученик більший від учителя.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

Силою живого духа і національної моралі.

У минулому році було у нас загальне нарікання, що тепер ніяка політична згода між українцями неможлива. Ми доходили до розпучливого висновку, що замість безлічі політичних партій ліпша була б одна авторитетна політична організація.

З другого боку підносились у нас голоси, що супроти грядучих подій, якими цікавиться наш український нарід, навіть одна політична партія, хочби внутрі найсильніша, не може мати амбіцій, щоб була провідною, монопольно-репрезентаційною партією. Бо поширене політичне життя у масах нашого народу пересуває партійні баріери поміж громадянством і тому політичний провід нашої української нації мусить бути такий, що має довіря у всієї нації — без огляду на партії.

Звідси насувався черговий висновок, що замість касувати легальні партії — бо це не так легко перевести у нас — доцільніше булоб: полишити партії на свому місці, як організації та угрупування політичні, і приступити до узгіднювання й устійнювання провідної політичної думки.

Сьогодні під цим оглядом відносини у нас уже — на щастя — багато кращі. Розсварених у рідні лихо завжди годить. Прийшли нові події, виринули нові питання.

І тому годиться побажати, щоб ота бодай розмірна згідливість та примирність вдержалась і розумним проводом довела до обєднання нашого народу. Бо цим здоровим чином у сучасних, вельми тяжких обставинах збережемо нашу силу духа та розважність у всіх наших діяннях.

Але з тої відрадної загально-громадянської події виходять самозрозумілі, хоч не все респектовані послідовности. Першою з них є те, що протидіяти акції нац. обєднаня — це значить ширити шкідливі настрої: заворушення і безділля, а цього не можна нікому робити, чи він тим вдоволений, чи ні, і тут нема оправдання. Другою послідовністю є те, що міжпартійна примирність не може проявлятись тільки тим, що разом зійдемось і заспіваємо „Мир вам браття“ та перестанемо далі працювати у всіх важних ділянках нашого життя, бо воно, мовляв, все наладналося міжпартійно і само піде... Ніколи! А навпаки — застоїться. Бо стан партійного замирення тільки облекшує та узгіднює нашу працю в громадянській організації, але робити за нас ніхто не буде, і тому треба використувати згідливість, щоб іще успішніше працювати та завжди мати перед собою головне завдання, що найпевніше є те, що зробимо власними силами.

А до того в сучасних тяжких міжнародніх вірносинах, що запанували майже в цілому світі, нам треба конечно задержати національну мораль та йти далі конструктивною працею і не зражуватися тут чи там невдачами, що нас стрічають. Бо як у житті кожної людини, так і в житті народу заходять прикрі часи, але через те свідомий нарід не впадає на дусі, тільки ще більше береться до єдности і праці, щоб перебути прикрощі та дороблювати те, чого нам треба.

Та вже ніяк не вільно нам, хочби нам найтяжче стало, затрачувати віру в краще будуче! Бо як сказав нам наш архипастир: держати до гори серця!

Це значить, що нам треба простувати руки і знеможені коліна, щоб разом іти правим шляхом своєї праці та не попадати в зневіру ані не занедбувати громадянських обовязків. Мусимо йти далі до своєї мети і не сходити на манівці з почуттям якоїсь пімсти або сваволі, бо на це не дозволяє нам власна національна гідність та простий розум, щоб не піддаватися жалеві ні смуткові.

Тому треба зберегти силу чистого духа і національну мораль та перебути хочби найтяжчі терпіння за правду життя і добро нації. До цього закликає нас усіх найбільший празник християнського світа: Христос Воскрес!

—o—

В. КУЗЬМОВИЧ.

Власні сили нації.

Зустрічаємо Великдень 1939 р. з розбитими надіями й у тривожному настрою непевности. За нами дата, яка перевернула горі дном дотеперішній порядок: 15. березень 1939. Знівечивши відновлене у Мінхені Вільсонівське гасло самовизначення, та недавня історична дата не поставила на те місце нічого. Кожна сьогодні видумана політична гіпотеза має однакову вартість для орієнтації у майбутньости і кожна з них безвартна. Одно знаємо певно: на хід подій, які в кожній хвилині можуть наступити та які можуть нас втягнути у свій крутіж, не маємо найменшого впливу. Чуємо теж, що бій гігантів, який назріває, матиме силу стирати з лиця землі цілі народи.

Ось уже три тижні тієї непевности та проте за той час українська політична думка не змогла сформулувати такого і нового конкретного пляну, який міг би вплинути на дальший чаприм нашої історії.

Безперечно в подібному положенні не лише ми одні. Навіть народи, які мають держави, безрадні в обличчі „шок-методи“, що в понуро скорому темпі переводить новий порядок в Европі. Ми є свідками, як ці народи творять нову фільософію політичного оптимізму, оперту на вірі у власні сили, на національній гідности і детермінації радше згинути в обороні своєї державної незалежности, ніж піти слідами чехів. Чи ці гасла слабих народів відберуть від сильних монополь на право до життя? Чи вони добудуть з ідейного нутра менших збірнот ту силу, яка встановила б новий, справедливий порядок у світі?

Недавно чули ми огірчені слова одного литовського патріота: „перед нами імперіялісти XX. ст., які в противенстві до окупантів минулих століть не обмежуються лише до мілітарних і політ. завоювань, лише стараються знищити народи морально і матеріяльно, щоб відобрати їм усяку надію на відзискання незалежности і свободи.“ Можливо, що той литовський діяч не мав рації, тим більше, що чейже Мемель це місто по правді національно — німецьке. А проте той момент сили, як рушійного чинника формування сучасної історії світа, находить потвердження відусіль, з уст нинішніх вдоволених і невдоволених. Ось немов як удари молотка на короткім топориську — слова італійського „дуче“: „відносини поміж державами це відносини оперті на силі“. З карт історії на хвилях століть і поколінь несеться голос: „Горе безборонним!“ Що можуть цій до брутальности посуненій очевидній правді протиставити безборонні? Що мають робити ті, які хочуть жити і мають на оправдання цього свого бажання не лише фізичне привязання до життя, але й волю творити цінности культури, вносити порядок у теперішній етичний і суспільний хаос? Що можемо цим словам протиставити ми, українці?

І слова литовця і слова керманича італійського народу сягають до глибин істнування нинішніх національних збірнот. Безперечно вони теж є покажчиком плинкости европейських відносин, яка характеризує післявоєнну добу. Цю плинкість відчуваємо теж і ми. Вичуваємо, що від того, що сьогодні - завтра станеться, залежить наша будучність на довший час. Подібний стан непевности був напр. в історії галицьких українців у рр. 1848, 1914. І тоді теж відчували ми заломлювання старих цінких форм політичного ладу в Европі та потребу якогось рішення, вибору пляну, що відповідав би новим умовинам. Одначе ріжниця між тим, на що спроможна була українська політика тоді і що може вона сьогодні — величезна. Сьогодні, без огляду на те, який політичний плян ми вибрали би, — не будемо мати безпосередньо впливу на його здійснення. Почування безсили може зродити свідомість, що ми не є елементом розрахунку тих, які рішають про найближчу будучність Европи. Та очевидно з цього не виходить, що найвищою політичною мудрістю українців повинно бути пасивне вижидання того, що прийде. Навпаки. На нашу думку, сьогодні останній час, щоб у прискореному темпі впорядкувати наші внутрішні відносини. Це завдання ставить перед нами у ввесь зріст сьогоднішня історична доба. І це впорядкування наших сил — це саме наш український новий, конкретний зміст гасла „власних сил“. Це впорядкування потрібне, щоб історичне, основне завдання української політики наших днів було реальне: без огляду на те, яке рішення відповідальні українські політичні чинники у нинішніх рішальних політичних умовинах проголосять, воно мусить найти послух, як рішення єдино можливе та політично доцільне. Не є нещастям, що з тим рішенням вони не кваплятьcя. Навпаки: поспіх та нервовість це найгірші дорадники. Не є теж нещастям, що умовин, які можуть наступити, сьогодні не можемо передбачити. Зате вже тепер можемо сказати, що національною катастрофою для нас могла б бути анархізація політичного життя та суперництво у ділянці національного проводу. Коли народи, загрожені німецькою „шок-методою“ здобуваються на одиноку політичну мудрість, якою є доведення їхньої здібности опору до максімум, то ми так само не можемо найти сьогодні іншої політичної мудрости як, довести до максімум внутрішньої духової дисципліни. Коли ці народи свою здібність опору конкретизують у гаслі „власних сил“, національної гідности та оборони своєї незалежности до останнього вояка то і ми не можемо шукати інших богів, лише ці самі гасла приноровити до наших умовин: упорядкувати живі і зорганізовані сили народу. Якнебудь оцінювати внутрішню еволюцію відносин у Литві, Польщі, ба навіть у Франції і Англії, всюди бачимо одну тенденцію: тотальній експансії протиставити тотальний опір, тотальну, здетерміновану волю до життя. І в Німеччині і в Іалії, і в демократичних державах та взагалі в усьому світі найбільш пітоменне нині явище, одно: народи і громадянства стають духом та організацією суцільні, тверді, повні віри у себе і власні зусилля.

Може бути, що стрінемося з закидом упрощення проблеми, коли політичний зміст гасла „власних сил“ в українській дійсности зводимо до впорядкування істнуючих уже українських сил. Та проте таку формулу вважаємо сьогодні найбільш істотною. Адже досі все ще істнують два українські світи, які інакше розуміють патріотизм і жертву, і кожне рішення відповідальних політичних кол усе може бути сторпедоване анонімовими силами. Чи може в нашій партійно-політичній структурі є якісь органічні недостачі? Може саме в час, коли [illegible]ші народи проявляють тотальну волю до життя, нам удасться цю структуру переставити, впорядкувати і створити стан, щоб партійно-політичні сили були справді елементами конструктивізму а не розгардіяшу й ослаблення. Візьмім врешті під увагу наші сили за кордоном. Хто їх репрезентує? У недавній [illegible] українській історії маємо клясичний приклад, [illegible] найбільший ентузіязм і найпалкіші фрази та жертви — можуть іти в парі з політичними промахами, — який малий теж політичний досвід тієї української політичної еміграції, яка проявляє найбільший ексклюзивізм та найбільшу гомінкість...

На Великдень 1939 р. станула перед світом велика альтернатива: або вже хуртовина, [illegible] наслідків знищення ми навіть не вміємо [illegible] гнути, або ще лише відсунення тієї бурі. І [illegible] му вимоги до внутрішніх сил народів, до [illegible] тугости, морального здоровля і дисципліни, які цей Великдень ставить, відповідають [illegible] великій альтернативі. Він ставить їх і [illegible] Будьмо того свідомі в добі гігантів [illegible] мося прикмет карлів.

ІВАН КЕДРИН.

Актуальні думи і думки.

Оптимізм — песимізм.

Ці два слова перестають бути у нинішньому загальному розумінні та в їх нинішньому реальному змісті — суттю означеного фільософічного світогляду. Ніхто не думає про теорії Лейбніца чи Шопенгауера, таксамо, як похмуру міну і чорні думки можна стрінути нині у людей, що їх погідна вдача та зрівноважений підхід до всіх зовнішніх явищ — нотворійно відомі. Річ іде просто про настрої, про актуальний нині у громадянстві „вітер". Песимісти й оптимісти — це дві сьогодні „модні" течії в українському громадянстві. І — як у кожній моді — так і тут можна вже добачити в декого позу, штучну маніру: є вже у нас люди, які вважають, що до доброго тону належить бути оптимістом, таксамо, як інші стосують ту саму мірку до своєї похмурої міни. Так, як один уважає, що йому до лиця з прилизаною і випомадованою прічіскою, інший знову — з волоссям, яке роками не бачить ножиць. І тому ми проти обох таких течій, проти такої моди.

Бо настрій та оцінка політичної ситуації — це дві зовсім окремі справи, які не мають з собою рішуче нічогісінько спільного. Хто до аналізи та синтези політичних подій підходить настроєво — той взагалі не повинен братися за те діло. А щоб не заражувати земляків своїх — повинен сидіти дома, а коли швендяється по місті — повинен по змозі (хоч як це комусь важко!) тримати колодку на устах. Очевидно, у таких часах, як нині, коли „політика" стала власністю найширших мас у буквальному розумінні, коли на міжнародні теми йдуть палкі дебати на сільській вулиці і на міському базарі і з трамваю — мусять масово народжуватися пророки, які звіщають прихід Месії і такі, які заповідають кінець світа. Хоч воно прикро і — буває — і шкідливо (бо ширить баламуцтво), проте від такого масового політиканства встеречтись неможливо. Зате вважаємо за дуже вказане — звертати увагу всьому громадянству, щоб не слухало ані оптимістів ані песимістів, які свої погляди спірають на власному бажанні та на стані своїх нервів.

Можна оцінювати кожночасну актуальну політичну ситуацію як корисну або некорисну, але з такої оцінки далеко не виходить, щоб впадати зараз у теляче захоплення або чорну розпуку. Такі психольогічні наслідки політичної аналізи були б доказом тільки величезного примітивізму. Бо **нема такої ситуації у політиці, з якої не булоб якогось виходу,** — нема теж ситуації, на якій можна б ставити крапку, як на чомусь остаточному і завершеному. Плинкість історичних подій і явищ, чергування успіхів і невдач, добрих і поганих конюнктур, здвигів та упадків — це така банальна загально-відома правда, такий труїзм, що не належить навіть до історіософії. І тому, коли б ми навіть ствердили, що українська справа (в її всеукраїнському та міжнародньому розумінні) ввійшла у стадію деконюнктури — то й тоді не тільки не було б підстав для песимістичних висновків на дальшу мету, але такі висновки яскраво суперечили б обективному станові речей.

Бо в оцінці злої чи доброї ситуації, в якій находиться нація, не можна кермуватися нинішнім днем. Від нинішнього дня не починається історія і на ньому не кінчиться. При оцінці положення нації та її справи в розумінні її невиконаних вимог та нездобутих цілей — треба мати на увазі все історичне минуле нації та її національно-історичні розвоєві тенденції. Чи в історії українського народу не було вже багато-багато гірших моментів, багато поганішого збігу обставин?! А часи панщини на Наддніпрянщині та в Австро-Угорщині, а часи Валуївщини там та реакції 60-их рр. тут? Чи після величних здвигів не було трагічних упадків, з яких — здавалося — нація вже не підніметься, та які потім швидко знову канули у безвісти, подібно як людина забуває про недавнє нещастя, коли вона переживає знову щось щасливого? Лицарська доба княвства і часи „великої крамоли", і могутні здвиги Гетьманщини і „чорні ради" та „великі руїни", і момент заборони будь-якого українського друкованого чи виголошуваного слова у 1914. р. і стотисячна українська маніфестація у березні 1917. р. на вулицях обмосковленого Києва... І стан українських народніх низів колись і нині, і скількість української свідомої та освіченої інтелігенції, і ступінь зрілости та широчінь овиду української політичної думки!

Ні, песимістами не треба бути не тільки тому, бо це шкідливо з виховного погляду, бо — мовляв — треба іноді поводитись з народом як із недужим або дитиною і защіпкувати його, — але й тому, бо **холодна й обективна оцінка української ситуації — правда, сувора, непозолочувана — не каже „спускатися на дно".** Песимізм у політиці зветься дефетизмом, себто зневірою у націю, іншими словами — не є політикою, тільки злочином. Українська політика хоче бути політикою.

Віра у власні сили та орієнтація.

Під впливом останніх міжнародніх подій, зокрема того, що сталося за Карпатами, знову залунало українське гасло „віри у власні сили", що його почином трактувати вже, як беззмістову фразу, призначену до промов на просвітянських святах. Тепер — мовляв — та віра у власні сили має стати всеспасенним ліком. Що більше: дехто починає глядіти на те гасло, як на щось, що може заступити взагалі всяку орієнтацію на якунебудь чужинецьку силу. Кожна орієнтація — чуємо — мусить довести тільки до розчарування, — єдине, що ніколи народу не розчарує, бо належить до народу і залежить від народу — це віра у

ДР ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА.

Під Великдень 1939 р.

Вже ранком в квітню неділю пригадує мені моя Оленка, що це „від нині за тиждень Великдень" і треба нам піти купити лозу, але чи на інвалідів чи на „найбідніших", таку й жовто-синьою стяжечкою або навіть з червоною калиною. І так крутиться цей мій „герцдрекель" мов веретено коло мого ліжка, так приговорює своїм пискливим голосом, що не пора полежати годину довше, ніж у будний день. Треба вставати так, як це робив мій батько, якому я колись давав таку саму „пораду".

Увесь Львів прикрашується на прийняття Воскресення і пробудженої природи. За свіжо вимитими вікнами блищать білесенькі, часто фіолетними, синіми або рожевими стяжками фіраночки. З Ринку несуться пахощі розцвілих квітів, різноманітних гіякинтів, білих левкоїй та лянів (у бордо). На столиках порозставляли личаківські і замарстинівські торговки цілу масу гіпсових фігур воскреслого Христа і баранчиків з червоними хоругвами. На порозстелюваних на землі плахтах зелений буйний і овес у скриньочках та манять око розмальовані різними узорами кращанки і писанки. На Академічній Залевський суперничає з Вельцом, а на Руській без суперників „Фортуна Нова". Перед багатими виставами львівської різницької аристократії разом із крамницями Центросоюзу і серед строгого великотижневого посту вдихаєш глибоко в себе пахощі вестфальських і праських шинок та куликівських і мазурських ковбас. Різнобарвні наливки у старого Бачевського переморгуються із принадними пляшками в Народній Торговлі, у Козьола та Атляса. По вулицях передсвяточний, нервовий рух. Все робить орудки, у всіх очі бігають нервово, а лиця червоніють на саму думку про святошну безжурність, на тих кілька днів, коли забудеш про боротьбу за хліб насущний.

В хаті ґенеральні святочно-весняні порядки. Все пішло всуміш. Тут Шевченко пильно студіює кодекс цивільної процедури, там ось-ось Вагнер заграє на піяніні пісню з Відня з „Домика трьох дівчат", а сам Шуберт штравсівські „Історії з віденського лісу". На солідніім столі їдальні пишається кухонне крісло, а макітру з якоюсь горіховою масою вкрила від пороху наша служанка анатомічним атлясом моєї жінки, яка ні трохи не виглядає тепер на доктора „всіх лікарських наук", бо голову має окутану в абсолютно негіґієнічну хустку, а в руці воює довгою щіткою з павутиною на стелі. Для мене рішуче нема найменшого кутика в цілій хаті. Утікаю мерщій до Суду чи між таких самих мучеників, як я на Бесіду, тільки, на жаль не вмію грати в „цвиціличку".

Правдива поезія починається у великий четвер Страстями. Як лише настане вечір і делікатне зелене світло вуличної газової ліхтарні спочине на стінах моєї кімнати, годі вже мені втриматися при книжці чи актах. Кидаю працю, бо Кирило з Успенки тягне мене своїм маєстатичним голосом на Руську вулицю. Стаю десь у кутику церкви, як за давніх літ, коли ще був дітваком.

Велика Пятниця. Довга страсна євангелія, потім обхід з плащеницею при співі сумних пісень і глухім грехоті тарахкавок. Звичайно і небо вкрите важкими оливяними хмарами провесни сумує з цілим народом, а навіть ратушевий і бернардинський годинник якось так твердо і таким придавленим тоном вибивають свої години, мовби молотки їх механізму були обвиті жалібною киреєю. Сповнилося. Всі за священиками співають „Благообразний Йосиф", а потім цілують плащеницю. Полумя свічок коло неї тремтить з жалю, а нагробні квіти неначе стараються всі свої пахощі жертвувати Тому, якого гріб припало їм вкрасити.

Зараз пополудні йдемо на „Божі гроби". Коли я був молодий, а свята обох обрядів припадали разом, як цього року, я мусів обійти всі церкви, костели і каплиці цілого Львова. Я починав від середмістя, від найдавніших Божих святинь. Тут був предивний чар, тут були найкращі квіти, тут огортав мене найбільший спокій. Я був щасливий тоді і пильно відчитував вириті в мармурі та звичайному камені староцерковні і латинські написи з прізвищами ктиторів, датами різних подій та цитатами зі Святого письма. Це були острови

власні сили. Кожна орієнтація — чуємо — зводить нарід до ступня предмету чужинецьких інтересів, творить з рідної нації засіб у чужинецькій політиці, — зате віра у власні сили нації завжди втримує її на рівні підмету.

Ми були перші, які у недавніх критичних днях, коли невдача роздутої деким у нашому громадянстві до апокаліптичних розмірів карпато-української справи грозила повним психічним заломанням та громадсько-політичною розтічю, — ми були перші, котрі кинули гасло віри у власні сили народу. Але й тому вважаємо своїм обовязком вияснити, щоб знову баламуцтво не ширилося, що **не слід утотожнювати гасла віри у власні сили нації з політичною концепцією.** І треба тямити, що політика не може існувати без політичної концепції (пляну), таксамо, як кожночасна політична тактика (поведінка) мусить бути устійнювана у звязку з даною конюнктурою (відносинами). Це „абв" політики, як науки, це основні елементи, на яких мусить спіратися практична реалізація національних вимог та аспірацій. Власні сили нації — це підвалина, без якої взагалі ніщо неможливе, бо це елементи існування самої нації, без огляду на концепцію, тактику, конюнктуру. Але вірити у свої національні сили — це далеко не значить махнути рукою на те, що у світі діється, відпекатись раз на все пошуканки спільноти рідних національних інтересів з інтересами чужинецьких народів і держав, вректися згори всякого пляну, який брав би під увагу загальні розвоєві тенденції у сучасній історії світа, та заперестати раз на все ділити народи і держави на прихильні собі й ворожі, не в розумінні сентименту, тільки стичности або розбіжности розвоєвих ліній та інтересів. Коли б ставати на становище такої „блискучої ізоляції" українського народу та української національної рації — то це була б щонайвище тимчасова вичікуюча тактика, — але ніколи вона не могла б виповнити всю політику.

І тому ми напр. відмовились видрукувати статтю одного громадянина, в якій він доказував, що тільки власними силами та без чужинецької допомоги можна здобути реалізацію найвищих ідеалів. Бо така теза історично фальшива, бо всесвітня історія виказує саме навпаки, що актуалізувалися проблеми тоді, коли були зацікавлені в них ріжні чинники (держави), та що поміч сильних слабим була завжди потрібна, дарма, що за ту поміч приходилося страшенне дорого платити та що звичайно треба було потім вживати всіх зусиль, щоб позбутися морочливої опіки. Історія визвольницьких змагань всіх балканських народів (греків, болгар, сербів), історія відродження Польщі, навіть частинно Італії, — скрізь маємо докази, що 1) нарід набірав вартости, ставав тугіший, для рідні народів і для культури людства вартісніший — у міру зросту його внутрішніх сил, того зросту, що прийти може тільки у висліді перемоги гасла „віри у власні сили", 2) зі зростом того національного потенціялу зростало зацікавлення чужинецького світа і щойно тоді дана національна справа ставала міжнародньою проблемою, якої розвязка залежала вже від гри міжнародніх сил, себто від конюнктури.

Гасло віри у власні сили може і мусить віддати нам нині ту саму величезну прислугу, що її віддало у рр. 1923—25, коли після березневого рішення Ради Амбасадорів також грозило нам заломання, яке навіть проявилось у тодішньому дволітньому партійно-політичному хаосі. Прийшов тоді період дрібної конструктивної праці, який врятував та скріпив усі здорові національні нерви. Коли ми пропаґуємо гасло, щоб сьогодні зайнятись пильніше розвязкою внутрішніх проблем українського життя та збільшити нашу енерґію на ділянках культури й економіки й у праці призабути на інші журби, то це дуже багато. Але й на цьому не кінець. Не треба переплутувати понять: у гаслі „віри у власні сили народу" не слід вбачати втечі від політики, бо це був би такий сам зайвий та нерозумний екстрем, як зайво, неприємно та нерозумно дехто кидається з екстрему недавнього палкого ґерманофільства до екстрему ненависних і непристойних вигуків під німецькою адресою.

Чи війна в українському інтересі?

З питанням міжнародньої конюнктури та орієнтації — тісно вяжеться найбільш актуальне сьогодні питання воєнної небезпеки та звязаного з нею українського інтересу. Конкретно: чи вибух нової европейської війни (бо про зльокалізування воєнного конфлікту не може вже бути мови) лежить тепер в українському національному інтересі чи ні?

Ще недавно формували ми свій погляд на цю справу так, що в кожному европейському конфлікті вбачали нагоду для актуалізації української проблеми. Мінхенські тези та віденський арбітраж були могутніми доказами, що наші міркування були правильні. Сьогодні ті докази відпали. Навпаки, ми станули в обличчі факту, що останній конфлікт, який розвинувся довкола вмаршу німецьких військ до Праги й Мемелю, українську проблему немов здезактуалізував, відсунув у тінь. Гостро актуальні стали в Европі дві суперечні тези, яких непримирний характер саме становить небезпеку війни: 1) треба за всяку ціну зберегти територіяльно-політичний статус кво нинішньої Европи (це теза всіх противників оси Рим—Берлін) і 2) не можна звужувати німцям їхнього життевого простору (теза III-ої Німеччини). Як бачимо, то ні в одній ні в другій тезі нема тих елементів, які були раніш, нема мови про самовизначення народів, нема теж мови про український чинник, що його брала б під увагу яканебудь держава при реалізації власних цілей.

Тому сьогодні не можна підтримувати з такою певністю, я краніш, тезу, що кожна війна лежить у нашому інтересі. Коли б не було за нами ніяких інших вартостей, як тільки позиція скількости українського народу та ґеографічне положення українських етнографічних земель, то й тоді було б цього досить, щоб українська проблема знову виринула при будь-якому зударі міжнародніх сил. А проте така гра надто ризиковна і така політика могла б легко стрінутись з закидом, що це політика — десператів. Відчуваємо, що так ставити справу — це ще не є ясна відповідь на питання у підназоловку цих заміток. Але не дурно одна трудність родить другу: ми вказали, що відпали ті обєктивні дані, які диктували нам раніш ясну відповідь „так". Тимчасова відсутність інших виразних даних викликує саме ту трудність, через яку не можна виразно сказати і „ні".

Ці неясности і недосказн не є нічим штучним. Не є вони теж ніяким нещастям, бо вїщо нас сьогодні не пре до того, щоб ми мусіли зараз, негайно, творити якісь нові концепції, проголошувати новоспасенні орієнтації і т. п. Найважніша річ — **не хвилюватись і вижидати.** Автор цих рядків пригадує собі, що сидючи в окопах восени 1916. року підчас Брусилівського наступу, коли мало було виглядів вийти ціло з того пекла на землі, мав тільки одну думку: варто пережити цю війну, щоб побачити, чим усе воно скінчиться. Подібні моменти бувають і в житті нації. Зберегти саму енерґію жити буває інколи „зофортпроґрам-ом" — найкращим із усіх інших програм.

забуття і спокою, де лише часом тишу перебивали голосніші слова молитви, зідхань або вимііна білими мов алябастер руками черниці, свічки, що догоряла на нову.

Тепер ідемо з дітьми передовсім на жовківське передмістя, де був колись княжий Львів, де розсіяний був цілий ряд наших церков, з яких залишилися нині ледви церкви св. Миколая, св. Онуфрія та Пятницька. Звідти, коли разом припали і латинські свята, вступаємо до костела св. Івана Предтечі, що стоїть на місці придворної каплиці латинички Констанції, дружини князя Льва, потім до стариннього костела Марії Сніжної і Бенедиктинок. Потім до Преображенки та до улюбленої нами всіми Успенки.

За той час наближаються сутінки і час іти до семинарицької церкви св. Духа на її славну Єрусалимську Утреню. Церква битком набита і направду треба великих зусиль, щоб здобути собі в ній хоч маленьке місце.

Вступаємо врешті до моєї мами; хоч знеможені її старі заморщені бідні руки, але мусить вона вироблювати таку саму велику паску, яку виробляла тому 60 літ в рідній Ферескулі, а саме з рожею і хрестом посередині та лташечками по боках. Давніше вироблювала вона ще одну-дві такі самі менші пасочки для нас, своїх дітей, а тепер вже одна така пасочка лежить готова для моєї Оленки.

Тільки, що цього року я хотів би одну таку саму пасочку дати ще такій самій Оленці з Рахова чи тих Устерік, де Біла Тиса здоганяє Чорну.

ДР БОГДАН БАРВІНСЬКИЙ.

Назва „Україна“

ТА ЇЇ ПОЯВА НА ЗАКАРПАТТІ В XVII. СТОЛ.

В моїх численних розвідках щодо питання про початок і історичний розвиток назви „Україна“[1]), я виказав основно її значіння й тому обмежуся в цьому місці тільки найголовнішими висновками (відсилаючи цікавих до жерельні цитати до згаданих розвідок), щоб подати докази на те, що в 2-ій пол. XVII. ст. ця назва не була чужа й нашому Закарпаттю.

Вже в XII. та XIII. ст. „Україною“ звалися в наших літописах **пограничні землі українського народу** (напр. Переяславщина, галицьке Пониззя й Забужжя). Правда, наш літопис зове (**в XIII. ст.**) польське пограничче населення на Забужжі „Ляхове Україняни“, в XIII. і XVI. ст. згадується „Псковська Україна“, а в XV. і XVI. ст. „Московська Україна“, одначе доля судила так, що коли деінде ця назва **не вийшла ніколи поза значіння пограниччя**, вона звязалася впродовж часу тісно **виключно** із землями нашого народу. Україна стає у нашого народу чимось незвичайним, чимось живим, що вміє плакати над своєю недолею. В наших літописах, народніх піснях і інших творах нашого письменства бачимо, як вона „стогне“, „журиться“, „сумує й оплакує“, „ляментує“ й т. і. Видно з того, що нашій „Україні“ судилося стати чимсь більше, ніж звичайним пограниччям.

Вже в XVI. ст. усталюється назва „Україна“ і приходить на означення **середнього та нижнього Подніпровя**. І саме замітне те, що як колись у княжих часах із Києва поширилася на всі землі нашого народу назва „Русь“, так само в часах Козаччини поширилася звідти назва „Україна“. Рішучий зворот у розумінні значіння назви „Україна“ спричинили війни Хмельницького: нарід став почувати себе великою одиницею й відчувати спільну приналежність поодиноких земель. „Україна“ в цьому часі це вже для нашого народу не тільки пограниччя, не Подніпровя, а **всі його землі в етнографічних межах**[2]). Нова назва „Україна“ стає **ідентичною** зі старою історичною назвою „Русь“[3]).

А тепер наведу докази, що назва „Україна“ не була чужа в 2-ій пол. XVII. ст. нашому Закарпаттю. Історик Joseph Fiedler у розвідці п. н. „Beiträge zur Geschichte der Union der Ruthenen in Nord-Ungern und der Immunität des Clerus **derselben**“[4]) подав кілька уривків із листу езуїта Севастіяна Міллей, писаного із Мукачева 3. жовтня 1662. р. до краківського езуїта Мартина Міткевича про віроісповідні відносини на Закарпатті, головно про стан, у якому тоді находилася церковна унія. Цей лист збережений у віденському „**k. k. Hausarchiv-i**“ **є оригіналом**. В цьому листі згадує Міллей „Munkacsiensem Ukrainam“, називаючи її в цілій розтяжности „schismaticam“, далі згадує „Episcopum unitum **plurium Ukrajnarum**... Ordinis S. Basilii“, вкінці згадує ще іншого уніятського епископа, „quem ipse modernus Archiepiscopus noster consecravit **et in alios Ukrajnos unitos**... installavit“[5]).

Яке значіння поруч із сказаним вище має назва „**Munkacsiensis Ukraina**“ (Мукачівська Україна), чи так ті „**plures**“ (численні) чи „**aliae Ukrajnae**“ (інші України) приkладені (в 1662 р.) до Закарпаття, яке в IX. ст. було залежне від впливів Велико-моравської держави, в X. ст. стояло в залежности від Руської держави, але **вже в пол. XI. ст.** певно було залежне від угорських королів[6]). Яке значіння мають оті назви, коли звернемо увагу на те, що від пол. XVII. ст. „Україну“, вже в етнографічному значінні, становили землі, заселені українським народом по Чорне Море й по Карпати?

Коли шукаємо в джерелах анальоґії, то під 1131 р. у „Vita Chuonradi episcopi“ згадується на Закарпатті „**Marchia Ruthenorum**“[7]). Бідерман[8]) і Легоцкі[9]) індетифікують цю „руську марку“ з пограничам у північній Угорщині, відомим пізніше під назвою „**Krajna**“, що в поділі на комітати (столиці) обіймала „Країни“: Шаришську, Бережську, Ужську й Землинську[10]). Одначе новішими часами висловив Хальовпецкі цікавий погляд, що та „Marchia Ruthenorum“ — то **старе Бігарско**, відоме під назвами „confinium Bichurr“, „confinium Ruthenorum“ (у Аноніма) „confinium Nyr“, confinium Hung“, з осередком у Великому Варадині[11]). Та якнебудь не було б воно із цією „руською маркою“, назва „Країна“ має також звязок із інституцією т. зв. „волоського права“. Хоча сама назва є славянська, проте це ще не доказ, що вона торкається самих українців, бо „країни“ знаємо на Закарпатті і серед українців і серед волохів[12]). І коли взяти напр. під увагу „**Мукачівську Країну**“, то від пол. XIV. до другої пол. XV. ст. належала вона до волохів, а щойно тоді дісталася в руки українців[13]). У звязку з тим „волоським правом“ стоять також такі „країни“ й на галицькім Підкарпатті, напр. в Сяніччині, Перемищині й Самбірщині, де більші групи волоських сіл у королівщинах чи приватних маєтках складалися в „країни“, а на їх чолі стояли „крайники“, що мали адміністраційні й поліційні функції в цілій своїй країні та біжучий нагляд над діяльністю князів і громад[14]).

Все ж годі поминути ту обставину, що первісне значіння назви „Країна“ є „пограниччя“ (**marchia, confinium**), а доказом цього факт, що деколи ця назва заступлена іншою формою, яка вказує виразно на „пограниччя“, себто назвою „Україна“. І саме галицьке Підкарпаття, де подибуємо „країни“ в звязку з інституцією „волоського права“, становить таке „пограниччя“ — „Україну“. В листі короля Жигимонта III. до гетьмана Станіслава

ГЕРБЕРТ ОЙЛЕНБЕРГ.

На Великдень у Єрусалимі.

Як схопити тебе вічне місто! Від чого почати твою хвалу, ти що стаєш найвищим предметом туги міліонів? Серед твоїх стін я часто думав про Єгуду Бен Галеві, мавританського поета 12 віку, що з далекої Кастилії, де жив як лікар, тужив за тобою:

Ох, бути там і поривом глибоким
Молитись там, де вибраним пророкам
Явився Бог! І лєтом знад вершин
Добитися Твоїх старих, святих руїн,
Залікувати свого серця рани!
Я впав би ниць на землю з щастя пяний,
Цілуючи її у дяці, що — свята
І до каменів я приклав би скрізь уста...

Якби тепер він приїхав сюди, то був би розчарований. Навіть, якби вcів з залізниці на скромному двірці чверть години від міста. Ця столиця Давида залишає досі чар, якого не можна рівняти із враженням в ніякому іншому місті. Головно зранку, коли зійде сонце і позолотить цеглясті мури і ворота, коли отари овець просуваються тихо по скелях і довкола нависає камінний спокій пустині. Єрусалимом тремтить сяєво непорочної чистоти. В прозорому повітрі візначені кожна споруда, кожний камінь, кожна пальма на чистому небі.

Ніч дивно чистого пливе цією столицею трьох релігій світа. І такий самий святочний настрій проявляється щовечора, коли із темних глибин виростають тіні, і світла в людських домах зливаються в дивній гармонії з зірками на небі.

Ще досі цієї картини не нарушує ніяка модерна фабрика. З Оливної Гори місто виглядає, як середньовічна твердиня з довкільними мурами, які вибудував султан Салядін, а після нього Соліман на старих Соломонових підставах. Тільки в одному місці видко, на жаль, жолобину при воротах Яффи. Тут уже вмішався Вільгельм II, що дуже часто мимоволі псував мистецтво. У 1898 році для нього зробили тут для проїзду вулицю, з великою дірою в старих мурах. Коли Христос у цвітну неділю віжджав на своєму ослику до міста, то хоч як тішився народ, ніхто не знищив для нього ні одного каменя.

Може так стояти на горі і слухати невтомно легкого шуму міста і подивляти муравлище його домів. Дуже вузькі і стрімкі вулиці, порозкидані на скелях, не дозволяють на живий рух авт. Замість гудків почуєте щонайвище голос верблюда, або осла, що майже співає тут мельодійно. З Оливної Гори зійдете у задумі до Гетсеманського саду, надиханого фіялками. Пройдете мимо зворушливого місця, про яке каже евангелія святого Луки: „Коли Ісус підійшов зовсім близько, побачив місто і заплакав над ним“. Ніде так сильно, як на цьому місці, не зворушує нас думка про дві події, що прийшли одна за одною: смерть Ісуса і зруйнування Єрусалиму.

У провіднику по Палестині я вичитав таке речення: „Сучасний Єрусалим розчаровує подорожника“, а проте мене полонило це місто від першого погляду. Таксамо живо взяло за серце мальовниче життя арабів і невпинна хвиля людей, що пливе Давидовою вулицею зранку до вечора. Далі — всі будинки, церкви, синагоги, мошеї. Навіть стіна плачу зворушливий відламок найбільшої святині світа. Доводилося нераз чути, що бідні жиди часто плачуть тут напоказ для чужинців, але я бачив тут жінки і старші і молодші з найчистішими сльозами на обличчі.

Бачив теж і старців, що хотіли заховатися із своїм болем в якнайтемнішому куточку. Для жіноцтва таке тихе місце, це майже потрібний захист у хвилинах знемог. Бували вже й такі психольоґи, що радили вибудувати стіну плачу в кожному великому місті світа.

Доводилося чути нарікання молодих сіоністів, що їх брати бездільно плачуть замість думати про відбудову. Але такий спів із плачем має у собі глибоку поезію. Великий зміст історії скривається у тому, що тоді, коли бідні і переможені плачуть внизу, наверху ходять переможці. На святій скелі, що для давніх жидів була осередком світа з засновним каменем, здіймається вгору одна з найбагатіших і найвеличніших мошей, яку має сьогодні іслям. Цікаве, що та мошея, про що магометани нерадо згадують, звернена проти християнства. В її середині довкола дороговлоченої бані, виписані на довгій, блакитній стяжці, деякі місця з корану, звернені проти християнства. Ось деякі з них: „Хвала Богові, що не має ніякого сина, ані не мав ніякого приятеля у своїх полках, ані не потребує ніякого помічника, що ратував би його слави.

Жулкевського з 15. жовтня 1619 р., де кажеться, що „uniwersały rozesłali do obywatelów i starostów bliższych granic węgieskich", читаємо: „Nie ostawają nam dawać znać panowie starostowie **ukrainy węgierskiej** i województw, jakie z tej tam strony państwom naszym imminent pericula"[16]), „**ale i co więcej** wojska, by i kwarcianego na **ukrainie granic węgierskich** położyć, aby w tak bliskiem niebezpieczenstwie gotowe i prędkie były praesidia"[18]).

Те саме значіння „пограниччя" годиться бачити і в означенні **„Munkacsiensis Ukraina"** й тип **„plures"** чи **„aliae Ukrajnae"** в листі єзуїта Міллея з 1662 р. до єзуїта Міткевіча. І хоча це досі тільки єдина згадка про назву „Україна" на Закарпатті, все ж цікаве воно з цього огляду, що й на Закарпатті появляється ця назва (хоча й у іншому значінні) в хвилині, коли наш нарід на областях перед Карпатами звав уже всі свої землі „Україною" в етнографічному значінні, назвою, яка стала нині його виключною власністю[17]).

¹) **Д-р Богдан Барвінський: „Історичний розвій імени українсько-руського народу"**. Львів 1909; „Польська персоніфікація „України" з 1641 р." (відб. з Записок НТШ НТШ т. 121). Львів 1914; **„Звідки пішло ім'я „Україна"** т. 121). Львів 1914; „Звідки пішло імя „Україна". Відень 1916 і Винниця 1917; „Наше народне імя" (Просвітні Листки ч. 39). Львів 1916; „Історичні права українського народу до його народнього імени". Відень-Київ 1918; „Україна". „Кілька причинків до питання про значіння цеї назви". (Бібліотека „Слова" ч. І). Львів 1923; „Пропамятне письмо Наук. Т-ва ім. Шевченка з приводу заборони польською Кураторією Л. Ш. О. національного імени українського народу" (також німецький переклад п. н. „Denkschrift" і французький п. н. „Mémoire"). Львів 1923 (мого авторства); „Велика й Мала Україна". (До справи устійнення обласної словні земель українського народу). Львів 1925. Останніми днями подав **Dr. Eugeniusz Romer** статтю п. н. „Ruś i Ukraina". (Ziemia i Naród, ч. 5. з 28. лютого 1939). Хоч як визначним географом і геольогом є проф. Ромер, то з його „історичними" висновками годі поважно числитися.

²) і ³) **В 1657 р. при переговорах Хмельницького із** Швецією, канцлер Української Держави Іван Виговський домагався від шведського короля іменем цілого народу „ius **totius Ucrainae antiquae vel Roxolaniae** da der griechische Glaube gewesen und die Sprache **noch ist, bis an die Weichsel"**. З актів „Державного шведського Архіву" в **Архив Юго-Западной Россіи**, часть III, том VI, ст. 205 і в **Pufendorf**: De rebus a Carolo Gustavo Sveciae rege gestis. Norimbergae 1696, книга IV, § 27. — В інструкції гетьмана Петра Дорошенка для послів від Запоріжського війська з 2. жовтня 1670 р. на польський сойм, читаємо: „Метрополиту Киевского або того, которого всі духовниї і свіцкіе руского православного **українского народу** стани з гетманом і войском запорожким волною елекцією оберут, пастирем потвержано". Оригінал інструкції в Архіві кн. Чарторийських у Кракові, рукопис ч. 402, ст. 736. — У віршованій драмі з 1728 р. п. н. „Милость Божія" відзивається „Вість" до „України": Далі, **Україно**, все Богдан твой ступает, от Львова до Замостя скоро приступает... А по Вислу границу тебі закопавши..." Антонович і Драгоманов: Истор. песні, II, 1. Київ 1875, ст. 153.

⁴) Sitzungsberichte der philos.-histor. Classe der **kais. Akademie der Wissenschaften**. Wien, Bd. 39, Jg. **1862**.

⁵) **Fiedler: Beiträge**... ст. 494, прим. 1. і ст. 496, прим. 1 і 2.

⁶) **Грушевський**: Історія України-Руси I (3 вид.) Київ 1913, ст. 487.

⁷) **Monumenta Germaniae Historica**. SS. XI, 74.

⁸) **Bidermann**: Die ungarischen Ruthenen... II. 1. **Innsbruck** 1867, ст. 59.

⁹) **Lehoczky**: Beregvarmegye monografia I, ст. 117.

¹⁰) Пор. ще **Kadlec**: Valoši a valošske pravo v zemích slovanskych a uherskych. Praha 1916, **st. 245**; **Perfeckij**: Sociјalne-hospodarske pomery Podkarpatske Rusi ve století XIII—XV. Bratislava 1924, ст. 14.

¹¹) **Chaloupecky**: Staré Slovensko. Spisy filosof. fa**kulty uniw. Komensk. v Bratislavě. č. III. Bratislava 1923**, ст. 41, 123, 274.

¹²) **Kadlec**, **st. 247.**

¹³) **Bidermann** II. 1, ст. 48; **Kadlec** ст. 244 і 247.

¹⁴) **Грушевський**: Історія України-Руси V. Львів 1905, ст. 378.

¹⁵) **Pisma Stanisława Żółkiewskiego.** Wydal August Bielowski. Lwów 1861, ст. 545.

¹⁶) **Тамже ст. 547.**

¹⁷) Було б цікаве прослідити в джерелах, чи й наша **Буковина** звалася коли небудь „Україною". Бо розвідка румунського вченого Йорги про **„Молдавську Україну"** (**Iorga: Ucraina moldoveneasca**. Відб. з „Analele Academiei Române", **Seria II. Tom XXXV. Memoriile sectiunii istorice. Nr. 12. Bucuresti 1913**) не відноситься до цього питання, а говорить тільки про експанзію румунів поза границю Дністра на Україну, що доводить Йорга печатями молдавських воєводів Дука Вода і Дмитрашко Вода Кантакузано, на яких знаходиться титул „Гетьман України" та й іншими документами з другої половини XVII. ст. Пор. Звіт **О. Поповича** в „Старій Україні", Львів 1923, ч. 7/8, ст. 118.

Месія Ісус є тільки сином Марії. Отож вірте тільки в Бога і не кажіть, що було їх трьох. Бог є єдиний і не міг мати сина. Він сам собі вистачає".

Ті слова пригадують нам, що земля по якій ходимо, повна вогню, і що тут від віків йшла релігійна боротьба. А хто не помітить цього тут, той зверне на це увагу в церкві з Божим Гробом, за яку віддавна йде спір між греко- і римокатоликами ,між коптами і вірменами. Єдиний диссонанс в Єрусалимі вражає саме довкола цього святого місця, тут, де майже безупинно правлять Службу Божу, не кожний подорожник може легко дістатися до середини. Східній звичай, щоб щоранку очищувати прочан ведрами води переміняє місця у найближчому сусідстві церкви у рід пральні повної вогкости.

А проте всі ті похмурі своєю таємничістю святі місця, куди входимо з тоненькими восковими свічечками, залишають своєрідне сильне враження. Ось червоний камінь, на якому Нікодим натирав мастю мертве тіло Спасителя, довкола лямпи, ліхтарні і свічечки; на березі гробу переміненому у вівтар — все це з дивною силою промовляє до серця навіть невірного. Коли виходимо з підземелля на світло Боже, відчуваємо якийсь дивно-блаженний, півсонний стан. З усіх християнських церков чути звуки дзвонів. Між них влітає голос муезина із стрімких веж. І без огляду на те, до якої віри хто належить, кожного охоплює побожний настрій під впливом загально-святочного настрою.

Пер. м. р.

А. ГАВРИЛКО.

Політичні канони твору „Mein Kampf".

(Кілька актуальних цитат).

Передімною Адольфа Гітлера: **„Моя Боротьба"**. Пригадую гадки, кинені вогненною пристрастю на отсі сторінки. Нитку по нитці розсновую з клубка доконуваних фактів нинішньої ІІІ-ої Німеччини. Немов самі укладаються в цілість-систему головніші тези.

1) „Німці — це нарід без земельних просторів, пропорціональних до числа їх людности та до змагання стати світовою потугою. Нею тепер не є німці, всеодно, чи мілітарно вони сильні, чи слабі. Земельним простором, що його сьогодні замешкують німці, знаходяться вони в ситуації зперед 2.000 літ, коли тільки-що виступали на сцену історичного життя" (сторінка 731*).

2) „Напевне не є Божою волею факт, що один нарід має 50 разів стільки землі, скільки має її другий. А так воно є, хоч природа не зберігає для ніякої нації землю, як резерву на ...

*) Всі цитати з видання твору „Майн Кампф" з [illegible] р., 43. наклад.

бутне. Земля — це добро для кожного народу, що має силу собі її взяти та змогу її обробити. Замалий простір розселення народу прямо заохочує сусідів напасти на той нарід та покорити собі його" (147—153).

3) „Багато із страждань німецького народу це наслідок нездорового відношення між числом сільської та міської людности. Бо підставою здорового істнування нації — змога задержати в ній міцний хлопський стан. Торговля, чи промисл не можуть бути цією підставою. Завданням цих ділянок народнього господарства — лише поміч у прокормлюванні нації, а саме через вирівнування продукції та потреб — кожної вітки — народньої консумції" (151—152).

4) „Гаслом кожного німця має бути: Не вважаємо нашої долі забезпеченою доти, доки наша держава не має змоги на сотні років наділювати кожного німця землею (754). Та не пустою землею десь там далеко в кольоніях, а доброю землею на сході Европи (757), в Росії, на її окраїнних державах" (742).

5) „Поміж расами чи народами слід утримувати чіткий розділ, як між паном та слугою. Паном є добра, чиста арійська раса, все ж інше — слуга, бо воно полова (324). Властиво кажучи, матірю сучасного культурного світа ніхто інший, а тільки: Германія. Вона дала світові культурне обличчя" (742).

6) „Перший плуг називався — „меч" (154). Тому геть з пацифізмом, якщо менш-вартні народи не мають і дальше сидіти на найбільших земельних просторах. У вічній боротьбі виросло людство, у вічнім мирі воно загине. Всяка гуманність це мішанина дурноти та трусливости" (148—149). „І вогню захоплення великим змаганням ніколи не викрешуть „естетизуючі" панове" (184), а „боротьба „духовою" зброєю бажана найбільше тим, хто взагалі без душі" (267).

7) „Нічого неварті в народі підлизні, плаксії та базікайли, — цінні лише одиниці твердої віри, жертвенности та мовчазности". (258—259, 460—462). „Геть з гуррапатріотами" (735). „Не може надіятися успіхів той, хто не має зрозуміння для важности в народі його низьких сфер" (108). „Вже молодь треба виховувати так, щоби добре розуміла тісні звязки націоналізму з соціяльною справедливістю. Бо нарід, якого половина проживає в нужді й недостатках, не уявляє собою картини, що нею можна би величатися" (474—475).

8) **„Німці це не поліція для охорони „бідних, малих народів"**, але вояки власного народу" (741). „Смішні й жалюгідні це спроби розброїти могутніх переможців „Союзом поневолених народів" (746). „Такий союз держав, що

не має мети вести війну, це твір безглуздий, безвартісний" (749).

9) „Нікого не обовязує обективність у відношенні до своєї національности" (120), бо „не можна уявити собі ніякої тривкої зміни без фанатизму, а навіть без істерії" (475). „Не було обективне в національних справах ні чеське духовенство" (120), „ні соціялісти інших народів" (123).

10) „На сухопутті Европи місце тільки на одну, а не на дві потуги. Всіми засобами, теж і озброєним насиллям, слід нищити сусідів, які є мілітарною силою або мали б змогу нею стати" (754).

*

Вчитуємося в оті тези й широку їх мотивацію. І зринає запит: Ясне це, чи неясне? Чи є ще якісь сумніви щодо напрямків, вказаних німецькій державі у тій книжці? І чи від 1933 року часто німці відступали від тез „Майн Кампфу"? Чи взагалі можуть від неї відступити доти, доки „Моя Боротьба" це кредо, коран, евангелія III. Німеччини?

Все було давно написане, ясно, недвозначно, без ніяких серпанків. І тому не можна закидати німцям, що вони когось обманули.

Коли читати „Майн Кампф", то — навпаки — треба признати німцям, що вони чесні з собою. Не вони винуваті, коли хтось наївний — їх хвилеві ухили чи тимчасову тактику перемішував з канонами політики. Канони політики III. Німеччини списані у „Майн Кампф-і" і там ухилів нема!

Зі Світлим Празником Воскресення Христового вітаємо Всіх Членів, Добродіїв і Прихильників Рідної Школи та загалом Усіх Українців (-ок) розсіяних по світі і складаємо Їм та Їхнім ВП. Родинам найщиріші побажання!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Головна Управа Рідної Школи.

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ.

Писанкове мистецтво.

„Великдень" свято вяжеться із воскресенням Христовим у велике свято весни, відродження, воскресення. Походить воно з часів обожання Сонця, а його культ прийшов до нас з Месопотамії та Малої Азії через Чорне Море тому півтора тисячі літ до Христа. Зі святом Великодня звязано барвлення яйця, як символу Бога Сонця, бо яйце має в собі зародень сонячної сили — півня.

Маємо два роди крашених яєць: крашанки, мальованої одніею краскою і писанки орнаментованої ріжними взорами на закрашеному тлі. Коли крашанка була варена, або печена для гощення та ігри в „котка", чи в „битка" — то писанка сира, покрита святими знаками сонця хоронила посідача від удару грому, недуг і смерти.

Тимто орнаментація писанок мала свій вироблений, постійний стиль, своєрідне мистецтво, пристосоване майстерно до кулястої поверхні яйця, яке вязало всі орнаменти в одну гармонійно утворену композицію для вислову культу сонця. Коли глянемо на писанку старинного стилю, то вона робить враження, ніби вона ся ворушиться...

Перша розвязала проблему руху в малюнках на кулястій поверхні кимерійських ваз крітська кераміка і передала цей стиль микенському мистецтву. З Крети поширився культ сонця в Малій Азії і приніс на Україну цей високий стиль, де на кулястій поверхні розвязано проблему руху на писанках, мальованих орнаментами.

Є три основні типи писанкових орнаментів, які є символами Сонця: 1) свастика — це ломаний, або гачковий хрест, 2) триквeтер — це троячок, або триніг, 3) розета — це повна рожа, або вірка. Свастика — це слово індуське, означає хрест, якого гачки направлені наліво; його назва саввастика, по грецьки евесіке, зн. бажання добра. Цей орнамент зовсім не був германського походження, як думають німці, а поширився в області Середземного Моря в ранню гальштадтську добу і перейшов на Кавказ. За княжих часів зустрічаємо його в нас на денцях горшків. Трикветер — трираменний триніг — це орнамент найдений на Кипрі, Мікенах і Трої. Розета — восьмораменна звізда, витворена народами Месопотамії. Наш писанковий хрест похилений в рух на ліво чотирма простокутними трикутниками виступає на неолітичному черепку в Туркестані. Як бачимо, ці орнаменти зібралися в писанковому мистецтві на Україні, звідкіля за дослідами Т. І. Арне воно вийшло, як з центру славянської культури.

Так у писанковому мистецтві ті три типи орнаментів творять всі конструкції, хоч лишаються і ускладнюються, прибираючи раменами форми ростин і животин та ріжних предметів побуту. Під впливом християнства затрачувався змисл до давніх орнаментів солярного (сонячного) культу; тоді долучено мотиви ростинні та тваринні, які ніколи не дорівнюють артистичному викінченню прастарих первісних геометричних мотивів, переказаних тисячаліттями сонячного культу.

Писанковий орнамент складається з основи і властивого орнаменту. Основа — це лінії, що відмежовують поля властивого орнаменту. Писанка все буває переділена лініями поздовжними і поперечними. Ця переділка ділить яйце на 2, 4, 6 або більше піль і виділює поодинокі взірці властивого орнаменту. Окрім симетрично змальованих писанок є писанки з несиметричним орнаментом, який оббігає вужем цілу поверхню від ширшого до вужчого кінця.

Властивий орнамент ділиться на три групи: ґеометричний, ростинний та тваринний, який доповнює ще проф Сумцов солярним, побутовим та релігійним орнаментом. В більшости випадків вони з собою перемішані так, що на одному взірці треба їх відділювати, але вони повторюються симетрично на всіх полях. Писанкові мотиви рисується контурами і площинами, які виступають одна коло одної. Вони обведені білими або кольоровими контурами. Ріжноманітність і уклад мотивів залежать від поділу на поверхні і способу розміщення і повторення мотивів на симетричних полях — та від закрашення взорів і технічного їх виконання.

В геометричному орнаменті крім свастики, трікветра та розети зображується сонце кіль-

МИКОЛА КОВАЛЕВСЬКИЙ.

Мій останній Великдень перед світовою війною.

Був це Великдень зовсім особливий. Вже третій місяць сиділи ми в ославленій вязниці Лукіянівці у Києві у т. зв. політичному корпусі, де на посивілих мурах було видряпане неодне українське імя з ріжних часів, сягаючи аж у минуле XIX. століття. Тут сиділи, чекаючи смерти українці, що були членами терористичної організації „Народня Воля“, тут кінчали своє життя провідники кровавого т. зв. чигиринського бунту в 70-их роках мин. ст., тут побачили ми ймена, вже затерті часом, молодих українських патріотів з 1900. р., коли в Україні почала діяти революційна українська партія. Трудно було відчитувати дорогі ймена наших попередників у понурих келіях Лукіянівської вязниці, однак кожний з нас був гордий за минувшину і за те, що мученицька традиція боротьби за визволення наддніпрянської землі не переривалась ані на один день і тягнулася невидною та одночасно міцною нерозірвальною ниткою з сумерків минулого століття аж до бурхливого епосу революції 1905. р. і через могутні селянські повстання на Лівобережній Україні в 1907—1909 роках аж до світової війни.

Сиділо нас у Лукіянівській вязниці кільканацять українців, разом із нами кількох грузинів, вірмен, азербейджанців. Справа наша не належала до найбільш небезпечних. Всі ми були обвинувачені в тім, що в лютому 1914. р. зорґанізували революційний комітет у Києві, який підготовив у дні Шевченкових роковин велику демонстрацію протесту проти заборони українського слова та влаштування панахиди у Софіївському Соборі за душу Шевченка. Влада не мала конкретних доказів нашої вини і тому тримали нас у вязниці аж до закінчення слідства, щоби потім покарати у т. зв. адміністраційному порядку, себто без суду.

Весна того року надійшла скорше, як звичайно. Вже в березні світило яскраве сонце і починали зеленіти дерева, що ще більше підкреслювало темряву тюремних келій і вогкість грубих мурів Лукіянівки. В останньому тижні великого посту начальник вязниці запропонував нам іти до тюремної церкви до сповіді. Ми відкинули ту пропозицію, бо вважали, що в неволі може бути правдива, щира молитва тільки в келії, а не в московській тюремній церкві, де великі слова літургії бреніли, як профанація віри Христової. У Великодню ніч якийсь дивний настрій охопив нас усіх. Урочиста тиша панувала скрізь і тільки час до часу нарушували її пронизливі свистки вязничної сторожі. Коли вибила 11. година, раптом почули ми несамовиті перезвони, тяжким кроком ішли закуті в кайдани вязні під охороною численної сторожі, озброєної в рушниці і револьвери: привели якусь нову велику „партію“. Брязкіт кайданів чути було в цілій великій вязниці. Ось так зустрічали ми Великдень у 1914. р. Коли з далекого міста почули ми церковні перезвони, які оголосили світові Воскресення Христа, то стало нам якось тепліше і веселіше на душі. Не могли ми справді засісти зі своїми близькими до пасхального столу, однак далекий гомін Києва казав нам, що нарід з радістю зустрічає свято Христа і обєднується в гарячій любові до рідного краю.

У велику неділю чекала нас мила несподіванка. З канцелярії вязниці повідомили, що наші „наречені“ принесли нам свячене. Ось так кожний з нас дістав з волі святочні подарунки — дуже дорогі для кожного увязненого, знак, що за нього не забули. З цими „нареченими“ нераз виходили компілікації. До мене наприклад зголосилися дві наречені, однак завчасу порозумілися, щоб не ускладнювати справи. Я їх не знав і ніколи не бачив раніш на очі. Це були ті безіменні дівчата, що працювали в нелеґальному червоному хресті і дбали про українських вязнів.

А підчас т. зв. „провірки“, коли тюремна сторожа обходила наші келії, щоб перевірити, чи всі на місці, начальник сторожі кидав нам холодне великодне поздоровлення, на яке ніхто з нас не відповідав. Серед старшини вязниці були й українці. Один із них називався Печений. Він, як нам видавалося, тримався зовсім інакше від своїх службових товаришів. Не тільки був чемний до українських вязнів, але мав у собі якусь іскру людяности. У велику неділю зайшов він до нас не підчас провірки, а ось так несподівано, подивився мовчки, якось незручно переступив з ноги на ногу і сказав: „Хотів би вам побажати веселих свят, та не знаю, чи від мене приймете це побажання“ — і замовк. Було це сказано так щиро і з таким почуттям, що ми були зворушені і подякували йому за цю щирість. Він додав ще кілька слів, потішаючи нас, що може скоро вийдемо на волю і тоді повними молодими грудьми будемо дихати соняшне повітря над Дніпром. А по хвилині зі смутком зазначив: „А я залишусь тут“. Коли вибухла революція в 1917. р. той самий Печений, як один із перших начальників вязничної сторожі відкрив браму Лукіянівки для українських вязнів і зголосився до української армії. Я його зустрічав потім підчас найбільших боїв під Києвом і на Поділлі.

Були ще й інші переживання в Лукіянівській вязниці в той час, як ми там сиділи. Кілька разів приводили нових українських

цем з виставними рисками, звіздою або хрестом. Крім цього мотивом виступає хрест одно- або трираменний рідко самостійно. Творять його 4 ромби або 4 трикутники, звязані вершками. Хрестово вони укладаються в крила вітряка. Зате звізда є елементом самостійним, залежить від положення звізд на сторонах, чи на кінцях писанки; вони є 8 або 6 раменні, порожні або повні тоді, як на одну вкладаємо чим-раз меншу звізду іншою краскою. Опріч тих мотивів виступає поясок, або ломана зазублена лінія, довкола звізди, хреста або вздовш чи поперек писанки. Далі окрасою виступає спіраля, як вивінування інших форм для симетрії. Іноколи ціла поверхня яйця виповнена ромбиками, трикутниками чи квадратами та клинчаками і міниться ріжними красками наче сітка.

Геометричний орнамент оперує крапками, лініями, нитками, решіткою, кусточками, сосонкою, тафельками, кошичками драбинками як на старинних посудах бронзової й залізної доби.

До хрестів долучуються рослинні комбінації спіральної лінії ріжками, закарлючками, кривульками, деколи вяжуться вазами, кроками, лучками, спіральними очками, кружками, павучком та закрутасками.

Геометричний орнамент належить до старшого типу простолінійного, а з криволінійного типу, що проявляється у спіралях, становить перехід до рослинного орнаменту. Цілий уклад геометричного орнаменту стосується до форми яйця і є дуже симетричний. Ціла форса кладеться або в середину ширшої частини яйця, або на його кінці. Все це майже лучиться в гармонійну цілість для вислову руху, як це витворили в мистецтві дуже талановиті майстри великої доби у старинних осередках культури.

Рослинний орнамент густо перемішаний з ґеометричним орнаментом виводить крім цілих ростин, тільки поодинокі частини як квіт, листок, овоч та галузку і з того творить ґірлянди, вінки та китиці. Ґеометрична стилізація рослин проявляєсь як еліпса, колесо, чотирокутник та ломана лінія.

Тут виступають такі народні форми взорів: Рожами малюється пуста, повна і зірката рожа; смеречками — як шпилька сосни, або ґалузка смеречок; яблучками — це ряд спіралів осаджений гейби на трикутному порталі на двобоку; деревом — нарисованим пнем грубою рискою, від якої йдуть тонкі лінійки галузок; фасолею — це довгі еліпсуваті фіґури як стручки фасолі, вкінці барвінком малюється трилистки злучені в хрест в одну галузку.

Всі інші форми зовуться листочками, або квіточками, зібрані в шість- або вісімлисткову корону, стилізовані фантастично. Вони розмальовані довільними фарбами. Рослинний орнамент не дійшов тут до вищого ступня моравських писанок, де виступають китиці цвітів, галузки з вихиласами, та ввесь рослинний орнамент, що перейшов розквіт у ґотицьких капітелях святинь.

Тваринний орнамент мало уживаний у писанках, хоч виступає всюди на Україні. В восьму є зображені або цілі животини або поодинокі частини тіла звірят. На Гуцульщині в писанках малюється цілі риби, коники, олені, раки, птахи, метелики, комахи; на Волині теж комахи, метелики, павуки, стоноги, раки та птахи та ніколи більші тварини і люди. Ті тварини виступають на полях писанки, або творять фіґуру звернену до себе, або вяжуться у звізду довкола основи, часом вяже їх сітка павутини через половину або ціле яйце. З частин звірят виступають баранячі роги, завязані півмісяцем еліпсоватою лінією, або курячі лапки, трираменні як на рунах та в фенікійській і грецькій азбуці, качачі і гусячі лапки з розведеною стопою як триніжку. Метелики бувають символічні або натуралістичні, звичайно чотири листочки метелика звязані в купу, павучки з розпнятими ногами, стоноги з ніжками, раки з розпростертими ногами і розгорненим хвостом. Тваринний орнамент виступає на камені та бронзі й на кості племен в Африці та в старій Америці. Краска відповідна до окруження, ненатуралістична.

Крім цього деколи в писанковому орнаменті трапляються написи, як Христос воскрес! Слава Богу!, або імена осіб. Все це писане однак же нерівно, незугарно, очевидно, не мало артистично, як тваринний та рослинний орнамент, які не мають за собою традиції великого мистецького центру.

—o—

[...]язнів. Раз тюремна сторожа привела кілька[...]надцять селян із сквірського повіту, обвинувачених за поширювання нелеґальної української літератури. Були це свідомі селяни — живі свідки того, що українська національна стихія не тільки пробудилась у народі, а штовхнула селянські маси на шлях організованої боротьби. Приводили до Лукіянівки й українську молодь з ріжних повітів України, яка приносила дуже цікаві вістки про український національний рух. Тому цей останній Великдень перед світовою війною був для нас такий дорогий і незабутній. Хоч була в політичному житті глуха ніч, хоч не було в Україні ніодної української школи, хоч москалі придумували все нові і нові репресії і переслідування, хоч на кожному кроці бачили ми прояви зовнішньої могутности царату, хоч проти нас була ціла Росія реакційна і поступова, консервативна і ліберальна, монархістична і соціялістична, та проте Великдень у Лукіянівці дав нам нову силу і нову віру в перемогу. Ми вийшли з Лукіянівської вязниці в гарячі дні липня, коли Київ святкує день Великого Князя Володимира. У ті дні відчувалося, що грядуть великі історичні події. Вони скоро прийшли та перевернули царат і його силу.

РОМАН ГУЧВАНОВИЧ.

Білоруської ясної ночі проспати не можна.

ФРАҐМЕНТИ РЕПОРТАЖУ.

Варшава—Вильно, у березні 1939.

Прайдуць гады разорамі шляхамі,
сатруць нядолі чорныя сьляды,
і можа казку быль над курганамі
раскажуць ветры соснам маладым.

(Максім Танк).

З ПІСНЕЮ, МІСЯЦЕМ І РЕФЛЕКСІЯМИ.

Морозна березнева ніч і срібно-синій простір неба. Десь далеко за нами в туманних, імлистих лісах, залишається пошум і свист кур'єра. Білоруський місяць летить срібним диском у віконну раму вагону, а в ровах попри шлях [...]ться темінь густої води.

Сонна тиша лягла над далекими селами. Тільки поїзд ломоче по сталі рейок мов шумне, співуче серце нової провесни.

Отець Віктор кінчає своє оповідання. Льоретта нишком плаче...

Заливає нас срібна місячна купіль. Зза стіни [...] притишена, сумна мельодія вальса. [...] при вікні червоніє вогонь папіроси [...]берта.

Понад нами на верхній лежанці призамовк, [...] на ліктях молодий подорожник. [...] подав шоколяду. За стіною розлягся жіночий сміх. Отець Віктор кінчав...

Старий священник зарослий мов віковими [...] почеплений дуб, попав до нашого „[...]ого" вагону припадково. Прийшов, [...] і глянувши в широкі, повні переляку [очі] Льоретти сказав так просто, як батько ди[тині]:

— Не гнівайтесь, ласкаві паньство, що до [...] тягне старого. Люблю молодь — і по[...] оповідати, але так свобідно, так цікаво, що [...] відразу заслухались. Дивував нас цей [...] священник своєю вимовою; заскакував [...] тем, притягав фінезією оповідаль[...] слова; імпонував знанням життя, людей [...]

А коли хтось із нас не видержав і запитав, [...] він тут на глухому Поліссі — старий пастир махнув рукою і замовк. Ріжні люди шукають своєї долі у болотах Полісся. Льоретта голосно заплакала, а завішений над нами подорожник, щоб її потішити — почав співати військову пісоньку, що її навчився під Мадридом.

Опісля заспівали всі разом малу пісоньку про двоє нещасливих коханців, а в кінці о. Віктор зачарував нас старою білоруською вояцькою думою:

— Гей, паехау син Даніла
Ды на Русь на вайну,
Гей пакінуу сын Даніла
Маладую жану...

Десь далеко на обріях блимали зорі, срібний місяць сховався за хмари. Нічну тишу прорізав лункий паровозний гудок:

...Гей, пісаля его маці
Три лісточкі да яго,
Гей, вярніся ти Даніла

Дий да дому свайаго.

Біля дверей нашого переділу зібрався гурт журналістів з інших кабін. Хтось подав о. Вікторові ґітару, яку він охоче взяв в руки і зірвавши на її струнах могутній тремтючий акорд, закінчив сильним, високим, драматичним баритоном:

— Ди уж твая Кацярина
Сваю волю паняла
Пазаеждживала коні варапия...

Зірвалася буря оплесків. У вікнах заблимали світла. Курієр влітав за заспаний двірець у Гродні, щоб на мить відсапнути. О. Віктор стиснув нам руку, висів і зник в прогалині дверей на стації. Поїзд рванув далі до Вильна.

Тої ночі якось вже не спалося. Мій сусід з ві-за-ві посвистував сумовиті еспанські болера, а Льоретта пробувала наспівувати мельодію нещасливої білоруської Кацярини...

НАРОСТАННЯ КУЛЬТУРИ.

У Вильні тепер ніяково, зокрема серед білорусинів.

Не стало о. Станкевича, мусів виїхати о. Толлочко, залишив тут діток і дружину відомий діяч інж. Клімович. Про пригоду ред. Мацкевича знають тут навіть діти.

Відвідую старим звичаєм Білоруський Музей. Дир. Луцкевич все ще охоче і живо кружляє поміж його шафами, ґабльотами і столами, оповідає, повчає, пояснює. В перервах гуторимо, як старі знайомі. Оглядаю і подивляю нововіднайдені священничі ризи зо слуцьких поясів; традиційно вписуюся до памятної книжки, в якій так багато українських підписів.

До музею приходять люди з села. Оповідають невеселе і приглядаються старим білоруським мечам...

Серед білорусинів усіх політичних напрямків панує тепер згода.

Усі забули ще розмірно недавні сварки. А проблеми у них такі, як у нас, такі самі події, пригоди, загадки.

Під вечір ідемо за місто, на замкову гору. Під нами — Вильно. Мої товариші — білоруські молоді діячі — це селянські хлопці з полумяними душами: поети, письменники, історики, один маляр: рушії сучасного білоруського національного руху, стовпи білоруського відродження. Чомусь мені здається, що конче так, як вони тепер, мабуть виглядав колись Міцкевич, Зан, Одинець...

Усі вони прекрасно знають українські справи і нашу мову, шукають — як можуть — з нами контакту, бажають творити і творять власну нову, міцну культуру. Видали навіть пропаґандивно-інформаційну книжечку про українців. Навязали живу літературну виміну з литовцями. Хороші хлопці!

Сидимо на могилі край шляху, що пнеться під високу гору і балакаємо. Оподалік присіла купка дівчат. Молодий білоруський поет хоче зробити мені приємність, деклямує:

— Піду за місто. Там десь жде мене дівчатко, незнане. І зустріне хвилюванням уст.
— І кучері, у попелястім тембрі, пелехаті, зворушують мене так солодко чомусь...

Реванжуюся тим, що знаю:.. словами „Кацярини" о. Віктора з вагону, які встиг запамятати. Бють мені браво і сміючись пояснюють, що мистецьке оформлення цій пісні, як і багатьом іншим, дав наш український композитор Гайворонський.

Гайворонський і Кошиць, обидва тепер в Америці, дуже щедро і сердечно взялися за білоруську тематику, раз-у-раз надсилають до Вильна якусь нову композицію, основану на підставі оригінальних білоруських мельодій. Гайворонський скомпонував навіть дві пісні на мішані хори до слів сучасного білоруського поета Танка.

Я був того вечора на білоруському концерті. Саля тріщала. М. і. бачив таку сцену. Разом з публикою прийшли на концерт ріжні не білорусини. Пильно слухали співу...

Українські композиції викликували овацій й брава. Коли хор співав Кошицеві „Прилинцелі гусі" — люди повставали з місць.

А потім довго у ніч читали ми у малій студентській кімнатці молоду білоруську поезію.

На прощання вписали мені молоді поети по кілька рядків на нетривалих листівках бльок-ноту.

І ось тепер, коли вертаюсь вже від них з новими враженнями, спостереженнями, з цілим багацтвом кольорової, гранчастої тематики, яку пробуватиму перетопити в ґазетну лінотипну масу — лежу при вікні і читаю писані олівцем поезії.

На дворі провесна, як мрія. Стільки сонця, стільки світла! Ген, на право на бік від малої станції покотилися заланцюжені, навантажені усяким добром червоні, товарові вагони. Над ними димок, поїхали на захід.

Читаю:

> На захад ідуць цагнікі лен, жита,
> сасна і бяроза гляджу і гляджу з па-
> друкі, як моладасьць нашу вивозяць...

Льоретта накрутила патефон і оглядає свою, куплену у Вильні, народню кераміку. Туснеля кармінує на дико і так червоні тонкі уста. За дверима зі шкла майнула усмішка кондуктора. Під селом на дорозі сполохались коні якогось селянина в лаптях. Нашого еспанського трубадура нема, поїхав у Клайпеду, чи пак у Мемель — зблизька приглядатися новій історії: Відчиніть вікно!

Скільки сили у цій молодій білоруській поезії, скільки тут і весняного сонця!

Туснелля, перестаньте з нудьги кармінувати уста!

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Село хоче знати „що нового"?

Звідомлення з одної подорожі.

„Коли сьогодні обмірковую той один день зі села, я не всилі спрецизувати точно: добре це, чи зле? Зріст це, чи занепад? І тільки знаю, що цього не бувало досі ніколи, а якщо це не приповідковий наш соломяний вогонь — над ним слід поважно і глибоко задуматись.

Мої „сільські" враження почав поліціянт. Була 9-та година ввечері, коли на цій стації, на якій тільки всього й поїздів, що один туди й один назад, я виліз з вагону. Я був одинокий пасажир, може тому і впав в око.

— Пшепрашам... Пан до...

— На збори Читальні. До голови, Посмігюха Івана (назвище видумане, хоч і подібне, бо навіщо чіпати людей, що ще живуть? Зрештою розмова — автентична)!.

— Посьміцюх Ян... То тен з бродафкон на носє? То он тераз такі дзялач?

— Ані з бородавкою, кажу, ані „дзялач" Громадянин, вибрали люди головою, має право.

— Я взґлендем теґо ніц... Тилько ве пан... А леґітимаціє пан ма?... Може пуйдземи на стаціен?

Я подорозі тягнув з кишені „довуд особісти", військову книжечку, леґітимацію Убезпечальні, поручення Гол. Виділу „Просьвіти"...

— Ага... Це все? Може ще щось маєте?

— Редакційну леґітимацію... Постерунковий видивився на мене:

— То ви — редактор? А з якої ґазети?

Я назвав.

— Ага... А чим поза тим займаєтеся?

— Пишу... Редаґую ґазету...

— Ну, я розумію... Пишете в ґазеті... „Але з чего пан жие?!!

Це питання було справді до речі, бо так треба би „спитати" чи не кожного нашого журналіста. Але хіба я мав розкривати душу на задріпаній стації, перед власником ч. 3729, якого я вперше бачив і який втягав тепер мій родовід у свою книжку? Я мовчав.

Ситуацію вияснив хто інший. Солтис з села, куди я їхав. Ні з цього ні з того, зявився на стаційному пероні, обтупав болото з чобіт і перегнувши голову, придивився до мене:

— А то ви! Та то казали, що ви приїдете, але в селі ніхто не вірив. Добрий вечір! — тицьнув пальцем капелюх на привіт знайомому поліціянтові.

— Доброго здоровля! — стиснув я міцну, тверду руку. — Чому ніхто не вірив?

— Нині їхати? Нині?...

— Ви того добродія знаєте? — замкнув книжечку поліціянт.

— Та як ні! Знаю, може 20 літ уже знаю...

— То візьміть його в село. А я заберу всі леґітимації, завтра зверну.

Так якось це все скінчилося. Всі мої папери, без яких невартий був я і нулі, пішли в торбу, постерунковий ч. 3729 перекинув кріс на рамя і вдарив у козирок.

У двійку з солтисом ми пішли в село. В ніч і болото.

В СОЛТИСОВІЙ ХАТІ.

Бродячи густим і глибоким болотом (2.5 км. до села!), я довідався багато: солтис виходив на стацію, „почути" щось нове. Добре, що я надіхав, бо був би питав лише постерункового. Село тільки тим і живе, що жде на „нове". Коли я згадав про читальню й кооперативу, то він аж обрушився:

— Що ж ви гадаєте? Будуть робити вистави, коли отаке, що проба йде, а поки вистава — хто зна, що може бути...

Так ми дійшли до хати солтиса, де — хоч звичайно в цій порі на селі сплять — сиділо з 15-еро людей. Солтис якось аж гордовито сказав:

— А як добре, що я пішов! Пан редактор просто зі Львова!

Це значило: той пан розкаже! Але я мусів розчарувати всіх. Коли вони читали, як вийшло з розмови, всі три сьогоднішні щоденники (11 км. ходили на зміну хлопці до містечка, бо пошта приходила раз на три дні), то мало що більше я знав...

— Е, ви пане редакторе, не будьте вже такі. Ви напевно знаєте — гнув дядько Калинюк. — Або то ми не знаємо, як то в вас: телефони, телеґрами, заграничні ґазети, кореспонденти.... Чейже всього не друкуєте...

— Та не друкуємо — рятував я ситуацію української преси, яку ці сірі люди так рожево уявляли собі. — Але там нічого такого...

— Ну, ну... Ви не бійтеся. Тут самі свої. Можете сміло говорити — притискала мене до стіни навіть „пані" солтисова, що досі поза горшки, ґуси й корови не бачила світу. — Кажіть, кажіть. Ми тут, як забиті дошками від світу.

Положення ставало безнадійне. Я справді не мав що говорити. Прхаля, Чехи — все це вони знали. Телефонати Голіяна й І. П. читали. В мене впялювалося яких сорок очей, а я не міг нічого сказати.

— А як ви гадаєте? — крутив з махорки котрусь цигарку Матвій Босий. — Я оце заложився з Максимом за 100 зол.: розберуть Чехію, чи ні?

— Якщо піде так далі... — пробував я пророчити, але Матвій мав арґументи:

— Що ж бо, ніби: буде „він" терпіти під боком отаку голодранку, що все то французів, то большевиків чіпається і на випадок чого може ніж у плечі?

— Дурний! — показував себе Максим. — Чи гадаєш, що Чехія — то Чехи. То таке, як Гішпанія: всі є, тільки Гішпана нема. Чехію тримає Франція, як того пса в буді, а добрий господар псові не дасть нічого зробити, та ще як пес вірний...

— Або той пес вірний? — відгривався Матвій. — То нідочого союзник, от що. Словаки, українці за „ним", не бійся, знає на око „він", що той інтерес варта...

— А ти не читав в „Ділі", що писав той Ю. С. з Парижа?

— А ти не читав що І. В. пише в „Новім Часі"?..

Люди пикали махорку, покликувалися на авторитет нашої преси, гарячилися. Матвій був завзятий, Максим не пускав. Інші „кібіцували" — підюджували цього й того. Солтиска плескала руками. „Він", тобто Гітлер, мав на всіх 17 в хаті двох ворогів, та й то їх звали „радикалами".

— Чемберлени!... — з погордою в голосі казав солтис. — Нічого не знають.

І ніби придумавши щось від усіх мудріше сказав:

— Пане редакторе, а як то ви міркуєте: якби так ми звечера посилали до Львова до „Діла", — чи сказали б нам кожний телефонат?

Я був заскочений.

— Телефонати приходять коло півночі...

— То нічого — боронився солтис — почекають!...

— Але ж від вас до Львова 29 км.

— Багато гадаєте? За годину добрий роверист возьме. А „цісарка" аж під село підходить".

Селяни насторожилися на проект солтиса.

— Матвій перший їздив би — кивнув солтис у його бік головою. — Правда?

— Певне! Поїду!

— Добре, але що ви користаєте на тім?

— А знали би ще вночі те, що в ґазеті рано!... Бо, знаєте, такі часи, що за ніч може багато нового бути...

РОЗБИТІ ЗБОРИ.

Чергового дня — це був вівторок — ми пізно встали. Дядьки „політикували" до 2-ої, я мусів сидіти з ними. В 11-ій мали бути заг. збори, але в пів дванацятої на салі було вже шістьох. Касієр поїхав ровером до Львова, писар, бачили, йшов у той конець, бо Михайлів Гнат привіз уже відписані всі афішки зі Львова і „Діло". Заг. Збори були там, де цей Гнат читав тепер ґазету, не коло мене. Я був в розпуці, але голова читальні, старший чоловяга, потішав мене:

— То так з півтора години буде. Почитають, почитають тай прийдуть. А як ви гадаєте і може б і ми туди пішли, та відразу забрали б людей до салі?

Я бачив, що й він крутиться і що йому не сидиться. Сиділося тільки пятьом, що їм уже все одно було, старшим ґаздам, які збагнули вже фільософію думки: все було і все мине.

— Ні, пане, не підемо:

Я крутився сам, як вюн на сковороді. Вдавав, що читаю книгу протоколів, потім перевірив спис членів, з яких три четвертини не вплатили в 1939 р. ні сотика, заглянув у вікна і в бібліотечну шафу, де книжки на 60 відс. були з найнудніших та передвоєнних видань, коли село ще жило патріярхально. А час волікся, оливою стікав, аж в голові лунало. Але казав — висиджу, то висиджу. Старі ґазди фільософи теж сиділи, говорили про вторішні сіна та худобу. Для них — мав враження — світ зі своїми конфліктами й суперечностями не існував.

Десь коло пів другої прийшло чотирьох молодших господарів і три парубки. Голова читальні післав одного з них „в той кут", до Михайлового Гната, по людей. Пішов. За пів години прийшов з девятьма селянами й хлопцями Гнат і хотів мені конче сказати, що читав у Львові нині на афішках. Потім прийшов писар. Всі зробили враження, що я їх мучу, коли ось у такий час скликаю на якісь збори читальні. А коли було в салі з сорок осіб на 120 членів читальні і година пів третьої, я вирішив, що час починати.

Голова відчинив збори, привітав мене і дав мені слово. Я почав „політично" від загальної ситуації. Всі нащурилися. Потім перейшов на просвітянські справи. З хвилини на хвилину, як я обговорював питання неписьменности, бібліотеки, вкладки, посилення праці, зацікавлення маліло. Дехто почав витягати тютюн. Гнат, якого я мав проти себе в першій лавці, позіхнув.

Нечайно під дверима зробився рух. На салю ввійшов якийсь парубійка. Засапаний був, зіпрітий. У руках мав „Век". Не питаючи ні... не ні голову, в чім річ, заговорив на всю салю:

— Люди! Їду до Б. Прочитайте! Чехії вже нема!

Саля дрогнула, обернулася, подивилася на мене і пішла в той бік очима, де в руці приїздного був „Век".

— В справі формальній — чую голос Матвія. — Прошу на пів години перервати збори...

— Так, так! — загукали всі і не ждучи голосування, піднялися. „Век" поліз по руках. Я люто замкнув книгу протоколів.

*

Ще сьогодні розмірковую: добре чи зле? Чим скінчиться ота екзальтація міжнародніми подіями, в якій кожна неефектовна, але основна праця сходить нінащо?

Літературна сторінка.

У пралісах над Амазонкою.

Мало знаємо еспанську літературу, а вже майже зовсім не знаємо нічого про португальську. Не кожному теж приходить на думку, що ці обидві літератури розквітають дуже буйно на американських краях. Дійшла до нас повість бразилійського письменника Ферейра де Кастро (вимовляхть Каштро), перекладена вже на 15 мов, але досі ні на одну славянську.

Де Кастро ще молодий письменник, а вже дав повість, яку критика визнає загально за архитвір в огляду на незвичайну силу відтворення того середовища, що так часто вабило ріжних письменників і шукачів багатства. Змальований ним праліс тягнеться над берегами фантастично химерної ріки Амазонки, яку знаємо з повісти Жіль Верна виданої недавно нашим відомим непоправним ідеалістом Михайлом Таранськом, опікуном лектури для молоді. Де Кастро походить з Португалії. Він виїхав як емігрант до Бразилії шукати хліба, точніше як сирота в 14 році життя. У місті Пара в країні Амазонки він мав свояків, які щоб позбутися хлопчини, вислали його в праліс, де ріжні підприємці експльотоували невичерпані запаси ґуми у клейких деревах, а ще більше бідних робітників, тубильців і всіляких емігрантів, що давали себе зловити на хитрі обіцянки органіваторів таких небезпечних виправ.

Де Кастро описує у своїй повісти фантастичну природу, повну дикої краси і небезпеки. Робітники працюють там серед гущавини сплетеної з ліян, фантастичного листя, отруйних овочів, падаючи з утоми і спраги, яку можуть вгашати тільки пекольною горілкою. Кожної хвилини загрожує їм смерть від несподіваної повені дикої ріки, або з рук індіян, що живуть у недоступних нетрях. Де Кастро переживав сам долю такого робітника, запроторенного в пралісі, мовчки обурюючися над знущанням робітників, при чому відкривав щораз то нові сторінки краси дикої країни. Там провів він три і пів року, після чого утік до міста і знайшов собі приятелів. Як 17-літній почав денникарську карієру на становищі редактора ґазети португальської кольонії в Пара, що почала боронити своїх прав. Часопис опертий на чисто комерційних підставах міг дати своєму редакторові таке становище, щоб губернатор Амазонки приймав його, як великого достойного гостя і возив його власним автом. Вернувшись до Лізбони Де Кастро, видрукував першу збірку своїх новель, а потім повість „Емігранти", яку зараз переклали на еспанську мову. Після цього прийшла „А Сельва" — „Праліс", перекладена саме на французьку мову відомим письменником Блезом Сендраром, що від кільканацяти років товчеться по ріжних суходолах та океанах і теж добре знає береги Амазонки. У своїй передмові до повісти пише він так: „В особі Де Кастро я знайшов нарешті письменника, що вміє розбуджувати красу і жах Амазонії, як ніхто інший і змальовувати природу тропіків, доглянути її примхи, дивогляди, екстраваґантности, що зроджуються у тому кліматі з води та вогню, ще й такого письменника, що вміє промовляти мовою людей, що заселюють ту землю, там живуть, борються і терплять серед зрубів пралісу, що знає тубильців, дикунів, вільних селян, хліборобських робітників, поселенців, плянтаторів, купців, емігрантів, безземельних батраків, приблуд і між ними усіма одну цивілізовану людину — себе самого, що пішов туди не, щоб писати книжку, або для цікавости, але як найбідніший португальський емігрант - шукач заробітку".

Саме в такому стилі, як це останнє речення, складному, багатому і барвистому написана та повість — отруйна та дика як сам амазонський праліс.

З думок критика.

Минулого тижня помер у Парижі один із найстарших критиків Фернан Вандерем, теж повістяр. У 1927 р. він видав невеличку збірку думок п. з. „Літературв", з якої кілька вибираємо:

Нема рецепти, як добитися у літературі успіху, як і нема ради, що треба робити, щоб виграти на біржі, на рулетці чи на перегонах.

• • •

Поезія нагадує величезне дерево, де від віків тисячі птахів складаються на вічний концерт. Але всі ті птахи ріжняться щодо породи, і вартости: є між ними орли та соловейки, шпаки і папуги.

• • •

Сучасна література видає на світ так багато вчителів і мистців, що небавком буде їх не менше, ніж у школах і не менше, ніж малярів.

• • •

Коли автор передає осуд свого твору майбутнім нащадкам, то він звертається до трибуналу, про якого склад, погляди чи компетенцію нічого не знаємо.

Чи письменники теж можуть займатися критикою? Можуть, але так, як це роблять пірати, які займають чужий корабель: або щоб поживитися його добром або його затопити.

• • •

Найбільший люксус письменника — його незалежність, що стає йому тягарем. Ви не можете уявити собі, кілько гарних нагод успіху він тратить через неї.

• • •

Дотеп не ощаджує нікого: ні фальшиву повагу, з якої одним рухом здирає маску, ні фальшивий глум, поза яким відкриває кльовна, ні фальшивий ліризм, ні фальшиву величину ні фальшиву думку. Але гуморист не легко доходить до раю. Одного дня і його неощаджує страшна доля, як зустріла вже Рабелеса, Молієра або Вольтера — публика починає його вважати за блазна чи смішаку.

Підготова до роковин Гоголя.

З совітської преси довідуємося, що від українських письменників і діячів вийшов проект святкувати 130-ліття народин Гоголя і що совітський уряд цей проект прийняв. 31. березня мали відбутися святочні поминки в Сорочинцях, Миргороді, Ніжині і Києві. Давний ніжинський ліцей, тепер Педагогічний Інститут буде називатися іменем Гоголя і при ньому відкриють гоголівський музей, до якого із Всесовітської Академії, московського літературного музею, з ленінградських і московських театрів вже відіслали чимало предметів. В київськім університеті почали виклади присвячені творчости Гоголя; в Українській Академії Наук відкриють виставу автографів і рукописів Гоголя, архівних матеріялів про нього. В усіх школах на України будуть присвячені окремі дні памяті Гоголя.

Що робити з рукописом?

ВПоважаний Пане!

Ви маєте в себе рукопис повісти чи теж оповідання і не знаєте, що з ним зробити. Вам цікаво було б знати, який процес він мусить перейти, щоб перемінився у книжку, наче гусінка в метелика. Пришліть його на адресу редакції; т. зв. літературний референт скаже Вам, чи Вашу річ можна б видати окремою книжкою, чи теж помістити у фейлетоні. За книжку у бібліотеці „Діла" Ви могли б дістати гонорар; коли-ж перший наклад розійдеться, тоді зможете її видати (якщо не продали права!) ще раз у іншому видавництві. Крім гонорару маєте право до 20 авторських примірників для своїх приятелів і знайомих — єдиних вірних читачів.

За літературні фейлетони в часописі ми не платимо; фейлетон у часописі не ставить до авторів „високих" вимог; його читач хоче „чогось легкого і цікавого" — правду кажучи: найгіршу страву, яку може йому дати наша літературна кухня.

Коли Ваш рукопис нам не підійде, Ви маєте перед собою можливість звернутись до двох-трьох наших видавництв, що врядигоди „щось" видають. Ці видавництва рідко коли пускають у світ літературний твір, дотого нового автора. Вони впевняють, що „це" не калькулюється". На кожний випадок перепишіть рукопис на машинці і збережіть копію; у 90 відсотках імовірности Вам його не звернуть з ріжних причин, може і на лист не відпишуть.

У нас нема ще посад професійних оцінувачів літературних творів, яким платять за втрату часу чи хист відкрити річ вартну друку. Тимто не здивуйтесь, коли принагідний критик прочитає Ваш рукопис, коли матиме час або охоту.

Якби Ваша повість була „актуальна" чи „сензаційна", тоді може один із наших щоденників міг би її видрукувати у фейлетонах (головно улітку, коли в „огірковому сезоні" друкарська машина страшенне багато потребує води!), а Ви могли б зробити собі з фейлетонів „відбитку" і видати повість на власний кошт. Така відбитка із друкарні досить дешева, але знов таки якась книгарня мусить узяти книжку на головний склад для продажу. У нас завелись теж кельпортери, треба б порозумітись із ними.

Наші книгарні і видавництва принципіяльно не займаються торговлею т. зв. оригінальної белетристики, вважаючи (слушно чи ні), що це неоплатний крам. Автори здебільша сами підшукують собі приватних видавців, а часто і рискують власними грішми в надії, що на книжці зароблять. Щоб продати добру книжку для цього треба мати адміністраційний апарат — з адресами ріжних громадян, що люблять купувати книжки, висилати їх і вести рахунки. Той, кому Ви вислали свою книжку не спитавши, чи він її потребує, може навіть Вам її не звернути і за те не будете з ним позиватись.

У наших сьогочасних обставинах краще дістати будьякий гонорар, ніж видавати книжку власним накладом, бо це клопіт. Про це знають деякі видавці і платять за том новель чи повісти і по.., 100 золотих, імовірно на папіроски для автора чи на „святочний додаток" для його жінки.

Коли рукопис залишиться у Вас у шуфляді або вернеться від видавців — Ви сховайте його і прочитайте сами за рік, два або десять. Може тоді Ви скажете собі, що справді добре зробили не видавши свого твору ще не досить зрілого. Якщо недостачі в ньому тільки частинні — спробуйте їх виправити, хоч моя рада: найкраще все писати наново, не заглядаючи до давнього тексту. Може до того часу в нас і обставини зміняться так, що з літератури можна буде жити бодай не гірше, як з... денникарства.

А почати друкувати ніколи не пізно перед смертю. Перестати писати теж. Мабуть найщасливіші ті, що пишуть усе життя тільки для себе, з вірою, що залишать „посмертні твори", які задивують світ.

З пошаною

М. Рудницький.

Останні вісти зі світа.

Альбанія на черзі.

ПРОТИІТАЛІЙСЬКІ МАНІФЕСТАЦІЇ В АЛЬБАНІЇ.

ПАРИЖ, ПАТ. Европейське видання „Ню Йорк Геральд" повідомляє, що в Тірані дійшло до протиіталійських маніфестацій. Причиною було незадоволення альбанців вісткою про переговори у справі ревізії італійсько-альбанського союзу, яку надало радіо. У Барі та Бріндізі сконцентровано італійські морські сили.

ІТАЛІЙСЬКО-АЛЬБАНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

РИМ, ПАТ. Міністер закордонних справ ґр. Чяно відбув розмову з послом Альбанії у Римі, який приїхав у середу з Тірани.

ЗАГРОЗА ДЛЯ ІТАЛІЙСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ В АЛЬБАНІЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Прем'єр Чемберлен склав у Палаті Громад таку декларацію у справі концентрації італійського війська в Барі та італійсько-альбанських взаємин:

„Дня 4-го квітня англійський амбасадор у Римі звернув увагу італійського міністра закордонних справ на чутки про концентрацію італійського війська на альбанській границі. Італійський міністер заграничних справ заявив, що 8-го березня альбанський король запропонував скріпити теперішній союз між Італією й Альбанією. Від того часу відбувалися на ту тему розмови між обома урядами, але здавалося, що в часі тих переговорів виринули деякі труднощі, яких суть не зовсім виразна. Як твердить італійський міністер закордонних справ — виринула загроза італійських інтересів. Перед хвилиною я довідався, — заявив далі Чемберлен — що італійський кружляк і дві менші одиниці італійської фльоти прибули сьогодні над ранком до Дураццо. Досі я не дістав ще подрібного звідомлення про становище альбанського уряду. Зате я дістав від уряду заперечення вістки, що Альбанія погодилася на умовини незгідні з її суверенністю й інтеґральністю. Англійський посол в Дураццо інформує, що до 9-ої години ранку в Дураццо був спокій. Англійський уряд, очевидно, докладно обсервує розвиток подій".

АЛЬБАНІЯ НІКОЛИ НЕ ПОГОДИТЬСЯ...

ПАРИЖ, ПАТ. Аґенція Авас повідомляє: Альбанське королівське посольство комунікує: Щоб покласти остаточно край тенденційним вісткам, що їх в останніх днях поширює преса і радіо, пресове бюро альбанського посольства у Франції має честь подати до відома ось що:

„**Альбанія ніколи не погодиться на втрату незалежности, суверенности та інтеґральности, як теж не дозволить висадити чуже військо на своїй території.** Коли йде про оборонний союз, заключений між Альбанією та Італією, який уневажнив пакт в Тірані в 1926 р., і не відновлений у 1931 р., — то той союз у ніякому випадку не уповажнює Італії до інтервенції з метою втримати порядок в Альбанії. У цьому випадку йде тільки про чисто оборонний союз, отже нема підстав здогадуватися, щоб мала прийти зміна настанови Італії до Альбанії.. Взаємини обох країв були завжди дуже приязні, як це зрештою підкреслив у своїй останній промові італійський король Віктор Емануїл".

У ЗВЯЗКУ З АЛЬБАНСЬКОЮ СПРАВОЮ.

РИМ, ПАТ. У четвер міністер закордонних справ ґр. Чяно відбув розмову з послом Югославії Крістічем. Цю розмову звязують з переговорами, які йдуть тепер між Італією та Альбанією.

Основи порозуміння між Анґлією та Польщею.

АНҐЛІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКА ДЕКЛЯРАЦІЯ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Розмови мін. Бека з представниками англійського уряду довели до узгіднення декларації, що її відчитав прем. Чемберлен у четвер 6. ц. м. у Палаті Громад. Зміст деклярації такий: 1) Розмови з мін. Беком мали широкий обсяг і виявили повну однозгідність поглядів обох урядів на деякі загальні засади; 2) Узгіднено, що обі держави готові заключити тривкий і взаємний договір з метою заступити тимчасове й одностороннє запевнення, що його дав уряд Його Королівського Величества польському урядові; 3) До часу устійнення тривкого договору мін. Бек запевнив уряд Й. К. В., що польський уряд буде звязаний зобовязанням прийти з допомогою урядові Й. К. В. на тих самих умовинах, що їх охоплює тимчасова ґарантія, яку дав уряд Й. К. В. Польщі; 4) Подібно, як тимчасове запевнення, тривкий договір не буде звернений проти ніякої іншої держави, але матиме на меті заґарантувати Польщі та В. Британії взаємну допомогу на випадок усякої безпосередньої або посередньої загрози незалежности кожної з обох держав; 5) Стверджено, що деякі справи щодо докладнішого спрецизування різних обставин, в яких могла би повстати необхідність такої допомоги, вимагатимуть дальшого досліду перед підписанням тривкого договору; 6) Устійнено, що згадані постанови не будуть перешкодою для жадного з обох урядів підписувати договори з іншими державами в загальному інтересі консолідації мира.

ЩО МОЖЕ БУТИ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ПОЛЬЩІ?

ЛЬОНДОН, ПАТ. Після того, як прем'єр Чемберлен відчитав польсько-англійську декляpацію на тему висліду розмов мін. Бека з представниками англійського уряду, посол Ґрінвуд запитав додатково, чи англійський уряд має намір ужити свого впливу, щоб таке взаємне **порозуміння заключили уряди французький та польський та чи уряд має намір негайно започаткувати поширення бази порозуміння.** Прем'єр відповів: „Що торкається першої справи, то на мою думку порозуміння, які вже є між Польщею і Францією, у практиці зовсім подібні до тих, які задумані між урядами польським та англійським. Що торкається другої справи, то завданням англійського уряду є продовжувати наради і вже навязано контакти з іншими урядами.

На запит, чи вже устійнено, що може бути загрозою для польської незалежности, прем'єр відповів, що ще ні, бо це буде предметом дальших розмов між представниками польського уряду й англійського.

На дальший запит, чи прем'єр може дати запевнення, що швидко почнуться штабові розмови з Польщею, в яких також Франція візьме участь та чи прем'єр може запевнити палату, **що в часі тих розмов буде втриманий приязний контакт з Росією,** прем'єр відповів: „Що торкається першої справи, то я не можу дати запевнення такого специфічного характеру, але можна бути певним, що як цей договір дійде до кінця, то ми поробимо всі заходи, які виявляться необхідні, щоб цей договір був успішний. Щодо другої справи, то **льорд Галіфакс утримує близький контакт із совітським амбасадором**".

МІН. БЕК НЕ ДАВСЯ НАКЛОНИТИ ДО НОВИХ ЗОБОВЯЗАНЬ СУПРОТИ СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ.

БЕРЛІН, ПАТ. Обговорюючи льондонські англійсько-польські переговори, німецькі часописи у телеграмах з Льондону твердять, що заяву, яку Чемберлен склав у Палаті Громад, устійнено в середу підчас гостини в польській амбасаді з міністром Беком. Вона заступає урядовий комунікат, який звичайно проголошують при офіційних візитах. Зате часописи стверджують одноголосно, що не вдалося наклонити мін. Бека до якихнебудь нових зобовязань супроти совітської Росії.

Урядовий „Фелькішер Беобахтер" твердить у своїй телеґрамі з Льондону, що на думку польської преси факт, що **Польща мусить далі вести політику рівноваги і втримувати добрі взаємини зі своїми сусідами,** викликав велику увагу дипльоматичних кол.

У телеграмі з Варшави „Фелькішер Беобахтер" подає, що може бути, що деякі проблеми, які не лежать у рямках безпосередніх взаємин, але більше скомпліковані, не знайдуть остаточної розвязки підчас візити мін. Бека.

НІМЕЧЧИНА НЕ МАЛА НАМІРУ НАРУШИТИ ЦІЛІСТЬ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН, ПАТ. В Льондоні ані Варшаві не можуть сподіватися — пише „Дойче Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц" — щоб німецька сторона прийняла англійсько-польський договір без здивування і без недовіря. Коли йде про польсько-німецькі взаємини, то відповідальні варшавські кола здають собі докладно справу, що Німеччина від довшого часу змагала, щоб усі труднощі усунути й остаточно очистити шлях двосторонніх переговорів і то виключно у приязному дусі. **Ніколи не прийшло на думку німецькій політиці заатакувати Польщу чи теж нарушити її суверенність або територіяльну цілість.** Тому тим дивніше враження викликала в неї остання польська реакція.

—o—

КОРОЛІВСЬКА ІНСПЕКЦІЯ ВІЙСЬКА В СЕМИГОРОДІ.

БУКАРЕШТ. ПАТ. Король Карло в товаристві прем'єра Калінеску, що є одночасно міністром війни, виїхав до Семигороду щоб перевести там інспекцію війська.

—oo—

„ОБЄДНАНА І СИЛЬНА ФРАНЦІЯ".

ПАРИЖ, ПАТ. У четвер 6. ц. м. вручено святочно през. Лебренові номінаційний акт на 7 років на президента Франції в Елізейській палаті, куди прибули в год. 10.50 предсідник сенату Жаненей з 4 своїми заступниками, секретарями та богатьома сенаторами, Еріо з послами, прем. Далядіє з членами уряду та представники преси. Предсідник Жаненей та прем. Далядіє виголосили промови з побажаннями през. Лебренові з нагоди нового вибору та висловили привязання французького народу до свого президента. У відповідь през. Лебрен пригадав усі заходи, які робили, щоб він прийняв удруге вибір і підтвердив, що вибір прийняв тому, щоб у теперішній політичній ситуації дати Европі картину обєднаної і сильної Франції у хвилині, коли міжнародній обрій не зовсім ясний.

—o—

ВІДЛОЖИЛИ НАРАДИ АНҐЛІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Наради обох палат анґлійського парляменту відложені до 18-го квітня. Льорд канцлер і спікер Палати Громад мають право скликати палати раніше, якби цього вимагала державна необхідність.

—o—

ТУРЕЦЬКІ ЛІТАКИ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ В АМЕРИКАНСЬКОМУ СВЯТІ.

СТАМБУЛ, ПАТ. Анкарський уряд має намір вислати до Америки ескадру літаків, що має взяти участь у святі 150-их роковин незалежности Злучених Держав, що припадає цього року.

—o—

ОСТАННІЙ ДЕНЬ ПОБУТУ МІН. БЕКА У ЛЬОНДОНІ.

В четвер мін. Бек виїхав до Портсмут на перегляд англійської воєнної фльоти. На контрторпедовці „Тартар" міністер Бек виплив у товаристві команданта англійської фльоти Чарльза Форбіса на повне море, де відбувся показ воєнних кораблів.

Після повороту до Льондону мін. Бек відбув останню конференцію з льордом Галіфаксом та вищими урядовцями міністерства закордонних справ. Темою розмов на тому засіданні була ціла низка справ, незвязаних безпосередньо з англійсько-польським договором, але які випливають з нормальних англійсько-польських взаємин.

Коло півночі мін. Бек прийняв у готелі „Клерідж" англійську й заграничну пресу, якій дав вияснення у справі заключеного договору та про деякі проблеми польської закордонної політики.

ТЕАТР і КІНО.

Д. КРИВІЦЬКА.

Рухома сцена.

Ми, артисти мандрівного театру, часто переживаємо неприємні хвилини, коли між одною дією і другою публика на салі хвилюється, чекаючи на дальший хід песи. Трудно вимагати від глядачів зрозуміння, як тяжко нераз дати собі раду з ріжними технічними труднощами за кулісами. А там і тісно, і нема відповідних не то машин, а навіть звичайних лат, до яких можна б було дотроїти потрібні декорації. Тому хочби ми мали і найбільше робітників мусимо таксамо як публика на салі терпеливо чекати на дальший хід песи.

У такі хвилини мимохіть зідхаєш до такого театру, де все є — навіть „рухома сцена". Заки артист скінчив студію, вже вся обстанова до другої чекає готовісінька.

Приїжджаючи часом на день-два до Львова біжиш передовсім до великого міського театру поглянути на якусь нову песу. До „доброго" кіна теж. Але кіно для нас, драматичних артистів, не зовсім добра школа. Кіновий актор може грати одну сцену десять разів, заки її схоплять обективом і всю його ролю склеюють з ріжних моментів, навіть днів. Кіноапарат має змогу насвітлювати артиста тільки з такого боку і так, як це найкорисніше для якоїсь дії. При цьому ж часто гра кінового артиста тільки додаток до краєвиду, музики, батальної сцени, гри кольорів. Раз ми бачимо тільки його обличчя у природних розмірах, то страшенне побільшене, то його спину, чи навіть тільки ноги.

У театрі ж артист грає кожного вечора наново і за кожним разом вкладає в ту свою креацію частину своєї душі і нервів, хочби навіть відтворював ту саму ролю і сотий раз.

І додам ще із власного досвіду, що чим більше граєш, тим більше вживаєшся просто органічно з даним типом. Тому нераз ті ріжні недостачі, які відчуваємо підчас праці, так болюче відбиваються на нас. Ми всі тільки люди — маємо свої добрі і погані дні — хвороби і настрої, але виходячи на сцену забуваємо про те все, захоплені поривом самої песи. Та на жаль це можливе тільки тоді, коли і сцена добра, і ґардероба огріта і в кожному кутку усміхається до тебе відповідний комфорт. Наш же мандрівний актор не має щастя користати з таких вибагів, навпаки — з кожного кутка може чекати на нього неприємна несподіванка: або якась лата спаде на голову, або декорація обсунеться. Пригадую раз, як ми грали на справді „рухомій" сцені. Сценічні дошки стояли на якихось бочках і вони провалилися у „пропасть"!

А яке важне все те, що діється за кулісами. Коли від вашої ґардероби до сцени тягнеться якийсь холодний коридор, сіни, а то і на сцену треба йти через подвіря, то вийшовши з гарячої ґардероби ви не завсіди можете запанувати над своїм змінним настроєм!

Та найважніша річ розміри салі. Від неї залежить, як артист має достосувати свій голос до авдиторії. У великій салі нераз треба просто кричати, щоб усі чули, а це до мистецтва не належить. Ми у своїх мандрівках по ріжних містах мусимо раз-у-раз зміняти свій голос, відповідно до салі, що має ріжну акустику.

Глядач і не знає про всі ті речі, тому артист вийшовши зпоза куліс мусить перемінюватися на очах публики. Та не всі це можуть зробити при найліпшій волі. Нераз велике напруження волі, щоб „узяти себе в руки" відбивається потім сильно на нашій нервовій системі.

Може сказати хто, що артисти, які мусять раз-у-раз зміняти місце побуту не механізуються, залишаються живіші, мусять добувати зі себе щораз-то нову енергію. Може... хто його зна..., але це сумна потіха для нас, що мусимо щодня боротися з ріжними невигодами.

„Рухома сцена!" Іноді цей термін, що його вживають тільки у столичних театрах на чужині, приходить на думку саме у відношенні до тої сцени, на якій нам доводиться грати — щодня іншій, вічно рухомій! У нас справді все крутиться і не знаєш, де коли можеш зломити ногу на східцях, що ведуть на сцену, а де скрутити голову від продуву, що так і дуне, як із ледівні.

Така сама і наша публика — вічно змінна, раз холодна, раз несподівано тепла. Оце тепло нагороджує нам усі наші невзгодини. А проте треба дійсно подивляти того нашого мандрівного актора, який навіть серед наших тяжких обставин вміє спромогтися на мистецьку творчість. Силою своєї рівноваги він нераз виходить переможцем серед найгірших обставин і я горда, що також іду в рядах тих борців, які несуть дійсно тяжкий хрест недолі нашого сучасного актора.

Великі люди про кіно.

Паризький тижневик „Сінемонд" подає цікаві подробиці про відношення сучасних великих людей до кіна. Шведський король Ґустав ходить до кіна щонайменше чотири рази в тиждень. Він волів веселі комедії, а його улюблені артисти — американці. Англійський король оглядає залюбки американські фільми з заплутаною інтриґою. Князь Кенту не пропускає ні одної фільми, де виступають танцюристи Джінджер Роджес і Фред Астер. Князь Віндсору є великим прихильником Ґрети Ґарбо і Бетті Дейвіс, а його жінка вважає за найліпшого актора Роберта Тейльора. Мусоліні дуже часто оглядає фільми в окремій салі влаштованій спеціяльно для нього. Йому найбільше подобаються фільми документальні. Гітлер найліпше любить комедії, а його улюбленці брати Маркс відомі комики (що не тільки мають призвище відомого теоретика Інтернаціоналу) жиди, які не мають права появлятися на німецькому екрані. Французький президент Лебрен ходить до кіна дуже часто. Крім того раз на тиждень у своїй палаті на Елізейських полях має окремі кінові вистави всяких новинок. Сталін найліпше любить Чарлі Чапліна і то всі фільми з його першої доби.

Смерть для гарної знимки.

Знимки, що зображають ріжні битви не є собі звичайною театральною виставою, де актори вмираючи залишаються здорові. Екран забирає багато жертв з огляду на ріжні непередбачені небезпеки. Американська фільма „Велика парада" вбила 6 людей, а 23 ранила, „Слава дорогою ціною" (яка припадкова назва!), коштувала життя 8 людей і 16 ранених. При „Бен Гурі", зовсім невоєнній фільмі, згинуло 7 людей, а 18 було ранених. „Ґавчо" Дагляса Фербенкса коштувало 6 ранених. Підчас одної недавньої картини Фокса розбилися два літаки, при чому згинуло 10 людей.

Зі совітської статистики.

Статистичне бюро Ліґи Націй, яке збирає цифри про кінові салі в цілому світі, звернулося теж з відповідним проханням до совітського уряду. Відповідь була така: 31. грудня 1938 року було на території совітського союзу 30.000 кінових саль, з чого 22.000 для німих фільм. У Женеві здивувалися. Досі у світі існує 93.000 кін, у цьому 27.000 німих і 66.000 звукових і звукових. В усій Европі крім Совітського Союзу є кін 37.000, а у Сполучених Державах 15.000. Виходило б, що в Совітському Союзі є майже стільки кін, що в інших краях Европи разом, а вдвоє тільки, що в Сполучених Державах. Женевське статистичне бюро хотіло перевірити совітську статистику, на чому вона основана і дійшло до висновку, що тут враховані всі салі, клюби і установи, де хочби раз у рік дають бодай одну виставу. Після цього женевське бюро рішило не поміщувати совітського союзу у цьогорічній статистиці, бо поправді ніхто не знає, кілько там кін.

Винищування німих фільм.

Міжнародні кінові кола захвилювалися від такої вістки: фабрики, що виробляють вибухові матеріяли, викуповують уже від року від ріжних кінових фірм старі, німі фільми для вибухових. Ніхто з тих, що продає ці непотрібні фільми не подумав, що є між ними твори справжнього кінового мистецтва з першої доби свого розвитку, які варт було зберегти в архівах. Досі безслідно пропали вже такі першорядні німі фільми, як французька „Жанна Дарк", німецькі „Фавст", „Упир Носферату" і „Три світочі", американські „Зломана Лілея", „Віяльце Леді Віндермер" і „Шікаґські ночі". Після протесту ріжних кол повстав комітет, що створив міжнародній кіновий архів, який відшукує старі фільми варті того, щоб перейшли до історії.

—o—

Дрібні вістки.

Французький режисер Абель Ґанс, який дав одну із перших фільм після війни „Обвинувачую", дістав дозвіл на подорож по ріжних містах Еспанії, щоб приготовити нову фільму Христоф Колюмб. Фільма має зберегти всі побутові риси з 1492 року, разом із костюмами і поодинокими прикметами. Головну ролю грає відомий артист Франсен. Фільму випустять у трьох мовах: еспанській, англійській і французькій.

Чарлі Чаплін у своїй новій фільмі „Диктатори" буде говорити мовою, яка не існує, з німецьким акцентом. Його партнерами будуть його брат Сідней і Полета Ґоддар, що грала в останній фільмі з ним „Нові часи".

Жіноча сторінка.

Х. К.

Колись у країні сирних пасок.

Великодні Свята на Наддніпрянщині були колись може найбільш радісним і дійсно великим святом.

Звичайно в той час у нас буває вже гарна весна, і навіть коли свята ранні, то й тоді відчуваємо як відроджується природа.

Господиня мала безліч роботи, але та робота була радісна, хоч і серед хвилювання та турбот, як то все удасться. Може мало християнського було в тім святі, бож кувікали поросята під ножем, кричали індики, гуси, курки, але смерть їх була почесна і в усякому разі далеко краще вони виглядали на столі святочному, аніж у звичайні дні. Чого тільки не напікалося й не наварювалося! Яких страв тільки не вигадували господині, щоб ними прикрасити свій великодний стіл, бо на ньому виставляли всякі ласощі, які коштували та які подивляли ті чисельні гості, що обовязково, навіть без особливого запрошення, відвідували кожну хату. Може не було на наддніпрянському великодному столі стільки тортів, що в Галичині, але пишалися там прегарні майже тричвертиметрові баби, з полюкрованими білими головками, поміж ними безліч ґатунків усяких мазурок, ну й може денеде 1—2 торти, а вже найпочесніше місце належалось сирній пасці. І яких тих сирних пасок не було! І округла, запечена з родзинками, мигдалами або шафраном і у формі стятого стіжка прикрашеного хрестом з родзинок, або цикати або з виписаними великими літерам Х. В. — а ця остання то вже був архитвір кожної господині. Робили її звичайно з сиру завареного з жовтками, маслом, мигдалами та іншими ласощами! Найменше в ній було чути сиру. Печене порося з хріном в зубах, шинка з кісткою обвиненою закучерявленим папером, індик з повтиканим до хвоста пірям — мали своє почесне місце поруч із солодощами.

Писанок таких гарних, як у Галичині у нас нема. Розмальовували денеде писанки, але ясни не могли дорівнювати своїм мистецтвом галицьким. Але червоні, зелені, сині та жовті крашанки прикрашували стіл наддніпрянської господині у великій кількости.

Найгарнішою хвилиною цілого свята була нічна Служба Божа. Звичайно досить спокійний Київ у великодню ніч був далеко рухливіший ніж кожного святочного дня. Всі церкви опівночі яскраво освітлювалися, в повітрі неслися безперервні звуки дзвонів та радісного співу. В церкві священик христосувався з вірними і вірні між собою цілуючися трикратно навхрест. Скільки то молодих дівчат та хлопців чекало на те свято, а кільки то виходило преріжних непорозумінь та історій через оте христосування! Бож відмовитися не було як, навіть коли молоденьку дівчину хотів поцілувати старий обридлий дідуган!

Коло другої-третьої години в ночі верталася родина часто з запрошеними гостями, що не мали близької рідні до хати і від того моменту починали безупину їсти, і це тяглося звичайно три дні свят. „Розговини" то був найбільш урочистий родинний момент за цілі свята. Не було у нас звичаю ділитися яйцем, як у Галичині, зате мінялись між собою члени родини свяченими яйцями, а діти діставали від старших у дарунку яйця чоколядові, цукрові та інші. Цей звичай обдаровувати себе взаїмно та мінятися яйцями був найбільш радісний для дітей та молоді, бо тут можна було зробити також чимало жартів.

По короткім сні починався перший день свят, веселий та гомінкий. Вулиці наповнювалися юрбою, в повітрі плили радісні дзвони, в хатах було повно веселих голосів, що вітали це свято відродження повні надії у краще майбутнє.

Не дзвонять тепер дзвони там у нас. Не лунають радісні голоси церковного хору у великодну ніч. Не готує господиня всяких ласощів на свято, а великодна ніч тиха, може тихіша ніж інші дні аби хтось не запідозрив в „буржуазних лишках"…. та напевно в душі кожного і кожної українки, що ще не забули краси минулого й не стратили останньої іскри надії на перемогу добра над злом далеким гомоном відбиваються колишні великодні дзвони. А в душі молоді й дітей бренить незрозуміла туга за тим гарним, чого вони не пережили, але що передалось їм у спадщині від батьків.

І коли підходить свято відродження далеко від рідних сторін, то ті, що переживали їх колись на Україні, переживають їх тепер подвійно за себе і за тих, що навіть бояться згадувати про це, що було колись. І тільки віра, що задзвонять великодні дзвони у Золотоверхому Києві дає одним і другим сили до життя та боротьби за краще завтра рідного краю.

Балачки про моду.

ДЛЯ НАШИХ ПІДЛІТКІВ.

Чи зважати на моду у наших пустунок, що доростають? Чи варто вже з наймолодшого віку привчати їх стежити за тим, що модне, а що ні? Чи не розвине це в них зайвої кокетерії та пустоти? Ось що спиняє часто уважну маму від того, щоб своїй доні зробити „модну" суконочку чи капелюшок. Та здається, що то даремні страхи, що навпаки таке поступневе приучування ко „моди" може тільки привчити молоду дівчину спокійніше до тої справи ставитись, не впадати пізніше в ріжні ексцентричности моди, що часом випливає саме у тих, що їх замолоду тримали дуже коротко і по старосвітськи. З другого боку може це навіть мати і дуже додатні сторони. Дівчинка привчається бути все гарно одягнена, в неї виробляється потрохи добрий смак, вона не почувається серед інших своїх товаришок занедбаною, вчиться шанувати ту суконку, яка їй та її оточенню подобається, не боїться рад мами і не має до неї жалю, що вона має щось не так, як її товаришки. Отже не біймося зробити нашій малій щось модного, але уміймо її у відповідному тоні повчити та направити. Хай знає, коли і до чого яка суконка їй надається, хай знає, що її вікові і оточенню відповідає, хай також привчається і не виходити поза матеріяльні спроможности у своїх забаганках, а тоді напевно вийде її „модна" суконка тільки їй на користь.

Цьогорічна мода особливо сприятлива для молоденьких дівчаток, бо властиво саме дорослі пані грішать цього року у великій мірі молодою модою. Є навіть трохи небезпеки, щоб саме вони надто не захопились тою „дівочістю" моди.

Почнім від капелюшків. Велика мода на квіти на цьогорічних весняних моделях нікому так не відповідає як молодим дівчаткам. Ясні пастельові кольори цеж їх привілей. І навіть фасони капелюшків у формі ріжних маринарок, малих „човенців" тощо, нікому так не личать як молодим дівчаткам. А підвязані під підборіддя чи на потилиці стяжки — чиж не для дівочого личка вони призначені і чи не на їх кучерявих голівках вони найліпше виглядатимуть?

Плащики теж цьогорічні для молодих дівчаток дуже сприятливі, бо мода вільних плащів, хіба для дівчаток найвідповідніша, а молодечі округлі чи з гострими кінцями комірці запняті під підборіддям таки в них, з їх ще дитячої моди позичені. І кольори цьогорічних плащів для молодих дівчаток дуже відповідні. Ясно сірі, брудно рожеві, брудно сині та зелені — при їх свіжій цері і кольорах обличча — цеж просто для них створена мода кольорів.

А вже найбільше приберуть їх костюми цьогорічні. Поперше плісована чи в контрафалди закладана спідничка. Що може бути відповідніше для молодої фігурки? Дотого короткі жакетики, часом навіть болерко з гарною пастелевого кольору блюзочкою. Дуже часто можна буде навіть з практичних міркувань використати комбінацію двох матеріялів як ось наприклад: шотляндська („шкотська") спідничка, а з гладкого матеріялу жакетик або навпаки. Такий костюм то напевно таємна мрія вашої підростаючої донечки, а вам ту її мрію зовсім не тяжко буде здійснити.

Суконочки теж для молодої дівчинки у цьогорічних модних журналах не буде тяжко вибрати. Спіднички фалдовані чи плісовані, і дуже часто можна навіть подибати вже й густо набирані фасони, а станичок прибраний фальбанками чи вишивкою або гаптуванням та такими ріжними закладочками. Вирізи не глибокі, часто з „бубі" комірцями. Квітковані матеріяли чи в горошок будуть для дівочих суконок найвідповідніші, коли підберемо відповідний взір та кольори, а цих матеріялів навіть дуже недорогих, але гарних маємо досить.

Цьогорічна мода настільки „дівоча", що один із французьких модних журналів [illegible] же багато моделів прикладаючи їх однаково для мами і для доньки і навіть цілий той відділ назвав „мати і донька". Всеж хотілося би до того зробити одну маленьку завагу: все в дівочій моді мусить бути щось дійсно „дівочого", щоб не виглядала така молода дівчинка на малпочку, що копіює когось дорослого. Потрібно не якесь невиразне, але відмінне „щось", що не робитиме ані молодої дівчинки перелицьованою дамою, що дуже комічно виглядає, так само як мусить бути і „щось", що незначно змінить конику мами, але так, що вона не матиме комічного вигляду особи, що хоче [illegible] лодити свій вік.

Рита.

Власними силами.

Перед нашими дітьми світ іще закритий невідомою мрякою. Не знаємо, як життя обдарує їх. Чи майбутні Великодні принесуть їм радощі чи журбу? Покищо сповнімо милий обовязок, приготовім рідні приємні святочні хвилини, будьмо бадьорі, всміхнені. Нехай молодь має в нас своїх щирих друзів, нехай знає, що вміємо відчувати разом з нею. Хоч наш святочний стіл буде і небагатий, але буде на ньому те, що тішить наших близьких, що нагадує наші народні звичаї.

Традиція охороняє нас часто у хвилинах зневіри, а передана новим поколінням продовжує творчі цінности народнього життя!

На нашому столі у своїй хаті мусить бути своє рідне. Можемо бути вже нині самовистачальні. Кожні свята крім духового підтриму і традиції мусять залишати слід ще і у власному виробництві, власній торговлі. Космацька чи інша мистецька писанка, на якій гуцулка мистецько зачарувала сотні найчудовіших узорів — свічка із власної фабрики і все, що є на великодному столі, нехай буде з наших рук. Це дає можливість і нашим всім фабричним працівникам відсвяткувати за щиро зароблений у своїх гріш. А нам жінкам дає самопевність і віру, що своїм власним трудом може кожний нарід збудувати собі своє власне життя, хочби у яких трудних життєвих обставинах.

І. Д.

—o—

МИСТЕЦЬКА СТОРІНКА.

ПАВЛО КОВЖУН.

Треба нам зїзду мистців.

Про те, що треба в українських мистців-образотворців у Львові скликати зїзд, ідуть балачки і наради вже давно. Чому він не відбувся до цього часу, на це склалися ріжні причини, хоч усі мистці признали його необхідним. Навіщо такий зїзд потрібний, які його завдання, програма? Поки відповімо на ці питання — звернімо увагу от на що. У державних народів, де мистці знаходяться у досить добрій, а нераз дуже добрій ситуації — такі зїзди відбуваються щорічно. Вони кермують своєю працею загального мистецького характеру, а висловлюють свою думку про всякі мистецькі явища, відповідно до вимоги моменту. Це орієнтує мистців у ріжних фахових справах, не кажучи про моральне значіння і контакт з широкими колами громадянства.

До цього часу з українських зїздів відбувся такий один — у Києві у 1917 році. Наслідком цього зїзду було оснування Української Академії Мистецтв, загальна поправа становища українських мистців, а головне, окрім Академії — висунення цілої низки мистців на провідні становища у мистецтві. Цей зїзд був підвалиною дальшого буйного розвитку українського мистецького життя і завдяки ньому повстало, яких десять мистецьких організацій, що мали у відродженні нового українського мистецтва епохальне значіння. Зїзд обєднав усі мистецькі сили на Україні, включно до молоді, а таке обєднання зробило своє діло, коли треба було стерегти буквально кожний мистецький обєкт, включно до цінних старих церков на провінції. Шкода, що про цю героїчну діяльність українських мистців до цього часу немає докладної друкованої праці. (Є кілька невеличких у російській мові, переважно виданих закордоном).

Ми, українські мистці, маємо тут у себе також богато праці, більше, як на перший погляд видається і є над чим задуматися спільно.

Треба обміркувати і впорядкувати цілу низку професійно-економічних справ. Треба знати умови праці, щоб невпинно підвищувати їх якість, щоб раз вилізти з провінціялізму, в якому ми всі на провінції сидимо по вуха. Стояти на місці, а ще гірше тратити ті культурні позиції, які намічувалися вже у нас 10—15 років тому не можна. Треба сказати нашому громадянству одну правду, що без міцної, живої і діяльної своєї культури у всіх ділянках мистецтва і літератури, яка проміннювала б далеко поза межі нашої батьківщини ми нічого не вдіємо ні політично ні економічно. Уже доказів і то дуже болючих маємо за останніх двацять кілька років аж занадто. Ніхто не буде ніколи рахуватися з некультурною нацією, які астрономічні міліони населення вона і не мала б.

З інтелігенцією, що не в силі видати з себе культурної верхівки також ніхто не може рахуватися, бо тоді вона матиме лиш відповідні прикметники: просвітянська, кооперативна чи сільська інтелігенція.

Зїзд повідомив би теж широкі кола громадянства, про те, яким шляхом ідуть мистці і які мають потреби. Дуже важною справою на такому зїзді виміна думок про саме мистецтво. Наші мистці порозкидані майже по всіх більших центрах світу, підпадають під ріжні впливи зрештою вчилися в найріжнороднійших школах. І всім цікаво перевірити чи вирівняти свої погляди. Є і такі пекучі справи, як організація вистав. Від кількох років українські мистці не мають змоги улаштовувати своїх вистав у наших обох музеях, що дістали багато нових збірок і не мають місця. Остання вистава О. Грищенка відбулася у двох кімнатах „Просвіти", де тепер працює редакція „Діла". Дуже важною справою є охорона памяток старовини, якою у нас ніхто не займається і час до часу гинуть у нас навіть церкви, як от у Потиличі чи Сихові — і тоді лиш обмежуємося до крику і протестів у пресі, що не має ніякого значіння. Треба ввійти в контакт з деякими установами, що теж журяться такою справою. Треба освідомити ширшу масу інтеліґенції про деякі памятки мистецтва.

Чи не треба б заопікуватися нам поліхромією церков, яких щороку малюється на десятки і то часто так жахливо, що аж кричати треба з болю!

Треба боротися з наслідуваннями і плягіятами, якими засмічується наше мистецтво, особливо в графіці і рекламі, де принагідні „рисівники" крадуть чужу думку і працю і компромітують нас. Цим притуплюється свіжа і творча думка та оригінальна праця. Вже з цих кількох думок можна бачити, як багато питань може заторкнути такий зїзд. Справою зїзду зайнялися у нас дві мистецькі організації — Асоціяція Незалежних Українських Мистців і Т-во „Спокій" у Варшаві. Вони звернуться теж з проханням до деяких мистецтвознавців та преси, щоб допомогти їм.

Моноґрафія про Ґеца.

Асоціяція Незалежних Українських Мистців у Львові, видала 4-тий том своєї серії „Сучасне українське мистецтво", а саме моноґрафію про Льва Ґеца з текстом Павла Ковжуна. Знаходимо в ній 19 репродукцій творів нашого мистця на гарному папері, що дають поняття про досить ріжнородний характер його творчости. Павло Ковжун у своїй студії про свого товариша змальовує досить широко (може навіть за широко) процес розвитку нашого малярства в Галичині, пробуючи визначити в ньому теж окреме місце для Льва Ґеца. Він зупиняється головно на неприхильній атмосфері для розвитку мистецьких талантів в Галичині, що не мали ані мистецької традиції, ані осередків мистецького вишколу та культури, ані меценатів, що підтримували б їх матеріяльно, ані зрозуміння серед громадянства, що не відчувало потреби покривати стінн своїх хат оригінальними творами. Як відомо, справжній мистецький рух в Галичині почався щойно після війни і то завдяки наддніпрянським землякам, що тут осіли як еміґранти. Сам Павло Ковжун зробив для цього руху чимало, даючи почин до заснування професійної організації мистців і підтримуючи невпинно звязки з нашими мистцями в інших культурних осередках на чужині.

Лев Ґец перебуваючи ввесь час на провінції, як учитель, позбавлений свіжого контакту бодай з тією атмосферою, яку дає місцевий Львів — виявив подивугідний запал до праці, якого забракло неодному із наших мистців з великим талантом, коли вони опинилися на провінції. Більш сотні великих полотен переховує Ґец в себе, не чекаючи на покупців і далекий від тих усіх поновенних засобів реклями, яку зуміли використати інші, навіть неталановиті малярі, коли йшло про матеріяльні користи, або себелюбну порожнечу.

Про різьблені ручні хрести.

Віра Свєнціцька: **Різьблені ручні Хрести XVII—XX. вв.** Збірки Національного Музею у Львові, Львів 1939. Ч. І. — 82 стор. тексту; Ч. ІІ. — 76 стор. ілюстрацій.

Українські музеї мають у своїх збірках уже тільки всякого матеріялу, призбираного головно за останні десятиліття, що перед ними виринає тим застрашніше питання систематизації зібраного. Багато щодо цього зроблено вже в таких ділянках, як церковне будівництво, іконографія, рукописи і стародруки, килимарство, різні роди етнографії, тощо. Та ще залишалась неодна ділянка, майже нецілорушена. До таких саме належить матеріял, зібраний з ділянки ручних хрестів — творів, що стоять на межі індивідуального й народнього мистецтва та що мають свій окреслений мистецький тип і свої традиційні українські форми, з ріжними розгалуженнями, зумовленими впливами чужих стилів.

Досі, можна сказати, була одна лиш спроба систематично опрацювати цю ділянку українського мистецтва, а саме статтях О. Степанової в харківському „Мистецтвознавстві" (1926/9, 1.), але там авторка мала під руками лиш місцевий, східній матеріял. Західній, що має своєрідні форми, діждався щойно тепер у виданні В. Свєнціцької першої основної студії та спроби поклясифікувати воєнні відміни українських ручних хрестів, головно за збірками Національного Музею у Львові. Велика ріжноманітність форм, не зважаючи на наявне і традиційне їх повторювання почерез цілі віки тут і не завжди визначеність хрестів вимагала передусім перегляду маси матеріялу для порівнання, бо лиш так можна було накреслити основні риси та специфічні ознаки того матеріялу і його місцеву самобутність. Маючи під руками матеріял від 17-го ст. (найстарший датований хрест 1669 з Добромиля), авторка дала в головних рисах класифікацію головних типів, що може стати вихідним пунктом для дальших порівнальних студій.

Типовий український дерев'яний хрест — трираменний, при чому горішнє рамя знаходиться завжди на самій горі, так, що хрест має фактично сім кінців. Щодо самого оздоблення, так розрізнити треба два напрями: один реалістичний, що намагається зобразити основні риси фігур, і другий абстрактно-графічний (що відповідає орнаментальности інших ділянок українського народнього мистецтва). Тематично — хрести представляють або фігури (звичайно Розпяття і Матір Божу в короні на місяці — вплив західній), або ж символи. Звичайно коло осередніх постатей стрічаємо менші медальйони, в яких вирізьблено ріжних святих або й цілі складні сцени, як напр. ціле життя Ісуса Христа у 12-ти сценах з кожного боку. Чим більш хрест походив з рук примітивно-народніх, тим більш і сама форма його спрощено-примітивна, піддана єдино законам декорації-оздоби, де з постатей залишаються лиш основні геометричні схеми і це надає таким речам "брак високомистецької стилевої єдности та того чару, що його має „примітив". Поділ на часові стилеві доби, розгляд і перечислення нечисленних зрештою авторів-різьбарів, яких імена відомі, завінчує працю, а 68 репродукцій ілюструє основні стилеві питомености тієї ділянки різьбарства. Дуже цікаві при тому додатки — хрестів буковинських, де можна дошукуватись египетських впливів, і коломийських, де основною формою хреста є свастика.

Авторка не розглядає ширше впливів, натякає лиш на зовсім певні західні (барокко) й грецькі. Саме на основі такої суцільної праці виринає цікава проблема для дослідувачів звести поруч не лиш усі українські відміни хреста, (і то не лиш ручного і деревляного!) але й розглянути основно можливі впливи чужинного мистецтва, головно візантійського, на тій лінії, що йде від Греції (а навіть Египту) почерез полудневих славян до України. Можливо, що це не лиш досить вузька проблема деревляного ручного хреста, але взагалі форм українського хреста, як вислову типового українського стилю в релігійному мистецтві.

Саме видання дуже гарне, хоч гадаємо, що краще було оба томи, не зважаючи на відмінність папору, получити разом. Тільки щодо друку ілюстрацій (деяких) можна мати застереження (пор. стор. 12 і 18. — яка ріжниця!) — фарба якась витерта і сіра, без ніякої соковитости і глибини.

С. Гординський.

Павло Ковжун завзятий оборонець найновіших напрямків „з першої руки", а при цьому оборонець наскрізь індивідуального національного стилю в мистецтві, що виростає на ґрунті европейських течій, має деякий клопіт з характеристикою Л. Ґеца, який підпавши під вплив ріжних европейських напрямків не вміщується у загальний характеристиці наших, сучасних мистців, ні чисто „національних", ні чисто „інтернаціональних". Л. Ґец, автор цілої низки сценок з визвольної боротьби, як теж дуже дбайливий пейсажист наших провінціональних закутин, дає часто волю своїй уяві, коли творить символічні картини може несвоечасні. Та саме він своїми сюжетами, як теж і технікою, що рідко йде на сміливі експерименти, може промовляє до нашого глядача, що не любить перед образами розвязувати складних, чисто технічних, так мовити малярських проблем, якими живо цікавляться наші модерні мистці.

м. р.

Економічна сторінка.

В. НЕСТОРОВИЧ.

На шляхах здобування „життевого простору“.

НОВА ФАЗА ІМПЕРІЯЛІЗМУ ВЕЛИКИХ НАРОДІВ. — „НАРІД БЕЗ ПРОСТОРУ“. — НЕ КОЛЬОРОВІ, А БІЛІ НАРОДИ. — НОВІ НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ І НОВІ ВАСАЛЬНІ ДЕРЖАВИ. — НЕДЕРЖАВНІ НАРОДИ В СИСТЕМІ КОЛИШНЬОЇ І ТЕПЕРІШНЬОЇ ЕКОНОМІКИ.

I.

Пливкість і хаотичність політичних та господарських відносин, безупинна непевність і недовіря, розжарені до червоности націоналізми, тайне чи явне зброєння себе і своїх приятелів, як підготова до нової розгри, — ось страшний крутіж, у який впало людство після Версайського миру, даремно шукаючи в численних міжнародних конференціях виходу зі ситуації.

І світ увійшов у нову фазу імперіялізму великих народів, що розвинули тепер зовсім уже явно **прапори господарської експанзії мілітарним шляхом.**

Krieg, Handel und Piraterie dreeinig sind sie, nicht zu trennen — сказав колись безсмертний Гете. І ці слова не тільки відповідають фактам минулого, але й явищам наших днів.

Три великодержави витрачають свою енергію в територіяльній агресії, розпутавши криваві або безкровні **економічні і демографічні війни**. Це Німеччина, Італія, Японія...

Розвиток продукційних сил, з його потребами сирівцю і ринків збуту, приневолив у XIX. ст. білих здобувати кольорові континенти, острови та будувати згодом могутні кольоніяльні імперії.

Еспанія і Туреччина не дотримали кроку в закріпленню своїх здобутків іншим кольоніяльним державам: Анґлії, Франції, Бельґії, Голяндії. Рівень їх промислового розвитку був занадто низький. Знову ж Італія і Німеччина спізнились при поділі світу та значно менше скористали. Дотого лихий вислід світової війни позбавив Німеччину й того, що вона мала. А Японія щойно на початку XX. століття виросла на великодержаву з кольоніяльними амбіціями.

Високий ступінь виробничої техніки і надмір населення Німеччини, Італії і Японії, створили для них потребу шукати за всяку ціну **життевих просторів**. Це тимпаче, що повоенна господарська політика обмежила в усіх державах дуже сильно міжнародні торговельні взаємини. Та не тільки спинено рух товарів, але й переселенчий рух людей, відбираючи можливість народам, які мали щораз менше праці до поділу, експортувати надмір робучих рук.

Абісинська виправа у великій мірі поправила ситуацію Італії. Дальші її політичні вимоги (Суез, Джібутті) звязані з потребою збирати овочі з цієї виправи. Також поправилась частинно ситуація Японії після створення васальної держави Манджуко, а дальший її похід у глибину Китаю має дати Японії величезний „життевий простір“ з безмежними господарськими можливостями, або... з безмежними турботами.

Обі ці держави розрослись коштом кольорових народів, а шлях цього розросту докладно нагадує безоглядні походи европейських кольонізаторів у минулих століттях.

Залишилася іще Німеччина зі своїм **„народом без простору“** і з розшуками цього простору. **Volk ohne Raum** — це наголовок книжки Ганса Ґріма, що появилась ще в 1926. р. Поверх 10 років уживали цих висловів у Німеччині, на означення ненормальности її ситуації, яка скоріше чи пізніше — мовляв — мусить змінитись на краще. В арґументації помагали їм цифри.

В одному зі своїх відчитів 1936. р. відомий д-р Г. Шахт ілюстрував тезу, що Німеччина має за багато мешканців, а за мало простору ось таким порівнянням:

1) *Простір у тисячах кільометрів:*

Держави	Метрополії	Посілости	Разом
В. Британія	314	31.694	32.008
СССР	4.761	16.507	21.268
Франція	551	11.910	12.461
З'л. Д. П. Америки	7.839	314	8.153
Італія (з Абісинією)	310	3.303	3.613
Бельгія	30	2.391	2.421
Португалія	92	2.091	2.185
Голяндія	34	2.046	2.080
Еспанія	512	334	846
Японія (без Манджуко)	382	297	679
Німеччина	471	—	471

2) *Мешканці в міліонах:*

Держави	Метрополії	Посілости	Разом	На 1 кв. км.
Японія	69	30	99	146,4
Голяндія	8	61	69	33,1
Еспанія	24	1	25	29,4
З'л. Д. П. А.	123	14	137	16,7
В. Британія	49	441	490	15,3
Італія	42	13	55	15,2
Франція	41	65	106	8,6
Бельгія	8	12	20	8,5
СССР.	128	38	166	7,8
Португалія	7	8	15	7,0
Німеччина	66	—	66	140,2

І вже тоді згаданий д-р Шахт підкреслив, що всієї **потреби у просторі не вдоволять самі кольоніяльні ревіндикації**. Вони тільки частинно можуть розвязати проблему виживлення, сирівців, збуту фабричних виробів і кольонізації.

Німці зовсім не скривали того, що їх властивий Лебенсраум **лежить в Европі**. Про це вони говорили в прилюдно дискутованих концепціях про Міттельевропу і Україну, як терени своєї господарської експанзії. І тому у світі від років уже атмосфера наповнювалась брязкотом зброї і запахом креозоту.

II.

Зі згаданої трійці держав Німеччина остання виявила **мілітарну** активність. Вона єдина почала не від кольоній, а від сусідів. Вона створила на европейському континенті новий стан речі, втягаючи білі народи у сферу своїх безпосередніх чи посередніх політичних і економічних впливів.

У висліді зявились **нові національні меншини і нові васальні держави**. Націоналізм, що **виявився після Версаю у державній суверенности майже всіх малих політично зрілих народів, мусів уже податись під натиском великодержавних економічних інтересів.**

Життя немов знову доказує слушність фільософії історії Геґля, що в усьому, що живе є зародок заперечення, який нищить те, що існує, витворюючи на його місці нові форми життя. Розклад капіталізму вийшов від нього самого, з витворених ним самим суперечностей, як це передбачував Маркс у свому економічному детермінізмі, спираючись на ідеях Геґля. Маркс помилився тільки, коли віщував, що на зміну капіталізму прийде соціялізм в його оформленні.

Націоналізм, що в господарські взаємини людства впровадив такі строгі норми і реглєментації, реалізуючи ідею економічної самовистарчальности, відокремлення і егоїзму, захитав сам своїми основами і дав розгін імперіялізмові сильніших.

Очевидно те, що говорять тепер чехи, немов тепер щойно прийшла пора для їх нормального розвою, бо впали політичні кордони і митні баріери, які цей розвій паралїжували, треба скоріше розуміти так, що вони потішають себе самі після нечайної втрати держави.

Автім виринає дійсно проблема, наскільки в системі теперішної економіки можуть під оглядом господарським розвиватися недержавні народи?

Навіть і недержавна нація може проявляти господарський динамізм. Не тільки, коли панівна нація у своїй достойности патриціяту з погордою дивилась на варстат праці в торговлі, ремеслі і промислі, залишаючи його громадянам 2-го ступня, завойованим народам, але й тоді, коли вона виявляла господарсько-творчі амбіції, не противилась таким амбіціям народів на завойованих землях.

Правда, панівна нація ріжними засобами господарської політики (напр. напрями залізничних ліній, тощо) дбайливо берегла свої інтереси і не відкидала ніколи можливостей господарської експльоатації меншинних смуг. Проте не замикала вона дверей до вищих господарських функцій в обставинах вільного їх вибору.

У цьому була глибока політична мудрість. Це було розуміння, що засоби енергії недержавної нації мусять кудить виладовуватись і краще, коли вони проявляться в економічній ділянці. У висліді такого підходу — згадаймо хочби зідхання декого з поляків уже після оформлення їх самостійної держави до часів, коли промисл Конгресівки міг без перешкод користати з ринків збуту глибокої Росії.

Чи не подібна ментальність чехів в обставинах їх теперішньої політичної дійсности?

Правда — відносини радикально змінились. Скінчилась вільна гра господарських чинників, свобідна конкуренція, автоматизм, ба навіть (у Німеччині) подекуди й свобода вибору праці. Від капіталізму перейшло людство до раціоналізованого капіталізму, — як говорить Зомбарт — до програмової, планової господарки, ба навіть до воєнної чи оборонної господарки.

Чи і в тій новій дійсности можуть нац. меншини найти можливість господарського розвитку?

Так, — дарма що ця можливість обмежена. Але почуття кривди не появляється тоді, коли обмеження дотичать усіх громадян, але тоді, коли є поділ на громадян 1-ої і 2-ої класи, коли ці перші можуть купити землю, можуть дістати працю, концесію, доставу, приділ контингенту на товари, кредит, тощо, а цим другим те все недоступне, або доступне в дуже обмеженому розмірі.

Чи німці, кермуючись давною політичною мудрістю панівних народів і памятаючи, що **нужда є лихим дорадником та джерелом озлоблених душних вчинків**, започаткують нову меншинну політику, коли йде про можливости економічного розвитку їх меншин?

Чехи переконані, що так. Це правда може скріпити мати для них двоякі наслідки: може скріпити їх національну відпорність, або навпаки — рештки їх зматеріялізувати. Перед цими двома можливостями стоїть кожна **національна меншина**, яка користується рівними правами в економічному житті.

—o—

З нашої кооперації.

ОСТАННЯ ПЯТИРІЧКА УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

За останнє пятиріччя 1934—1939 зросло число українських кооператив, приналежних до Р. С. У. К. з 3.194 до 3.455. Приріст невеликий, але причина цього лежить в тому, що в цім часі відпало від Р. С. У. К. коло 400 кооператив з північно-західних українських земель. Ці кооперативи на основі кооперативного закону перейшли до польських союзів. Найсильнішою віткою української кооперації, обєднаної в Р. С. У. К. є й далі вид кооператив для загального закупу і збуту, який начислює тепер 2.551 кооператив. Тому, що саме з цього виду відпали майже всі 400 кооператив, про які сказано вище, приріст у цім виді за останнє пятиріччя на перший погляд найменший, а саме 29 кооператив. В дійсности він більший також на число кооператив, що їх з Р. С. У. К. вилучено. Поважний зріст виказує група кредитових кооператив: 491 кооператив на початку пятиріччя і 736 при кінці пятиріччя. Споживчі кооперативи зросли чисельно всього на пять одиниць, за те скріпилися організаційно.

Молочарська кооперація побільшила число своїх Рай. Молочарень з 121 на 144. В цім пятиріччу молочарська кооперація звернула свою увагу в головній мірі на пристосовання до нового молочарського закону, який вимагає великих інвестицій.

НАКЛАД „КООПЕРАТИВНОЇ РОДИНИ“.

Наш популярний кооперативний щомісячний часопис „Кооперативна Родина“ збільшив свій наклад до 15. III. ц. р. до 59.340 примірників. Є це найбільший наклад, що його досі осягнув якийнебудь український часопис.

ЦЕНТРОБАНК ПЕРЕХОВУЄ ЦІННІ ПАПЕРИ.

Ревізійний Союз Українських Кооператив видав доручення усім кооперативам, щоби не тримали державних цінних паперів у себе, лиш щоб передали їх на переховання до Централбанку.

Спортова сторінка.

РОМАН СЛИВКА.

За правильне виховання спортової публики.

Справа поведінки публики на спортових змаганнях це справа така стара й наболіла, що здавалось би не треба вже більше нічого на цю тему писати. Та не про те йде, щоб за кожним разом кидати громи на поведінку публики, щоб доказувати, що ріжні непочитальні виступи поодиноких кибіців можуть спричинити нашим спортовим товариствам тільки шкоду, а радше про те, щоб вкінці знайти спосіб, яким можна було б змінити поведінку тієї публики на краще, щоб наша публика, беручи участь у змаганнях, могла своєю участю, чи своїми виступами саме причинитися до успіхів українських спортових дружин, щоб вона виявляючи справжню спортову культуру створила довкола українського спортового життя моральну силу, яка була б найкращою запорукою не тільки правильного розвитку нашого спорту взагалі, але теж стала б найсильнішою запорою перед ріжного роду ударами.

Таку моральну силу мусимо створити і саме цією справою хочемо нині зацікавити наших Читачів. Отже йде про те, щоб не тільки одинацятка грачів - копунів чи інших спортовців творила обєднану групу, але щоб такий спортовий моноліт творили і змагуни і глядачі і провід. Коли ж змагуни і провід спортового товариства вже із самого заложення творять такий моноліт, то до нього треба рішуче долучити спортову публику.

Яким чином звязати спортову публику тісно зі спортовим життям, а не тільки самою участю у змаганнях? На це можна мати кілька способів і відповідно до льокальних обставин можна їх переводити в життя. В першу чергу багато в тому напрямі може зробити українська преса, не тільки тіловиховна (її ще на жаль, дуже мало), але і щоденна у своїй спортовій хроніці. Постійні замітки, статті, вказівки — ось усе те, що може причинитися до поправи. Та цього не може робити один часопис, але таку акцію мусіли б вести одноэгідно всі часописи, розділивши між себе ролі і зважаючи на те, щоб у такій акції не було взаїмних суперечностей. Та самої акції преси, хоч яка вона корисна і вона справді може багато зробити, то її всеж таки не вистачає. До того треба співпраці саме змагунів і проводів товариств.

Змагуни, яких поведінка на грищі дуже часто стає товчком до такої, чи іншої поведінки публики, повинні про те дбати, щоб вона свій вплив на спортову публику використовували якнайкраще. Кожний змагун, що ставиться поважно до спорту й до спортових змагань не повинен виявляти рухом, чи окликами, що йому мовляв якась кривда діється і звертатися до глядачів із жестами, в яких безкритичний глядач може дошукуватися якихсь домагань „інтервенції", опіки, чи просто помсти. Вигуки чи хочби тільки суперечка зі суддею, звичайно викликує справжню бурю серед глядачів, які не розбираючи в тому, чи правда за змагуном чи за суддею і чи змагун взагалі повинен входити на грищі у дискусії зі суддею, відразу гостро реагують найріжнороднішими окликами, в яких дошукатися особистих зневаг під адресою судді, змагунів ворожої дружини не так то дуже важко.

Вистане іноді звичайний оклик на грищі, іноді оклик, яким змагун хоче прикрити свою помилку, і на грищі настає атмосфера, яка зі спортом і змаганнями не має й не може мати нічого спільного. Тому змагуни, які найчастіше самі мають до поведінки глядачів багато застережень і чимало закидів кидають під адресою глядачів, які одних змагань раді були б змагуна на руках носити, на других знову готові були б його виляяти останніми словами — повинні про те завжди памятати, що тільки вони мають у першу чергу безпосередній і найбільший вплив на поведінку спортової публики. Воно виглядає може трохи на блудне коло, та в дійсности змагуни і публика це колісцятка, які себе взаїмно зазублюють, і залежно від того, як ті зубці сходяться, працює ціла спортова машина.

Третім важним чинником, який може мати й має вплив на поведінку спортової публики — це проводи наших товариств. Засобів, що ними можуть користуватися проводи, теж чимало. Вважаємо, що найгірший із них та при тому остаточний — це репресії. Коли глядача треба випрошувати з грища, то це не викличе в ньому поправи, лиш навпаки, глухе огірчення, що його привязання до дружини і до „рідного спорту" не вміли якслід оцінити. Тому теж такі засоби слід стосувати аж тоді, коли справді не нема іншої ради. А перш за все треба вживати інших способів, як напр. летючок, популярних приписів гор, які дали б багатьом глядачам змогу зазнайомитися зі справами, яких вони здебільша зовсім не розуміють, хоч їм здається, що вони все знають якнайкраще.

Відповідна скількість впорядчиків підчас змагань, впорядчиків, що творитимуть не тільки своєрідну спортову міліцію, яка має вдержувати лад, але порядкових, які у відповідному менті зуміють вплинути на публику, вияснити їй її помильність і т. д. Ось такі головні завдання проводів. Та вони далеко не вичерпані, як і взагалі в цій короткій статті невичерпані усі наболілі справи, звязані з поведінкою глядачів підчас спортових змагань.

Це все справи пильні, справи, що вимагають доброї волі та рішучої постанови та одночасно справи, в яких годі числити на швидкий ефект. Працю над вихованням спортової публики слід вести постійно і витревало, бо доривочні засоби не тільки не принесуть якоїсь тривкішої користи, але можуть іноді вийти нашому спортовому рухові і на некористь

—o—

Програма змагань

ПІДЧАС ВЕЛИКОДНИХ СВЯТ
У ЛЬВОВІ:

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І Б.

Стріча цих двох дружин відбудеться в неділю 9. ц. м. в год. 14.30 як передмеч стрічі Погонь — Братислава на грищі Погоні.

Україна - Сян

Перший раз матиме змогу українська спортова публика побачити ці дві наші найкращі дружини не в товариській стрічі, лиш у змаганнях за мистецтво Окружної Ліги. Не зважаючи на високу ставку цієї стрічі для обох дружин, віримо, що змагання будуть справді відбуватися в товариському настрою та дадуть публиці справжнє спортове видовище.

Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах: Сян із Турком, Гуцулом і Федоровичем на чолі. Україна зі Скопецем, обома Мікльошами, Гошовським, Нойманом і Магоцьким. Справді сензаційно заповідається двобій двох найкращих наших воротарів Гуцула й Босого. Котрий із них вийде переможцем. Кращу ноту дали б ми Гуцулові, але зате матиме він перед собою небезпечний напад чорно-червоних. Босий, сподіємося, теж не буде нарікати на безробіття. Про те подбає вже своїми нечайними й небезпечними стрілами Турко, який одночасно матиме змогу звести теж двобій за назву найкращого стрільця зі Скопецем. Словом на брак емоцій не потребуватиме наша публика нарікати.

Ці змагання відбудуться у вівторок 11. ц. м. на грищі Погоні. Початок в год. 4. попол. В год. 2.30 відбудеться передмеч за мистецтво А-кляси Україна II. — Погонь II.

СТЕП — ЗОРЯ.

Стріча двох „молодших" суперників В-кляси відбудеться в понеділок 10. ц. м. на грищі Лехії, на Погулянці. Обі дружини стануть до цих змагань із повним запасом свіжих сил та з вірою в перемогу. У кращій ситуації без сумніву Зоря, яка має рівномірніше зискований склад та виявляє деяку поправу в порівнанні з минулим роком. Степ відомий був завжди зі своєї величезної амбіції, якою теж понаколював іноді і кращих противників до здачі. Тому, що в понеділок нема ніяких інших українських спортових імпрез, українська публика своєю масовою участю в цих змаганнях повинна доказати, що вона цікавиться і долею молодших українських спортових клюбів.

Початок змагань в год. 3-ій пополудні.

СЯН — ПОЛЬОНІЯ В ПЕРЕМИШЛІ:

Відкладені змагання обох дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в Перемишлі, в неділю 9. ц. м. пополудні на грищі Польонії.

Скромне святкування ювилею

У. С. Т. „ПОДІЛЛЯ".

Дня 1. квітня ц. р. замість ювилейної академії, якої староство не дозволило, відбулися святочні сходини членів У. С. Т. „Поділля" в Тернополі для відсвяткування 30-ліття свого Товариства. Сходини відкрив голова інж. Мик. Никифорук. Потім п. Дм. Корбутяк подав зібраним історію Т-ва, яку списав на основі устних та письменних (на жаль скупих) джерел. На сходинах було приявних к. 40 членів, між ними два ветерани-копуни: м-р Петро Вацик і м-р Осип Гринкевич.

Оскол.

Спортові новини.

Відбиванковий шкільний турнір. У мистецтвах відбиванки львівських шкіл українська держ. гімназія перемогла Х. гімназію 2:0. Український державний ліцей програв з VII. гімназією 1:2. До фіналу дійшла українська державна гімназія, ПСТ, VIII. і VII. гімназія.

Білий програв у півфінальній стрічі з Левандовським на пункти, хоч його противник був у третій рунді на долинах. Таке рішення судді. Та не тільки Білого мали судді в опіці, але теж інших львівських боксерів із польських клюбів. Наставлення Познаня і Катовиць до львівських клюбів відоме вже від давна, впр. відомі вигуки під адресою Погоні підчас славного мечу з дванадцятьома Погонь — Варта.

Гокейова репрезентація Швайцарії перемогла в Льондоні репрезентацію Англії 3:1.

Сторінка без політики.

О. С. КОВАЛІВ.

Кілька дат з історії Єрусалиму.

Місто Єрусалим, місце терпінь, мук і смерти на хресті Господа нашого Ісуса Христа і місце Його славного воскресення, має предавню минувшину. Загально думають, що Єрусалим це те старинне Салем, місце царя Мелхиседека, священника Бога вишнього, що був водночас прообразом Ісуса Христа, найвищого священника. Це місце було в долині Саве, де на 21 століть перед Христом, Мелхиседек вийшов назустріч Авраамові, благословив його, жертвуючи Богові хліб і вино.

Перед приходом ізраїльтян до Обітованої землі, пізніший Єрусалим був знаний під назвою Уру-Салем. Воно, як усі інші хананейські міста, платило данину Єгиптові.

Коли там появилися ізраїльтяни, цар евусеїв Адоніседек, покликав на підмогу Гогана, царя геброньського, Фирама, царя ярнутського, Яфія, царя лахинського, та Дебира, царя еглонського проти армії Ісуса Навина. І тоді то в цій великій битві, коли сонце спинилося, Ісус Навин переміг усіх пятьох царів. Однак Єрусалим ще кілька століть лишився незалежним містом, завдяки свому природно сильному положенню, а сама гора Сіон полишилася дальше в руках евусеїв, які мали там твердиню, звану Євус.

Щойно цар Давид, коли всі ізраїльські покоління признали його своїм царем, кинув Геброн і виступив проти непереможеного Єрусалиму. Здобувши Сіон ізраїльтяни збудували там твердиню. Щойно відтоді це місто зветься Єрусалим, себто „бачення мира".

Цар Давид наказав примістити Кивот Завіта на Сіоні і відтоді звали це місце Святою Горою. Його син Соломон збудував Господню святиню чудової краси та величаві палати.

По Соломоновій смерти розпалося ізраїльське царство на дві частині: відтоді Єрусалим був столицею малої держави двох поколінь Юди й Веніямина.

Від Ровоама, наслідника Соломона зачинається сумна історія для Єрусалиму: війни, напади, спустошіння, поневолення. Перший здобув Єрусалим вавилонський цар Навуходоносор, що вивів жидів до своєї держави, відтак опинилося святе місто під пануванням персів, яким відобрав його Олександер Великий.

По ньому панував там Антіох Епіфанер, якому відобрали місто макавеї. Римляни стали панами всієї держави у 63. р. до Хр.

У 40 р. до Хр. римський сенат заіменував Ірода Ідумеянина жидівським царем.

Змагання жидів скинути з себе римське ярмо, довело до збурення Єрусалиму Титом, пізнішим цісарем. Сталося так, як заповів Ісус Христос, коли плакав над Єрусалимом — не залишився камінь на камені. Пізніші бунти спричинили прогнання жидів із Палестини Гадріяном, який на місці, де був Єрусалим, збудував поганське місто Елія Капітоліна.

Після упадку римської держави повернулися перси, яких випер візантійський Геракль. У 617 р. здобув місто перший наслідник Магомета, каліф Омар, відтак Єрусалим переходив по черзі до рук різних магометанських династій.

У 1099 р. хрестоносці під проводом Ґотфрида з Буйону здобули його приступом і оснували там самостійну державу, яка перетривала до 1187 р. В тому році опанував місто єгипетський султан Салядин.

У 1229 р. цісар Фридрих дістав на підставі умови частину Палестини, але вже двацять років пізніше перейшов Єрусалим знову під панування мусулманів.

Від 1547 р. аж до 10. грудня 1917 р. був св. Город у владі османів.

Дня 10. грудня 1917 р. принесли телеграми вістку, що Єрусалим заняли анґлійці. Це був великий удар для турків. Анґлія хотіла получити для себе Єгипет з Індіями.

Союз держав передав Анґлії опіку над Святою Землею, а в 1922 р. у договорі в Сан Ремо великодержави передали Анґлії мандат над Палестиною.

Боротьба арабів у Палестині з анґлійською владою і жидами стає дуже безоглядна і жорстока. Араби обстрілюють жидівські кольонії, зривають бомбами залізничі дороги і палять державні будинки. Анґлійці за це обмежують свободу населення.

ГУМОР.

СВИЩУТЬ.

Відомий німецький актор комедій Нестрой, страшенне популярний і досі, зазнав раз на премієрі страшної невдачі: публика почала свистати. Він разом із своєю жінкою вертався пригноблений додому. Коли він уже був недалеко своєї хати, нічний сторож проходив поруч, почав свистати на другого сторожа. Нестрой глянув мелянхолійно на свою жінку кажучи:

— Страшна річ... і тут теж уже знають про це.

МОДЕРНА МУЗИКА.

Бернард Шов сидів у одному курортовому місті з відомим дириґентом джезбендової оркестри Уайтманом. Шов мовчав і попрохав вибачення у музики — його болить голова.

— Може я міг би вам у дечому допомогти? — спитав Уайтман. — Може я вам заграв би щось на саксофоні? Ви знаєте, що музика...

— Ні, — відповів злобний анґлійський драматурґ — я вже волію біль голови.

СОРОМ.

Пані прокидається над ранком, бо чує в кухні якийсь шум. Входить туди і бачить служницю у своїй балевій сукні, як вона роздягається.

— Деж ти була?! — кричить.

— На балю „Союзу каменичних сторожів"!

— І як тобі не соромно?!

— Та соромно, прошу пані... всі з мене сміялись... Але як я убралась нагвалт у вашу сукню то не знала, що вона така вирізана ззаду.

ІДЕАЛ.

— Чому-ж оця Ірка не виходить заміж. Трицять років... час летить...

— Вона сказала, що чекає на свій ідеал.

— А що-ж це за її ідеал?

— Перший, хто їй освідчиться.

ДОБРИЙ ПРИЯТЕЛЬ.

На весіллі підходить до молодої якийсь гість, представляється і каже:

— Дозвольте, пані, скласти вам найкращі побажання в такий радісний день. Ваш чоловік — мій добрий і щирий приятель і відтак оповідав мені про вас якнайкращі компліменти. Він захоплений вами був навіть такий недискретний, що відчитав мені деякі місця з ваших листів... своєї „вірної, єдиної, незабутньої", як він казав, Стефанії.

— Але-ж, пане мій, я не є Стефанія, тільки Ольга!

Коли хто не може спати...

Безсонність це один із дуже частих наслідків різних нервових недуг, на які нездужають у сучасному світі міліони, головно мешканці міліонових столиць. Один з американських журналістів замість звернутися до визначних лікарів і вчених із запитом, що робити у таких випадках, зробив приблизно те саме, що робимо й ми в різних малих недугах, звертаючися за радою до своїх знайомих не спеціалістів. Ось ціла низка цікавих відповідей.

Письменниця Софія Керр каже: „Раду на безсонність я знайшла в одній повісти п. з. „Життя бенгальського вояка": „Зробіть 20 віддихів, а 21-ий стримайте яко мога найдовше. Після цього йдіть так далі... Я при третьому разі вже сонна".

Артист Гарвісон Кедді каже: „Я закладаю свої руки взад на голові і стараюся дивитися на щось що є висловом великої тиші і спокою, наприклад сонливий місяць у літню ніч, коли я лежу у травні на горбочку під тінистим деревом, а десь в далині майоріє блакитний ставок".

Кітті Карляйль каже: „Я стараюся наспівувати собі старі, забуті пісні, пригадати собі музику і слова таких пісень, що ми їх давно не співали не легко. Коли роблю зусилля, щоб відтворити текст засипляю".

Дослідник Антоні Фіяля придбав такий досвід: „Коли я з полковником Теодором Рузвельтом мандрував по Бразилії, я навчився ось чого: Коли йдеш до ліжка то тільки на те, щоб спати. Коли не можеш спати встань і працюй, або вправляй так довго, поки не впадеш з утоми".

Актор і режисер Орсон Велес каже: „Підчас безсонности я читаю історію американського графства Мек Генрі стейту Іліноіс, а як це не помагає, гашу світло і уявляю собі, що це пята година вранці в зимовий морозистий день і я мушу встати".

Ґрасія Ален радіова артистка каже: „Я маю звичку рахувати вівці в уяві, коли вони зачинають занадто блеяти, це вже мене денервує і тоді я починаю рахувати помаранчі на уявленому помаранчевому дереві".

Письменниця Фанні Гісліп Лі каже: „Я наспівую собі пісню „Хлопчина на розгойданім трапезі". Це мене заколихує".

Актор Франк Крейвен має таку раду: „Я уявляю собі гру в гольфа з найтяжчим противником, якого я хотів би перемогти більше ніж когонебудь іншого. Далі уявляю собі, що влучаю свою кулю ямка за ямкою і це йде мені так легко, що починаю з нудоти засипляти".

Фільмова акторка Ліліянна Гіш закладає собі на очі чорні окуляри і вкладає до вуха віск, щоб нічого не чути.

Відомий рисівник Норман Роґвел терпить на безсонницю головно від страшного нюйоркського шуму. Коли він хоче заснути то старається пригадати собі найбільше пронизливий свист, від якого втікає додому, після цілоденної праці з якимсь приємним дарунком для жінки під пахою. Це йому помагає.

Відомий режисер Сессіль Де Міл накладає на безсонність автоматичний фонограф з улюбленими аріями.

Професор університету Альберт Віґґем вискакує підчас безсонности з ліжка, виходить на двір і там дві хвилини робить голий руханку.

Письменниця Катерина Майо накладає собі на вухо легку подушку, яка ізолює її від усякого шуму і не дає думати. Має ще вона й другий спосіб, запозичений від старих індіян, у голяндській Ґвіяні. До шклянки з кавою вкинути пів ложечки перцю, полити це гарячим молоком і випити душком.

Кіновий актор Гю Герберт каже: „Коли я не можу спати, тоді підходжу до великого кльошу з золотими рибками та придивляюся їм довго і уважно. За якийсь час починаю страшенно позіхати".

Із двох членів нашої редакції, які терплять на безсонність один каже, що встає в ночі і грає бріджа за чотирьох. Другий одягається і йде до редакції, щоб заступити нічного дижурного.

З польської преси.

„Психічний шантаж“ Німеччини.

Заява англійського премієра Чемберлена у справі забезпеки кордонів Польщі принесла помітне відпруження настроїв польського громадянства, одначе

„не треба бути песимістом на те, щоб знати, що европейська криза ще не проминула. В найкращому випадку — цитуємо уступи вступної статті „Веку Нового“ з 6. IV. — ця криза перейшла з гострої форми, з маневрів, жертвою яких упала Чехословаччина, у хронічний стан, у пробу сил, що може тревати місяці та роки, щоб у найменш очікуваній хвилині вдарити громом.

„Англійська забезпека в нічому не змінює факту, що Польща опинилась у першій лінії барикади, в яку вже з фурією вдаряє німецька пропаґанда як у „спробу окружування“. Це факт, що Німеччина ніколи досі формально і цілковито не зреклась західніх земель Польщі, що пакт неаґресії заключено тільки на 10 років та що слово Німеччини від часів Мюнхену перестало бути словом джентельмена. Це безперечний факт, що Польща в найближчому періоді мусітиме стримувати удар Німеччини, може за тим самим пляном, який під назвою „психічного шантажу“ зломив волю боротьби в чехів.

„Остання промова канцлера (Гітлера) містить під цим оглядом виразні погрози та зовсім недвозначне домагання, щоб Польща, коли хоче зберегти зичливість Німеччини, зрезиґнувала з союзу з Анґлією. Та Польща цього домагання очевидно не прийме.“

„Спір за печінку Прометея“.

Такий спір розвела ендецька варшавська „Червона Ружа“ (ч. 8) з польськими пропаґаторами т. зв. прометейських ідей, очевидно не за печінку героя грецької клясичної леґенди, тільки за „українську печеню“, якою — на думку „Червоної Ружі“ — є Східна Галичина. Автор статті в „Червоній Ружі“ Болеслав Васілевський засадничо нічого не має проти прометейських гасел, одначе розуміє їх тільки як военно-імперіяльні гасла у стилі пруського „прометейця“ Бетмана-Гольвеґа, що „обіцював полякам свободу всюди, тільки не в межах пруської держави“.

„Отже — пише п. Васілевський — підемо з „прометейським“ гаслом на ворога, але політикувати з ним під Краковом, Львовом та Берестем не будемо. Не будемо спокійно глядіти, як українська меншина намагається улаштовувати „лемківські“ вистави у Кракові, „гуцульські“ у Львові та виставу п. н. „Полісся“ — в Бересті над Бугом! Бо чи так має виглядати вступний етап здійснювання прометеїзму? Не наша експанзія на схід, але українська на захід і північ?! До чорта з таким „прометеїзмом“, з такою „експанзією“ та „офензивою“!

Як це й лицює ендецькому публіцистові, п. Васілевський взагалі не признає української національности.

„Русско(!)-українська національність — це нині „роздерта сосна“. Одна її частина тяготіє до Росії, друга остентаційно вяжеться з німцями, а ніяка з Польщею.

„Польські „прометейці“, проголошуючи Польщу „Прометеем народів“, уже завчасу, здається, призначують його печінку — Східну Галичину (в ориґ. Східну Малопольщу) — на муки і терпіння, наче б не бачили тих міжнародніх круків, що сидять на поблизьких деревах і — гострючи свої дзьоби — чекають.“

Стаття п. Б. Васілевського довга. Навели ми з неї короткі уступи на доказ, який ідейний і журналістичний хаос панує на сторінках деяких орґанів польської публіцистики. Полемізувати з тим усім — не оплатиться.

„Українство і конюнктура“.

Львівське „Слово Народове“ (з 6. IV.), стверджуючи, що „політика т. зв. „українська“ найшлася в імпасі“ наслідком невдачі „періоду орієнтації на Німеччину“, і розглядаючи одночасно останні вступні статті нашого органу як „суґестію польським чинникам“, щоб вони використали момент „для злагодження і поправи польсько-українських відносин у Польщі“ пише від себе:

„Коли „Діло“ заповідає, що уряд могтиме тепер знову засісти до переговорів з УНДО-м, бо УНДО розчарувалося в німецькій орієнтації, то „Українські Вісти“ пишуть, що останні події геть розвіяли в українських умах мряку славянофільства та що вони зміцнять тепер український націоналізм. Та український націоналізм у польському умі звязується все з німецьким впливом і то не наслідком якогось упередження, але багатократних, нераз дуже важких, досвідів. Не маємо жадної певности, чи в майбутньому п. Кедрин не мусітиме уступити місце п. Палієву, а зрештою і сам п. Кедрин має до німців жаль тільки за те, що не повідомили українського партнера вчас про зраду, а не за те, що взагалі зрадили. Таким чином ґерманофільство та конюнктуралізм переплітаються тісно зі собою в українській політиці. Це не є, щоправда, льоґічно однородні поняття, але зате реально вони тісно зі собою споєні. І конюнктуралізм „у польську сторону“ так довго не зможе перемогти ґерманофільства, доки українство не переможе внутрішньо само себе та не стане щиро і вповні на ґрунті польської державности. Одначе на політичних обріях рання зірка таких змін ще не зоріє.“

Стаття „Слова Народового“, з якої беремо повищі міркування, має наголовок „Українство і конюнктура“ і замітна ще й тим, що може перший раз за три роки редактори „Слова Народового“ номенклятуру українського народу не вбгали в ненависницько-іронічні знаки наведення. Це вже поступ.

Епископ Нярадій у Римі.

„Грватска Стража“ (ч. 79) повідомляє, що апостольський адміністратор Карпатської України, крижевацький епископ д-р Діонізій Нярадій виїхав 28. м. м. у товаристві о. Ст. Решетила, ЧСВВ, із Загребу до Риму, куди прибули 29. м. м. Єпископ Нярадій задержався підчас побуту в Римі у греко-католицькому папському інституті св. Йосафата. Єпископ Нярадій відвідав Конґреґацію Східної Церкви та державного ватиканського секретаря, кардинала Маліоне, якому устно й на письмі зложив звіт із своєї діяльности як апостольського адміністратора в Карпатській Україні. Єпископ Нярадій відвідав теж ректора інституту св. Єроніма д-ра Юрія Маларка.

В Римі перебуде епископ Нярадій час Великодних Свят. У квітну неділю епископ Нярадій відправив Службу Божу в інститутській церкві св. Йосафата і висвятив на священиків 13 греко-кат. богословів. Нові священики походять із Галичини, Югославії та Злучених Держав.

Тимчасово припинена вимагальність хліборобських довгів

У Вістнику Законів з 29. III. 1939 (ч. 26, поз. 170) появився коротенький закон про тимчасове завішення вимагальности хліборобських довгів. Цей закон складається з 5 статтей і постановляє, що **до дня 30. червня 1939** припинюється силою самого права вимагальність капіталу **всіх хліборобських довгів, що повстали перед днем 1. липня 1932. р.** Сплата довгів припинена без огляду на те, чи довг був уже упорядкований силою самого права, чи силою рішення роземного уряду, угоди, при помочі Акцептаційного Банку або взагалі ще не був упорядкований. Екзекуції з метою стягнути **капіталові рати** не можна провадити, а коли вона вже ведеться, то її припинюють силою самого права.

Не припинені: хліборобські довги з титулу кредитів, спертих на емісії заставних листів і **облігацій та кредитів з оборотового фонду рільної реформи**. Не припинені також довги, обняті правосильними договорами, заключеними згідно з VII. розділом розпорядку Президента з 24. X. 1934, про конверзію і впорядкування хліборобських довгів (Д. З. з 1936 ч. 5, поз. 59). В розділі VII. повищого розпорядку унормовано угодову і ліквідаційну процедуру господарств ґрупи Б і Ц, задовжених понад міру, а саме задовжених у ґрупі Б. понад 75%, а в ґрупі Ц. залежно від простору понад 50, 40 і 30%. Цей останній припис має для наших хліборобів менше значіння, бо майже всі наші малі хліборобські господарства належать до ґрупи А. конверзій.

Закон цей прорвав вдійсности ситему сплати хліборобських довгів, устійнену на роки, цілою низкою правних приписів. **Головне значіння цього закону полягає не в тому, що він відкладає платність хліборобських довгів до 30. червня 1939. р., але в тому, що він заповідає нове унормування сплати хліборобських довгів зперед 1. липня 1932. р. і нові постанови для хліборобів.** Треба сподіватися, що на найближчій соймовій сесії управильнення хліборобських довгів буде предметом поважної дискусії і якщо видадуть нові правні приписи у цій справі, то це відіб'ється в першу чергу поважно на наших кредитових установах та спричинить новий заколот в унормованій уже системі сплат.

Цей закон цікавий також і тим, що він торкається всіх довгів, зокрема і несконвертованих довгів. Значить, що навіть довжники, що занедбали заключити конверзійні договори, і тимсамим не користали з віддовженевих приписів, користають з приписів цього закону і річ очевидна, будуть торкатися їх і правні приписи, видані в найближчій будуччині.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 11. квітня 1889.

ПРИ СИЛОАМСЬКІМ ОЗЕРІ.

У довгім дописі про Шевченковий концерт у Станиславові читаємо між іншим:

„Кульмінаційною точкою пописів були декламації п. Корнила Устіяновича, якого зібрані привитали рясними оплесками на знак превеликої симпатії, з якою стрічають улюбленого поета-артиста. П. Устіянович декламував, як звичайно, чудово і без заміту. Коли скінчив „Черця", публика, хто йно був, била „браво". Коли-ж потім п. Устіянович виголосив власну поему „До України" (друковану в „Ділі" 1885 р. під наг. „На Тарасовій могилі"), ентузіязм публики був нечуваний. Ціла саля греміла від оплесків, публика вставала зі своїх місць і всі тиснулися до сцени з голосною просьбою: „Ще просимо!" В салі настало велике зворушення, а захоплення було загалом таке, якого ми ще не бачили. Публика серед ентузіязму не переставала плескати і просити. П. Устіянович виходив на подіюм кілька разів і кланявся на всі боки. Але публика ентузіязмувалася і просила поета-артиста. П. Устіянович, хоч очевидячки вже змучений, не був всилі відмовитись від просьби сотень. Нараз стало тихо і він імпозантним голосом, повен зворушення, почав свою досі ще не друковану поему:

При Силоамськім озері.

Заворушилася купіль кровавая, купіль цілюща
Волею бючая.
Знялися з ложа хорі мароди —
Мечуться в купіль, мечуться в води
І очищаються, як в огні золото ясне,
І виринають з вод сильні, здорові, прекрасні
Мов новонароджені в світ...
Тільки один з них ще не піднявся,
Тільки один з них ще не окупався —
Горем прибитий, струпом покритий від літ...
Хтож над ним змилуєсь? Хто його в воду зводить!
Хто вилічить силою слов:
„Рабе схорований, рабе збідований, встань,
(оздоров!"
Сам встань, не зглядуйся! Помочи братньої дарма
(шукаєш ти,
Брата не маєш ти.
— — — — — — — —
Встань, підоймися і очистися! Ввесь обновися
Новородися!

Комунальна Каса Ощадности м. Львова.

Довгі роки на одно із перших місць серед фінансових установ м. Львова і полудневосхідних воєвідств вибилася Комунальна Каса Ощадности міста Львова, яка своєю працею пропаґандивною і широко веденою кредитовою акцією добула великий капітал довір'я найширших мас людности.

Оноді відбулося під проводом Президента міста д-ра Станислава Островського засідання Ради Каси, на якім Дирекція зложила звідомлення із діяльности за рік 1938.

Дві великі події, які пережив фінансовий ринок Польщі з причини міжнародніх випадків у березні і вересні — відбилися теж й на діяльності Каси, саме почали більше як досі відплачувати вклади. Одначе мимо цих несприятливих умовин — загальний стан вкладів і льокат дійшов з кінцем року до зол. 58.787.000.

Який живий є ощадностевий рух — спертий на Касу — найкращим доказом є стан ощадностевих книжечок, який виніс 118.958 примірників, а теж кількість сторін, які поладнала Каса в цім відділі — дійшла до 340.595 сторін, або денно 1.135 осіб. Гарно теж розвивалися Відділи Каси, а між ними новоотворений в квітні 1938 р. Відділ III при вул. Личаківській ч. 55, а стан ощадности у Відділах в дні 31. грудня 1938 р. виносив:

у Відділі I. 17.883 книжечок на зол. 5.061.531.86
у Відділі II. 8.760 книжечок на зол. 2.127.025.80
а Відділ III — мимо некорисних умовин капіталізаційних, про які ми вище говорили — осягнув в часі 9 місяців минулого року стан
1.401 книжечок на суму зол. 460.485.96
ствердивши цим способом у цілости рацію і потребу свого істнування для людности личаківської дільниці.

Відносно діяльности кредитової Каси звітовий рік приніс її дальший розвиток. В ділянці гіпотечних позичок з огляду на обережну фінансову політику Каса не могла дозволити собі на якусь поважнішу акцію. Стан гіпотечних позичок у дні 31. 12. 1938 дав 820 позичок на суму зол. 16.324.553.73 в 160 випадках уділено пільг через розложення залеглостей ратальних до сплати на довший речинець часу або теж у виді капіталізації залеглих відсотків і розложення позички на новий амортизаційний речинець.

Деяке оживлення господарського життя, яке незалежно від несприятливого впливу міжнародньої політичної ситуації, можна все-ж таки було заприміти, як виразну тенденцію до поправи відносин по скінченні кризового часу — вплинуло корисно на стан портфелю векслевого Каси, який в порівнанні з минулим роком збільшився майже на 1 міліон золотих і дійшов у дні 31. 12. 1938 р. до 10.362 векслів на зол. 9.693.778.69.

В часі 1938 року зесконтовано 52.560 векслів на суму зол. 38.301.769.31 значить майже на 8 міліонів більше як у минулім році.

Коли йде про акцію віддовженєву рільництва, яка скінчилася остаточно в р. 1937 так у між часі якась кількість конверсійних укладів відійшла через цілковите вирівнання претенсій Каси і стан цих укладів дійшов з кінцем 1938 року до 875 штук на суму зол. 3.286.207.19. Тут треба згадати, що назагал уклади були дотримувані і так у 622 випадках сплачено їх зовсім регулярно, в 112 випадках довжники залягають з одною ратою, а тільки в 141 випадках є залеглости від 2 до 3 рат.

Треба ще згадати про Міське Заставниче Заведення, з якого услуг радо користають широкі кола львівського населення. В дні 31. грудня 1938 мало заведення 32.490 заставів, обтяжених зачетами на квоту зол. 2.092.392.10. Загальний касовий оборот заведення був у звітовому часі зол. 21.623.438.62. Пересічна висота позички була зол. 62.—. Заведення побирало титулом опроцентування своїх позичок від 15—14% п. а., отже нижче дозволеної уставою норми, яка є 18.5% п. а.

По думці внесення Дирекції рішила Рада Каси розділити чистий зиск за рік 1938 у квоті зол. 252.153.60 згідно з приписами Розп. През. Річипоспол. з дня 29. X. 1934 р. в цей спосіб, що до запасного фонду перелянно квоту зол. 182.798.31, до ґарантійного фонду зол. 12.626.38 а решту у квоті зол. 56.730.51 призначено на суспільні цілі. Біляносову надвишку Міського Заставничого Заведення у квоті зол. 15.181.26 перелянно в цілости до запасного фонду Заведення.

Вкінці треба надмінити, що з квоти призначеної на суспільні цілі ухвалено виплатити зол. 25.000 Польському Історичному Т-ву на будову „Дому Наукового" у Львові титулом 2-ої рати ухваленої Радою Каси в р. 1937 — дотації на ту ціль у квоті 100.000. Крім цього виплачено зол. 10.000 на „Дар Народови оброни Львова" 10.000 на будову наукового заведення і інтернату для ремісничої молоді під опікою ОО. Салезіян, а ... першу рату ухваленої на ту ціль Касою субвенції в квоті зол. 50.000.

Христос Воскрес!

ВСІМ ЗНАЙОМИМ ПЕРЕСИЛАЮ НАЙЩИРІШІ СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ Й РІВНОЧАСНО ДЯКУЮ ЗА ВСІ НАДІСЛАНІ БАЖАННЯ. — † АНДРЕЙ, МИТРОПОЛИТ.

Рідні, родимцям, другам і знайомим бажає Щасливих Свят Христового Воскресіння — **Мітрат Базюк.**

Христос Воскрес! Зі Світлим Празником найкращі побажання Рідні, Друзям, Знайомим і благородним жертводавцям, тут, за горами й за морями шле у глибокій пошані — **о. Леонтій Купицький,** парох св. Юра, опікун політ. вязнів.

Дорогій Рідні і всім Знайомим з Воскресенням Христовим усього добра бажають — **Іванна і д-р Дмитро Левицький.**

Сердечним „Христос Воскрес" **вітають** Рідню, Приятелів і Знайомих — **Іванна, Юліян і Зенон Шепаровичі.**

Усій Рідні, Приятелям, Товаришам і Товаришам праці і Знайомим шлють щирі бажання з нагоди Свят Воскресення — **Галя, Ірина і д-р Осип Філяс.**

Рідні, Знайомим і Приятелям з нагоди Воскресення Христового Веселих Свят бажає — **Ірина і Орест Радловські.**

Нуся, Андрій і Ліда Палій бажають з Воскресенням Христовим всім своїм Другам та Знайомим щастя і вдовілля, яке випливає з доброго здоровля і бодрости духа.

Рідню, Друзів і Знайомих з Празником Воскресення Христового щиро витають — **Ірина та Маркіян Кисілевські.**

Щирі бажання всього найкращого шлють Рідні та Знайомим в День Світлого Воскресення Христового — **Д-р Михайло і Неоніля Терлецькі.**

Рідні і Дорогим Друзям складаємо з Воскресенням щирі побажання кращої долі. — **Д-р Михайло і Олена Волошини.**

Всього доброго Рідні, Знайомим бажають — Веселих Свят! — **М. С. Кузики.**

Валерія Сільвія і д-р Павло Кривуцькі бажають усім Знайомим і Приятелям сердечного „Христос Воскрес!"

Дорогій Родині, Впов. Приятелям і Знайомим з нагоди Воскресення Христового пересилаю найкращі побажання. — **Володимир Сигалевич,** директор Зем. Банку.

Рідні, Своякам і Знайомим веселих свят бажають — **Коржинські.**

Рідні і Знайомим бажають Веселих і Щасливих Свят — **Ірина і Володимир Кузьмовичі.**

Д-р Олександер і Надія Лаврівські пересилають Рідні і Знайомим щирі бажання з нагоди Свят.

Христос Воскрес! кличуть Своякам, Приятелям і Знайомим — **О. В. Залозецькі.**

Щире „Христос Воскрес!" — Рідні та Знайомим у краю, а зокрема Приятелям на чужині, пересилають — **Евгенія, Евген і Леся Храплаві.**

Рідні і Знайомим всього добра з Воскресенням Христовим бажають — **Мері і Богдан Макарушки.**

Дорогій Рідні, Приятелям і всім Знайомим бажають з нагоди Воскресення Христового всего найкращого — **Іванна, Дуня, Ярослав Скопляки.**

Орися й Остап Луцькі щиро вітають всіх Друзів їх дому і всіх Земляків, викинених неволею з рідного гнізда та бажають їм добрих і спокійних свят з вірою у правду воскресення.

Софія і Теодор Миссаки з нагоди Воскресення Христового бажають Кревним, Своякам і Знайомим веселих свят!

Скрипка Микола (від довшого часу недужий) бажає всім Приятелям, Знайомим та тим добрим Людям, яких мала капка ще залишилась, Веселих Свят та Кращого Завтра... Чистих вістей!

Михайло Феделеш, б. начальник почти в Ужгороді шле найкращі святочні бажання і просить вісток про себе — **В. Пелехович.**

З Великодними Святами шле найщиріші бажання Родині, Приятелям і Товаришам праці у краю і за кордоном — **Д-р Іван Німчук.**

Рідні і всім Знайомим найщиріші святочні побажання пересилають — **Роман і Іванка Савицькі.**

Рідні, Приятелям та Знайомим з нагоди свят шлемо найщиріші побажання. Христос Воскрес! — **Клава, Лавро і Віра Кемпе.**

З нагоди Воскресення Христового Рідні та Знайомим щасливих та веселих свят бажають — **Маруся і Маркіян Лади.**

Святочні бажання Родині, Товаришам і Знайомим пересилають — **Оксана і Орест Клюфаси з синами.**

Святочні бажання Своякам, Товаришам і Знайомим у краю та за кордоном шле — **Інж. Евген** Пиндус, Львів, Потоцького 58 а.

Козакевичі Володимир і Юлія бажають з нагоди Воскресення Христового Рідні, Приятелям і Знайомим Веселих Свят.

Анна з Яримовичів і Дмитро Тихі складають Рідні, Кревним, Приятелям і Знайомим щирі побажання Воскресення Христового.

Всього Добра з нагоди Великодня Рідним і Знайомим — **Галя і Роман Купчинські.**

Усім близьким усього найкращого з Великоднем. — **Софія ~~Олесницька~~, Марта і Михайло Рудницькі.**

Христос Воскрес! Веселих та щасливих свят усім Рідним та Знайомим бажають — **Нуся, Осип і Лясьо Боднаровичі.**

Приятелям, Знайомим у краю та за кордоном найсердечніші бажання з Пасхою засилає — **Михайло Островерха.**

Всім своїм дорогим Другам, Приятелям і Знайомим, що не забувають за мене — зі святом Христового Великодня всього найкращого із глибини душі! — **Л. Кривіцька.**

Ольга, Роман і Орися Сливки бажають Своякам, Знайомим і Приятелям всього найкращого з нагоди Воскресення.

Рідні, Приятелям і Знайомим Веселих Свят бажають — **Ірина, Тамара і Богдан Галайчуки.**

Побажання Веселих і Щасливих Свят дорогій Рідні, Товаришам і Знайомим пересилають — **О. і Ф. Білозорі** зі Львова.

Дора й Василь Сімовичі витають щиро із Святками всю **Рідню, Приятелів і Знайомих у** Галичині, на Буковині, на Закарпатті й на еміґрації.

Рідні, Друзям і Знайомим желаємо Веселих і Щасливих Свят — Христос Воскрес — **Галина і Степан Волошиновські.**

Проф. Микола Чубатий — Львів шле сердечні воскресні побажання рідні, другам, знайомим у краю та за кордоном.

З нагоди Христового Воскресення найщиріші побажання пересилають Рідні та Знайомим **о. Омелян Ґорчинський зі сестрінками.**

Усім знайомим сердечні побажання Веселих Свят. **Модест Каратницький.**

Словами „Христос воскрес" здоровлю Дорогу Рідню, Приятелів, Знайомих і членів „Товариства св. Андрія" і „Долі" та пересилаємо наші найкращі побажання! Горі імієм серця! — **о. Юліян і Наталія Дзеровичі.**

Всім нашим приятелям бажаємо якнайкращого Великодня — **Д-р Іван і Олена Копачі.**

Дорогій Рідні, Приятелям та Знайомим в краю і за кордоном найсердечніші побажання Веселих Свят шлють **Меланія і Володимир Кривокульські з донцею.**

Д-р Стефанія і д-р Нарциз Лукіяновичі бажають Веселих Свят Рідні, Друзям і Знайомим.

Филиповичі Стефанія і Іван шлють з Воскресенням Христовим своякам і знайомим побажання воскресення їхніх задумів.

Родині, Своякам, Приятелям і Знайомим передаю найкращі побажання зі Святом Христового Воскресення.— **Володимир Несторович.**

У велике свято Христового Воскресення пересилає найсердечніші побажання Родині, Друзям і Знайомим — **о. Петро Хомин з родиною.**

Христос Воскрес! Всього найкращого бажають Родині, Друзям та Знайомим **Миколи Боньковські.**

У дні Світлого Воскресення Правди і Любови витаємо всіх наших Друзів і Знайомих у Львові, в краю і за кордоном, зокрема всіх тих за Карпатами, що залишилися в живих — сердечним привітом Віри і Надії... — **Софія і Михайло Тараньки.**

Родині, приятелям і знайомим у краю й за кордоном бажають Веселих Свят **Софія, Гапунця й Володимир Дорошенки.**

Рідні і Знайомим пересилає бажання Щасливих Свят — **о. В. Лициняк з Ріднею.**

З Воскресенням Христовим бажаємо Рідні та Знайомим всего найкращого **Ірина, Евген і Христина Гашинські.**

Найщиріші бажання Веселих Свят Нашій Рідні, Приятелям і Знайомим шлють **Надія, Володимира і Любко Онишкевичі.**

С. і О. Кузьминські сердечно вітають своїх знайомих і приятелів з Великодними Святами. Христос Воскрес.

Д-р Михайло і Ольга Соневицькі з синами бажають Рідним і Знайомим веселих свят. Христос воскрес!

Щирі бажання Веселих Свят шлють Рідні, Знайомим **Оля, Юрко і Влодчик Пясецькі.**

Рідні, Приятелям і стрийським Землякам по давньому бажаємо всього добра з Христовим Воскресенням. — **Ірина і Ярослав Падохи, Львів.**

Веселих і Щасливих Свят з нагоди Воскресення Знайомим, Рідні і Приятелям у краю, як і за кордоном бажають **Ірина і Зиновій Решетиловичі, Львів.**

З Воскресенням Христовим пересилаємо побажання всего найкращого Родині і Знайомим. — **Г. П. Пасіки.**

Всього найкращого із Христовим Воскресенням Рідні, Друзям та знайомим бажаю **М-р Богдан Зацерковний, Львів.**

Родичів, Друзів та Знайомих сердечно вітаємо з Великоднем. — **Надія і Сергій Литвиненки.**

Всіх рідних, близьких і знайомих сердечно вітаємо з Великодними Святами! Христос Воскрес! — **Леся й Антін Романенки.**

Щирим воскресним привітом вітають Рідню, Приятелів, Знайомих тут і за кордонами — **Ірина і Христя Домбчевські.**

Дорогій Родині, Приятелям і Знайомим складають найсердечніші побажання з Великоднем — **Марія і Іван Лапчуки.**

Старо-українським „Христос Воскрес" усю Рідню і Знайомих у краю та за кордоном витає — **Інж. Петро Зелений з мамою.**

Всім Знайомим, Кревним та Приятелям щире „Христос Воскрес" засилає **Інж. Роман Голод.**

Побажання добрих і щасливих Свят з нагоди Воскресення Христового шлють Всім Своякам і Знайомим **Чередарчуки** зі Львова.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ в ПЕРЕМИШЛІ
з нагоди Воскресення Христового бажає всім своїм Членам, Вкладникам і Прихильникам
ВЕСЕЛИХ і ЩАСЛИВИХ СВЯТ!

Дорогій Рідні, Приятелям, Знайомим та усім черчанським Лікуванцям щиро бажає „Веселих Свят" — **д-р Роман Осінчук.**

З нагоди Воскресення Христового Всім Знайомим Веселих Свят желає **інж. М. Доберчак.**

Рідні, Приятелям і Знайомим найкращі бажання з нагоди Світлого Воскресення Христового складають — **Ольга, Орися і Антін Ковалиськи.**

Дорогій Родині, Приятелям, Знайомим і Клієнтам побажання Веселих Свят складає — **Інж. Тарас Грушкевич — Львів.**

Знайомих украю і за кордоном з Великодними Святами сердечно вітаємо Христос Воскрес! — **Юрієви.**

Веселих Свят дорогій Рідні, Товаришкам, Товаришам і Знайомим бажають **Олена і Гнат Біловські.**

Рідні, своякам, друзям, всім знайомим — шлють побажання веселого Христос Воскресе цього року, та дожити кращого. — **Ольга і Николай Островські.**

Рідні і Знайомим „Веселих Свят" бажає — **Евгенія Ласовська.**

Всім Своякам, Друзям і Знайомим у Львові й по всьому краю бажає Щасливих Свят і бадьорого духа — **Борис Кудрик.**

КООП. ГОТЕЛЬ
„Народня Гостинниця"
ЛЬВІВ, — УЛ. КОСЦЮШКА Ч. 1.
Тел. 201-33 і 208-88.
бажає своїм Шановним Гостям
„ВЕСЕЛИХ СВЯТ".

Христос Воскрес! Веселих і Щасливих Свят Рідні та Знайомим бажають — **Д-р Константин і Мирослава Кебало.**

З нагоди Воскресення Христового щирі бажання Рідним, Знайомим, Товаришам і Приятелям пересилає — **Іван Панчак, Львів.**

Усім кревним і знайомим — Веселих Свят бажають — **І. і П. Миговичі.**

Василь і Галя Дубицькі у Львові пересилають усій Рідні, щирим і зичливим Друзям і добрим Знайомим радісне „Христос воскрес".

Щасливих Свят — Рідні, Друзям і Знайомим бажає — **Дуткевич Мирослав, Львів.**

Веселих Свят Христового Воскресення Рідні, Приятелям і Знайомим засилає **Іван Тесля.**

Рідню, Друзів і Знайомих із Христовим Воскресенням здоровлять сердешно — **Бараболяки, Львів.**

Рідні і Знайомим всього кращого, Христос Воскрес! бажає — **Олександер Костик.**

„Христос Воскрес!" — оце привіт, який разом із найщирішими святочними побажаннями шлю усім своїм Приятелям та Знайомим у Люблині й у Галичині, зокрема Вп. членам Ред. і Адм. „Діла", Вп. Пп. Л. Яблонським, Е. Куницям і М. Вишиванюкам — **Евген Ткачук, Люблин.**

Найдорожчій Нені й всім Рідним та Знайомим у краю і закордоном з нагоди Воскресення Христового, бажаю багато-багато радости і щастя — **Василь Ткачук.**

З Воскресенням Христовим Веселих і Щасливих Свят Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим бажає — **м-р Михайло Хомяк.**

Христос Воскрес! Щасливих Свят бажаю всім Знайомим, особливо тим, що опинились на вигнанні та їх адреса мені тепер невідома — **Харитя Кононенко.**

Рідні та Знайомим щире „Христос Воскрес" пересилають — **Наталія і Юрій Сінгалевичі.**

Усім моїм Рідним і Знайомим бажаю багато доброго і Веселих Свят — **Роман Пашківський.**

Веселих Свят бажають Рідні і Знайомим — **Лідія і Ярослав Шавяки.**

Духом і серцем між Вами і з Вами:Ріднею, Знайомими та Приятелями в дні Христового Воскресення! — **Д-р Ярослав і Христина Воєвідки в Кракові.**

Рідні і Знайомим бажає Веселих Свят з Воскресенням Христовим — **Михайло Матисякевич, Синевідсько вижне.**

Рідні, Знайомим та Співтоваришам праці бажає кращого майбутнього з Воскресенням Христовим — **Володимир Садовський, Сколє.**

Своякам і Знайомим шлють щирі побажання Веселих Свят „Христос Воскрес!" — **Дмитро і Омеляна Колодницькі, Стрий.**

Найщиріші побажання зі свят-Воскресенням Господнім, пересилають Рідні, Друзям і Знайомим — **Андрій і Стефа Неговичі, Стрий.**

Рідні, Приятелям і Знайомим щирі побажання „Христос Воскрес!" шлють — **Олекса і Юлія Гулеюки, Стрий.**

Христос Воскрес! Всього найкращого бажають Рідні, Друзям та Знайомим — **Осип і Марія Красінські, Стрий.**

З Празником Воскресення Христового щирі побажання Своякам і Знайомим пересилають — **о. Гаврилишин Ілля і Софія, Стрий.**

ВШан. Клієнтам, Знайомим та Прихильникам щирі побажання з Воскресенням Христовим шле — **Микола Скаб, лікар-дентист, Стрий.**

З Воскресенням Христовим щиро бажаю кращого завтра Рідні, Паням з Марійської Дружини у Стрию і Знайомим — **Мойсакова, Стрий.**

У день Воскресення Христового найщиріші бажання Дорогим Своякам і Друзям шлють — **Михайло і Маруся Дубицькі, Стрий.**

Зі Святом Воскресення складаю сердечні побажання Дорогій Родині, Другам та Знайомим — **Атаназій Чубатий, Стрий.**

В день Воскресення Господнього найщиріші бажання Дорогій Рідні, Друзям і Знайомим у краю і за кордоном шлють — **Олекса і Юлія Лис, Стрий.**

З Христовим Воскресенням своїй Рідні, Парохіянам і Знайомим найщиріші бажання щедрих Божих ласк пересилає — **о. Яців Нестор, Борислав.**

Христос Воскрес! — Рідні і Знайомим у краю і за кордоном щирі бажання пересилають — **д-р Микола і Олександра Терлецькі, Борислав.**

Рідні, Приятелям і Знайомим щирі побажання шлють з Воскресенням Христовим — **Петро і Іванна Витвицькі, Борислав.**

Щире „Христос Воскрес" Рідні, Друзям і Знайомим пересилає — **Йосафат Драган, Борислав.**

Рідню, Приятелів і Знайомих щиро витаю з Великодними Святами „Христос Воскрес" — **Іван Гаврилів, Борислав.**

З нагоди свята Воскресення щирі побажання кращого майбутнього Дорогій Рідні і Знайомим пересилає — **Володимир Сушків, Борислав.**

Рідні і Друзям у краю й за кордоном щире „Христос Воскрес" пересилає — **Омелян Крохмальницький, Борислав.**

Рідні, Знайомим і П. Т. Відборцям найкращі святочні побажання „Христос Воскрес" шлють — **Інж. Юліян і Іванна Гошовські, Стрий.**

Рідні й Знайомим у краю й за кордоном шлють щирі побажання „Христос Воскрес" — **Юліян і Слава, Маркіян і Оксанка Микитки, Стрий.**

Ратичі зі Ставчан — пересилають святочні побажання усій своїй Рідні, Кревним, Своякам, Приятелям і Знайомим.

Дорогій Рідні і Знайомим найсердечніші побажання „Веселих Свят" пересилають — **Інж. Северин, Любчик і Вася Греськи.**

Найщиріші побажання в дні Воскресення Христового складають Рідні, Приятелям і Знайомим — **Орися і Богдан Дрималики.**

Радісних Свят Воскресення Христового засилають Дорогій Родині, Кревним, Приятелям, Отцям конденканальним — **Ярослава і о. Никола Дерещі, Молодиньче.**

З Празником Пасхи нашим Предорогим Стигматичкам на руки Евстахії Бохняк найтепліші побажання, а саме: на ввесь ріст сповнити „високі покликання" (Ф. III. 20). Іхнім Янголяткам низенький поклін тричі; Іхнім Приятелям-звеличникам невмірущої сили віри в радісне і побідне Воскресення після жахливої Голгофти — **о. М. Коритко, Холоїв.**

Рідні, Приятелям і Знайомим з нагоди Воскресення Христового складають щирі бажання — **д-р Іван і Надія Романкові.**

З празником Воскресення Христового пересилають щирі побажання Рідні і Знайомим — **Мосори зі Синевідська В.**

Найдорожчій Рідні Лепких, Лішнянським парохіянам, Комарнянцям, Приятелям, Знайомим Веселих Свят „Христос Воскрес" — **о. Іван Лішинський, Борислав.**

Антін, Наталія, Адріянна і Мирон Тровна, Копичинці — з Великоднем вітають радісним „Христос Воскрес" Дорогу Рідню, Друзів, Знайомих!

Рідним і Знайомим Щасливих Свят бажають — **Гевричі і Козаки.**

Веселих та Щасливих Свят бажають Рідні і Знайомим — **о. Остап і Марта Стернюки, Перегінсько.**

Рідні, Своякам і Знайомим кращого завтра та Щасливих Свят бажають — **Марта і Никифор, Маруся і Тарас Даниші.**

Родині, Приятелям і Знайомим безжурних свят! Христос Воскрес! — **Роман Чучванович Которович, Варшава.**

Найкращі побажання з Воскресенням Христовим, Родині, Кревним і Знайомим, у краю і закордоном, пересилають — **Ніна, Роман і Іван Кичуни, Станиславів.**

Найщиріші бажання Веселих Свят Христового Воскресення Родині, Приятелям і Знайомим бажає — **о. М. Думанський з родиною, Добростани.**

З нагоди Свят щирі бажання Рідні і Знайомим шлють — **д-р Стефан і Іванна Молодовці**

НАШИМ ВІДБОРЦЯМ І ПРИХИЛЬНИКАМ СКЛАДАЄМО ЩИРІ ПОБАЖАННЯ ВЕСЕЛИХ СВЯТ. — ХРИСТОС ВОСКРЕС!
Фабрика свічок
„Керос"

Рідні і Знайомим з нагоди Воскресення Христового, Веселих Свят та всього найкращого бажає — **д-р Осип Сось.**

Боже дай усім нашим Провідникам, Добродіям, Приятелям, Знайомим та цілому Українському Народові, з радісного Христового Воскресення сильну потіху в горю, непохитну віру в будучність, непереможну силу витривати в добрім труді щоденного життя. Христос Воскрес! — **Св. Успенська Лавра Студійсько Устав в Уневі з дочерними домами.**

Рідні, приятелям і знайомим Веселих Свят Воскресення Христа, бажають — **Казавівські з Лопатина.**

Нашій Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим щирі святочні побажання пересилають — **д-р Михайло і Наталка Яремчишини з Дрогобича.**

Усій Рідні та Знайомим з нагоди Воскресення Христового шлють найщиріші побажання — **Маруся і м-р Роман Луцькі, Віра Гавриликівна.**

З Христовим Воскресенням пересилають найщиріші побажання Дорогій Родині, Приятелям і Знайомим — **Наталка і Іларіон Бракович в Тернополі.**

Христос Воскрес! Дорогій Рідні, Приятелям, Знайомим, Веселих Свят бажають — **Терлецькі з Милятич.**

Левку, Стефку, Влодку і Юрку! Христос Воскрес! Absentes adsunt! — **Уляна.**

З Воскресенням Христовим бажають Дорогій Рідні та Знайомим, Веселих Свят — **М. і З. Долинські зі Заліщик.**

о. Андрій і Юлія Пшепюрські зі Старим з нагоди Христового Воскресення бажають Рідні, Приятелям і Знайомим Веселих Свят.

Приятелям і Знайомим веселого „Христос Воскрес" бажає — **Дмитро Величкович.**

Приятелям і Знайомим веселого „Христос Воскрес" бажає — **д-р Собчук Богдан, Тернопіль, Пілсудського 17.**

Леся і д-р Ярослав Дудикевичі з Бібрки — шлють Знайомим, Друзям і Дорогій Рідні у краю і на чужині сердечний привіт „Христос Воскрес!".

З нагоди Христового Воскресення пересилаю всім моїм Знайомим найщиріші побажання „Христос Воскрес" — **Юлія Харина, Бучач.**

Рідні, Приятелям та Знайомим бажають Веселих Свят, „Христос Воскрес" — **Наталка і Богдан Перфецькі, Пйотрків.**

З Христовим Воскресенням побажання Родині, Приятелям і Знайомим пересилають — **Софія і Омелян Гординські, Сольтава.**

Всім ВП. Членам обєднаним в Міській Споживчій Кооперації, прихильникам Великої Кооперативної Ідеї, всім кооперативним працівникам і нашим відборцям
бажаємо
Веселих і Щасливих Свят
Дирекція Народньої Торговлі
ч. 724

З празником Воскресення Ісуса Христа бажаємо всього найкращого Родині, Своякам, Знайомим Христос Воскрес! — **Ольга, Іван Оліжинські, Коломия.**

Христос Воскрес! Рідні, Близьким та Знайомим у краю і за кордоном щирий привіт пересилають — **Висоцькі, Станиславів.**

Щиро-сердешні бажання всім Кооператорам, Кревнякам, Друзям шлють з нагоди Свят Воскресення — **Марія, Христя, Микола Швадюки.**

о. Теодосій і Ольга Кудрики бажають веселих свят Рідні та всім Знайомим.

о. Василь і Мелянія Навроцькі, Красне. Побажання з Воскресенням Христовим Рідні, Знайомим і Кондеканальним Отцям.

Рідні, знайомим Паням, Товаришам по всьому світу, всім Знайомим „Веселих Свят" і 12 зол. для Інвалідів посилає з Катовиць — **інж. Іван Гавриляк.**

Рідні, Приятелям і Знайомим у краю і за кордоном бажаємо кращого завтра та щасливих Свят — **Марія і Іван Кушнські, Станиславів.**

Олена і д-р Володимир Безпальки з Золочева складають сердечні святочні побажання Рідні, Приятелям і Знайомим. — „Христос Воскрес".

З Воскресенням святочні побажання Рідні, Приятелям та Знайомим складає — **о. Роман Трешневський з ріднею, Немирів.**

Родині та Знайомим у краю та за границею щирі воскресні бажання пересилає — **Таля з Березинських з Юрчиком.**

З Христовим Воскресенням шлють найщиріші побажання Рідні, Товаришам і Знайомим. — **М-р Андрій і Соня Тершаковець у Комарні.**

М-р Юліян Пелех, Солотвина бажає Веселих Свят Родині, Приятелям і Знайомим.

Із Воскресенням Христовим бажають Рідні, Приятелям і Знайомим кращого завтра та щасливих свят. — **Василь, Параскева Боднарі.**

З нагоди світлого празника Христового Воскресення пересилають усім членам Родини і Знайомим найщиріші побажання — **Крушельницькі-Никифоряки — Станиславів.**

Веселих Свят Рідні, Маслосоюзникам, Приятелям і Знайомим бажають — **І. М. Никифорук — Тернопіль.**

Рідні і Приятелям в краю і на чужині Веселих Свят бажають **Марія і Михайло Білики, Варшава.**

З нагоди Празника Воскресення складаю найщиріші побажання всякого блага моїм Родичам, Кревнякам, Своякам, Приятелям і Знайомим. — **о. Панасевич Дмитро, парох у Устріках Дол.**

Родичам, Рідні та Знайомим з нагоди Христового Воскресення — найщиріші побажання — Христос Воскрес! — **Климентія і о. Мирон Дочили.**

Найщиріші великодні побажання усім приятелям і знайомим пересилають — **проф. Іван, Уляна, Орест Зілинські (Краків).**

Нуся і Роман Бриковичі з Іванчиком і Катрусею в Копичинцях шлють Рідні, Приятелям Товаришам праці і Знайомим воскресний привіт „Христос Воскрес".

Рідні, Другам і Знайомим щирі святочні побажання складає — **о. Гр. Воскрес з родиною, у Корчині.**

Рідні, Приятелям і Знайомим бажаю всього найкращого з нагоди Свят Воскресення Христового — **Мирон Лятишевський, Пулави.**

Знайомим та друзям бажаю в Дні Христового Воскресення віри у перемогу їхніх змагань — **М-р Роман Савчак, Варшава.**

З Воскресенням Христовим — бажаємо Рідні, Знайомим і Товаришам Веселих Свят — **Ірина і Ростислав Білинські зі Збаража.**

Сердечно вітаємо з Великодними Святами Рідню, Приятелів і Знайомих. Христос Воскрес! — **Софія, Маруся, Івась і д-р Семен Кивелюки, Городок.**

Тишовницькі з Довголуки бажають щиро всім Кревним і Знайомим веселих і щасливих Великодних Свят.

Рідні і Знайомим Веселих Свят бажає — **о. Омелян Квіт у Городку.**

Рідні, Своякам, Приятелям і знайомим пересилають щирі бажання Веселих Свят: Христос Воскрес! — **Марія і Андрій Терпиляки, Залуква к. Галича.**

Приятелям і Знайомим бажаю з Воскресенням Христовим усього найкращого. — **Д-р Роман Мотлюк з Родиною.**

Рідню, Приятелів і Знайомих здоровлять щиро з Воскресенням Христовим — **Ніна, Ярослав і Оля Селезінки.**

Усім Сторожам народньої чести, Друзям, Товаришам, Знайомим, з нагоди святочних побажань нагадую слова пророка Ісаї: „Що вчините в день допусту і докуки, який здалечу наближується? До чийого втечете рятунку? Де залишите Вашу славу?.." і кличу щиросердечне: „Христос воскрес!" — **Д-р Василь Маковський.**

Родині, Товаришам, Приятелям і Знайомим з нагоди Свят бажаю всього кращого — **Дмитро Шередько, Моравська Острава.**

З нагоди Христового Воскресення бажають веселих свят Рідні і Знайомим — **Анна і інж. Зафіовські — Варшава.**

Софія і Степан Щуровські, Бельсько складають дорогій Родині і Знайомим щирі бажання Христос Воскрес!

Нашим Дорогим у краю, за кордоном і за морем бажаємо всякого добра. Христос Воскрес! — **Інж. Орися і Марта Гаврищак, Бельсько.**

Родині, Кревним і всім Знайомим у день Воскресення Христового пересилаю найсердечніші побажання щасливих і веселих Свят. — **Д-р Іван Левицький, Дрвалев, п. Хинув.**

З Воскресенням Христовим Рідні, Приятелям і Знайомим Веселих Свят бажають — **Марія й інж. Ілько Семянчуки, Станиславів.**

Кревним, Отцям Сусідам і Знайомим сердечні побажання кращої долі пересилають — **о. Петро і Марія Мазяр.**

Рідні, Товаришам (-кам) і Милим Знайомим щирі побажання святочні зі словами „Христос Воскрес!" **шлють з Борислава — Е. П. Лопати з донями.**

Зі святами Христового Воскресення складаємо Дорогій Родині, всім Друзям і Високоповажаним Знайомим наші найкращі побажання. — **Одарка, Дамян і Андрійчик Горняткевичі.**

З Великоднем Рідні, Своякам, Приятелям і Знайомим щасливих свят і всього добра бажає — **Д-р К. Троян, Ходорів.**

З Великоднем Рідні, Своякам, Приятелям і Знайомим щасливих свят і всього добра бажають — **о. В. Сайкевичі.**

Найкращі побажання Родині, Друзям, Знайомим з Христовим Воскресенням пересилають. Христос воскрес! — **Климентина, Петро Патрили.**

Дорогенькій Приятельці Міросі Л. з Коломиї Веселих Свят і здійснення мрій бажає — **А. М.**

З Воскресенням Христовим Веселих і Щасливих Свят Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим бажають — **Д-р Дмитро, Міра і Леся Блавацькі.**

Для Рідні та всіх Знайомих у краю і за кордоном щироукраїнське „Христос Воскрес!" Р. Б. 1919—1939 з побажаннями сповнення наших задумів пересилає — **о. д-р Володимир Левицький, Плавуча Велика.**

Рідні і Знайомим „Веселих Свят" бажає — **Д-р Дарія Рожанковська.**

Рідні і Знайомим побажання Веселих Свят та всього найкращого пересилає — **Михайло Чапранський, Журавно.**

Рідні, Товаришам і Знайомим побажання Веселих Свят та всього найкращого пересилають — **Ольга і Вінкент Микласевичі, Журавно — Стрий.**

З нагоди Свят Воскресення Христового всім Рідним і Знайомим пересилаю цією дорогою „Веселих Свят" — **д-р Іван Паламар, Журавно.**

Рідні і всім Знайомим бажає Веселих та Щасливих Свят — **д-р Микола Бих, Станиславів, вул. Білінського 6.**

Рідні і всім Знайомим бажають Веселих та Щасливих Свят — **Д-р Михайло і Стефанія Лабій. Станиславів.**

Рідні, Друзям і Знайомим поцейбіч і потойбіч кордонів Веселих Свят бажають — **Михайлина й Іван Ставничі з Орисею і м-ром Михайлом Савчаками та Наталкою Лукасевичевою. Павелче к. Станиславова.**

У День Воскресення Христа бажання Рідні, Оселянам В. П. У. В. і Знайомим пересилають — **Катря і Петро Бігуси, Черче-Живець.**

З нагоди Воскресення Христового бажає кращого завтра та щасливих свят Родині, Приятелям, щирим Прихильникам і Знайомим — **Оксана Бурбелло, Варшава.**

Родині і Знайомим щирі бажання з нагоди Свят враз із привітом „Христос Воскрес" пересилають — **Бартковці і Цурковські.**

Дорогій Рідні і Добрим Знайомим бажаємо Веселих Свят і на Рідну Школу складаємо зол. 5. — **А. і Д. Стащишин, Олесько.**

Рідні, Приятелям і Знайомим щирі бажання „Христос Воскрес" пересилають — **Л. С. і Яр. Лісковацькі, Хшанів.**

о. Д-р Осип Сидорів, Тухля, Рідні, Знайомим в краю і закордоном, складає якнайсердечніші святочні побажання.

Рідні, Приятелям і Знайомим бажає щасливих свят та кращого завтра — **О. Левицький з ріднею, Дунаїв.**

Рідні, Приятелям і Знайомим щасливих свят Воскресення Христового бажають **Катерина і Теодор Пилипівські, Варшава.**

Горі імієм серця! Найщиріші побажання для П. Т. парохіян Успенської Церкви у Львові пересилає — **Управа парохії.**

Українські Студенти Богословської Академії у Львові бажають Рідні, Знайомим і всім українським богословам у краю та загранишею радісних і щасливих свят Христового Воскресення. Рівночасно замість висилки поодиноких побажань складають 75 зол. на добродійні цілі.

Українські установи Краєві і Еміграційні, Українську Політичну Еміграцію на всіх землях сущу і всіх членів Львівського Відділу, вітаємо з Великодними Святами! Христос Воскрес! — **Відділ У Ц. К. у Львові.**

Українські Установи, Товаришок і Товаришів — членів Т. У. А., сердечно вітаємо з Великодними Святами! Христос Воскрес! — **Президія Т-ва Українських Агрономів.**

Всім своїм Членам, Громадянству та Студентським Громадам веселих свят бажає — **Укр. Студ. Громада в Кракові.**

Ярослава і Роман Турки шлють Родині і Знайомим святочні побажання.

Усьому Активові і Старохатникам, Приятелям і Знайомим пересилає щирі святочні побажання — **Генеральна Старшина К! „Чорноморе".**

Своїм ВП. Членам і Прихильникам з нагоди Свята Воскресення Христового всякого добра бажає — **Виділ Т-ва „Львівський Боян".**

Всіх ВП. своїх членів, співробітників і відборців Календаря-альманаха „Дніпро", всі краєві українські установи та емігрантські організації в Польщі і поза Польщею — здоровить із Великодними Святами — **Українське Товариство Допомоги Емігрантам з України і Видавнича Кооператива „Хортиця" у Львові, Ринок 10. II. п.**

Усім жертводавцям, співробітникам та прихильникам Культурно-історичного Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові — „Веселих Свят" бажає — **Управа Музею.**

Всім своїм Добродіям і Прихильникам, поодиноким особам, як збірнотам, усім членам і старшинам Кружків „Рідної Школи" у Львові та у львівському повіті Веселих Свят Христового Воскресення бажає — **Рада Львівського Повітового Союзу Кружків Р. Ш.**

Всім нашим Гостям-лікуванцям, зі святом весни та Христовим Воскресенням, бажаємо всього найкращого! — **Управа Живця Черче.**

Веселих Свят Пасічникам бажає фабрика штучної вощини і пасічницького приладдя — **„Пасічничька Спілка". Львів Підвалля 9.**

Сердечні бажання „Всього Найкращого" пересилає — **„Трансакція", Львів, Длугоша 1.**

Дирекції Народньої Торговлі, Начальникам складів і Урядовцям Веселих Свят бажає **Пасічнянська Спілка, Львів Підвалля 9.**

„Меріда" українська ф-ка косметиків, Львів, Охронок 11 а), бажає всім П. Т. Відборцям і Приятелям „Веселих Свят".

Високоповажаним Паням Клієнткам і маленьким Панам Клієнтам Щасливих Свят та приємної забави бажає — **Маруся Ганушевська Лада Львів, св. Марка 20. II. п.**

„Емка" українська швальня біля, Львів, Підвалля ч. 1., бажає своїм Шановним Гостям Веселих Свят.

Українському Громадянству з Воскресенням Христовим щирі побажання пересилає — **„Мануфактура", Львів, пл. Капітульна 3.**

З Великоднем найкращі бажання шле **Качмарський Володимир, Робітня взуття,** Львів, Л. Сапіги 57.

Христос Воскрес! Веселих свят своїй ВП. Клієнтелі бажає **кравецька робітня Хомина,** Львів, Домініканська 11., тел. 283-95.

Веселих Свят бажає своїм ВП. Гостям — **Ресторан Кляри, Львів, Руська 20.**

Українбанк „Віра" в Перемишлі пересилає з нагоди Воскресення Христового всім своїм Шановним Членам, Вкладчикам і Симпатикам „Веселих і Щасливих Свят".

Виділ Т-ва „Міщанська Бесіда" — Стрий — складає Шан. Членам Т-ва щирі побажання — „Христос Воскрес".

Кооп. „Злука", Борислав — пересилає щирі святочні **побажання** своїм Членам, П. Т. Відборцям і Прихильникам „Христос Воскрес".

Кооп. „Луг" Синевідсько Вижне — бажає **своїм П. Т. Членам** і **Прихильникам Веселих** Свят — **Христос Воскрес!**

З нагоди Воскресення Христового всій своїй клієнтелі Веселих Свят бажає **„ТЕКА"**, склад паперу, приладдя шкільного, канцелярійного та часописів в **Копичинцях.**

Головній Управі Народньої Торговлі і Товаришам праці щирі бажання з нагоди Воскресення складає **Дмитро Висоцький.**

З Воскресенням Христовим Своїм Шановним Відборцям бажання всього кращого складає **Народня Торговля — Станиславів, Собіського 24. і Ринок 23.**

З Христовим Воскресенням Веселих Свят бажає Своїм Клієнтам фірма **І. Павлусевич— І. Бородайкевич, Станиславів,** Сапіжинська 11.

„Tricots" українська вирібня трикотів та крамниця модної ґалянтерії — **Станиславів Собіського 11.** бажає Своїм Відборцям „Веселих Свят".

„Веселих Свят" всім Своїм Відборцям бажає: **Торговля товарів споживчих К. Бородайкевича — Станиславів,** вул. Голуховського 50.

М. Огродник жіночий кравець, Дрогобич, Собіського 32, засилає своїй клієнтелі і знайомим щирі бажання Веселих Свят.

Веселих та щасливих свят всім своїм відборцям і покупцям бажає пекарня „Артос" **Дмитра Ґалярника,** Станиславів, Пасічна 170.

Веселих та щасливих свят всім своїм покупцям бажає Фаброль — **Юрко Синишин,** Станиславів, Сапіжинська 11.

Веселих та щасливих свят всім своїм покупцям бажає Галянтерія **Евгена Будзиновського, Станиславів. Ратуш.**

Веселих та щасливих свят всім своїм милим гостям бажає управа кінотеатрів **Варшава і Олімпія. Станиславів.**

Веселих та щасливих свят всім своїм покупцям бажає крамниця мішаних товарів **Гавр. Сандуляк, Станиславів, Галицька 108.**

Веселих та щасливих свят всім своїм покупцям бажає — фірма Дім Моди і ґалянтерії **Лев Левен, Станиславів Берка 3. і Ринок 15.**

Пекарня **„Золотий Колос" у Коломиї** бажає всім своїм ВП. відборцям Веселих та Щасливих Свят.

З Воскресенням Христовим всего Найкращого Вп. відборцям бажає **„Мак"** Склад мішаних товарів. **Коломия,** Крашевського 9.

Веселих і Приємних Свят Вп. Гостям бажає **„Гігієна"** Рожа Бабюкова, **Коломия,** Косцюшки ч. 25.

Фабрика води содової „Водопад" в Коломиї бажає своїм Вп. Відборцям Веселих і Щасливих Свят.

Веселих Свят Вп. Відборцям і Гостям бажає **цукорня Януарія Болшука, Коломия,** Кілінського 6. Просимо дальше нас відвідувати.

Веселих і Приємних Свят бажає Вп. Купцям і Консументам **„Подільська Пекарня" Коломия,** Гроттера 21.

Сенів Михайло, укр. римарська робітня, Стрий, — бажає Шан. Гостям, Прихильникам і Знайомим щасливих свят — Христос воскрес!

Книгарня ім. Шевченка, Стрий, пересилає щирі побажання з Воскресенням Христовим своїм Вп. Гостям та Прихильникам.

Всім своїм Вп. Членам і Прихильникам „Веселих Свят" бажає — **Склад Нар. Торговлі в Стрию.**

Держко Іван, укр. механічна пекарня, Стрий, шле своїм П. Т. Відборцям і Знайомим щирі побажання „Христос Воскрес".

Гороховянка Евстахій, будівельне підприємство, **Стрий,** Лелевеля, — з нагоди Воскресення шле своїм П. Т. Клієнтам щирі побажання.

Веселих і Забавних Свят Вп. Гостям бажає **„Вітаміна"** Осип Кічак, **Коломия,** Косцюшки 44

„Труд", коопер. кравецька робітня, Стрий — з Воскресенням Христовим шле своїм Вп Гостям щирі побажання.

Борис Пилип, ґалянтерійна торговля, — Стрий, Ринок — зі свят-Воскресенням шле щирі побажання своїм П. Т. Клієнтам.

Гарасимів Юрко — мясарня та склад вуджении у Стрию — бажає своїм П. Т. Клієнтам всього найкращого!

Бойчук Остап, мануфактурний склад, Стрий, Ринок — бажає своїм П. Т. Гостям всього найкращого. „Христос Воскрес!"

Барабаш Іван, кравецька робітня, Стрий Морачевського — з Воскресенням Господнім шле своїм Вп. Гостям щирі побажання.

М. Якимишин, „Конфекція", Стрий, Ринок — шле святочні побажання П. Т. Гостям і Прихильникам „Христос Воскрес!"

Струмеляк Іван, кравецька робітня, Стрий, Потоцького — зі свят — Воскресенням бажає своїм Шан. Гостям всего найкращого.

Левицький Михайло, власник ресторану, Стрий, Собіського — бажає Своїй Рідні і ВШан. Гостям кращого майбутнього — „Христос Воскрес!"

Управа кіна „Едізон", Стрий, — пересилає своїм П. Т. Гостям щирі святочні побажання.

Бізанц Рудольф, власник ресторану, Стрий, Нар. Дім. пересилає своїм П. Т. Гостям щирі побажання.

Диба Степан, фризієрське заведення, Стрий, 3-го Мая — бажає своїм Гостям всього найкращого. „Христос Воскрес!"

Управа кіна „Апольльо", Стрий — шле своїм П. Т. Гостям сердечні святочні побажання.

У свято нації.

І знов засядемо в день великодній у крузі рідних і знайомих та заведемо розмову про все, що всім нам цікаве і близьке. А коли хто дасть вислів своїй зневірі, варто підтримати його на дусі, вказуючи на глибокий символ Воскресення. Він криється у тому, що всяка ідея доходить до свого здійснення по важких трудах, перешкодах, терпіннях. Отже ніякі невдачі не сміють нас зневірювати, коли не тратимо з очей тієї правди, що тільки безупинною працею і запопадливістю можемо їм ставити чоло.

Праця і дбайливість за всесторонні наші надбання — ось реальна основа надії на краще майбутнє. А при тому не забуваймо, що одною з практичних виявів тієї дбайливости є ощадність, щадження гроша в рідних банках. Це така позитивна і продуктивна чеснота, що над нею справді варто і в те велике свято належно призадуматися — і почати практикувати та пропаґувати для добре зрозумілого добра одиниць і загалу, для надолуження усього втраченого.

(Ю.)

З чужої преси.

Чому Мадярщина зайняла Карпатську Україну?

БЕРЛІН, ПАТ. „Дойче Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц" з дня 5. ц. м. пише: „Переговори, які йдуть тепер у Льондоні, принесли, як здається, досі однозгідність поглядів у деяких основних питаннях, але при практичних проблемах, при деяких важних справах натрапили мабуть на деякі труднощі. Що Польща буцімто загрожена — це імовірно прийнято тепер як фактичний стан по сильних суґестіях англійської пропаґандивної роботи, якій радо секундували деякі польські кола.

„Але крім цього висувають цілу низку практичних питань та висновків, що з них випливають, при чому Англія кладе очевидячки спеціяльний натиск на поширення кола „загрожених", без чого її політика окруження не могла би бути повна. З другого боку залишається відкрите питання, чи оту здогадну загрозу Польщі треба би брати під увагу виключно зі заходу, чи теж часами і східній сусід не міг би вийти зі своєї теперішньої пасивности.

Тому теж здається, що поруч цілої низки інших сумнівів грає також ролю проблема, чи Англія була би готова виступити проти кожного, хто напав би на Польщу, чи тільки проти Райху. Воно дивне і дає привід до міркувань, що уявна німецька аґресія проти Польщі могла бути і далі може бути поважною підставою до дискусії для польських і закордонних державних мужів, тимбільше, що всякі алярми на тему специфічної німецької підготови тричі заперечено і тому вони повинні бути для кожного передавнені та перекреслені. Воно тимбільше неймовірне, що цього роду речі лянсовано саме тоді, коли факти промовляли проти того. Якби Німеччина справді мала лихі наміри супроти Польщі, то не можна би пояснити з тактичного погляду факту, що саме в такому моменті Райх допустив, щоби територія Карпатської України знайшла зовсім інше, але для Польщі безумовно миле, призначення. Очевидячки військова поведінка Німеччини у рямках дорученої їй опіки над Словаччиною мусіла би хіба бути напевно інша у випадку аґресії, задуманої проти Польщі. На цю тему не могло би бути також і в Польщі найменших сумнівів.

„Незалежно від того всього воно далі вражає, що в міродатних міркуваннях польської преси — хоча в них висловлене бажання втримати добрі взаємини з усіми її сусідами, отже і з Німеччиною — мотивують з деяким натиском найновіші дипльоматичні рухи, в яких Польща всеж бере участь, ось як: „Останні ходи Райху в Европі потрясли довірям прилюдної опінії в державах, що сусідують з Німеччиною", або „рівновагу нарушено внаслідок доконаних фактів Райху".

„З уваги на ті польські натяки, не без користи було б кинути оком на поведінку Польщі в останіх місяцях. Абстрагуючи від того, що Польща — союзниця Франції — і з власної ініціятиви і як сама підкреслювала, незалежно від Мінхену, рішуче не доходила своїх територіяльних претенсій у відношенні до чехословацького союзника тієї самої Франції інакше, як це зробила Німеччина. Ліквідації карпатоукраїнської частини б. Чехословаччини вимагала й підтримувала цю вимогу всякими засобами не тільки малярська сторона, але в рівній мірі і польська і то з великою енерґією. Малярський крок, що довів пізніше до відомого доконаного факту (захоплення Карпатської України — Ред.) привитала остентаційно саме Польща. Тому, що все те не грає вже сьогодні ніякої ролі, мусять хіба інші причини, ніж ті спеціяльні методи і суґеровані наміри, входити в рахубу започаткованої у Льондоні дипльоматичної акції, але їх пильно ховають за кулісами.

Сьогодні ще не можна — на всякий випадок із Берліна — доглянути, в котру сторону звернуться зусилля польської дипльоматії під впливом натиску Англії, тому воно не зайве буде вказати може на справжні мотиви, що їх висувають для нової орієнтації. Для оцінки цілости політичної еволюції, якої наслідків не можна обрахувати, її справжнього тла і її можливих чи теж намірених вислідів — не можна теж і на це не звернути уваги".

Справа японських рибацьких концесій на совітських водах.

МОСКВА, АТЕ. Уряд видав вияснення, що з'ясовує хід недавно покінчених нарад у справі японських рибацьких концесій на далекосхідних водах СССР.

СССР хотів зі стратеґічних мотивів відкликати 40 морських відтинків, що їх дотепер експльоатували японські рибалки; Японія не погоджувалася на втрату 24-ох відтинків, якщо дістане за них інші. Кінець-кінців дійшло до згоди. СССР скасує 34 відтинки, зате дасть нові.

Крім того СССР пішов супроти Японії на уступки — він погодився віддати давні концесії без конкурсу. Зате Японія погодилася підвищити оплати за концесії на 10% на випадок зниткової тенденції цін.

—o—

Новий віцепрем'єр СССР.

МОСКВА, АТЕ. Віцепрем'єром СССР став голова державної планової комісії Вознесенський.

До тої комісії прийняли його 1937 р. і у січні 1938. став він головою комісії. Є це один з людей довіря Сталіна.

Льорд Стенсон вияснює

ЛЬОНДОН, ПАТ Льорд Стенсон заявив, що постанови, про які він згадав у своїй промові на летунськім майдані „Королівський Лук", належать до звичайних заходів безпеки і він жалує, що його слова невірно інтерпретували.

Подібну заяву зложив прем. Чемберлен у палаті громад, яка приняла її зі задовіллям. Інцидент зліквідовано.

Як відомо, у згаданій промові льорд Стенсон сказав м. ін.: „Адміраліція наказала боєве поготівля протилетунської оборони"; цензура адміраліції скреслила цей зворот у пресових звітах.

В Естонії скасують винятковий стан.

ТАЛЛІН, АТЕ. Естонська рада міністрів предложила парляментові законопроєкт, що передбачує поширення повновластей для міністра внутрішніх справ. Якби обі законодатні палати приняли цей закон, уряд скасував би винятковий стан.

ПЕРЕД ЗМІНАМИ В ЕСТОНСЬКІЙ ДИПЛЬОМАТІЇ.

ТАЛЛІН, АТЕ. В колах зближених до міністерства закордонних справ говорять про недалекі зміни в естонських дипльоматичних представництвах. До Талліна приїхав естонський посол з Парижа.

Фінські студенти будують укріплення
НА КОРДОНІ СССР.

ГЕЛЬЗІНКІ, ПАТ. Студентська орґанізація „Студентський Союз Карелії" повідомила письмено міністра оборони, що вона готова вислати 1.000 членів на будову укріплень на совітськім кордоні, на т. зв. „карельськім просмику".

Також 5.000 членів стрілецького союзу зголосилося до безплатної праці над укріпленнями. Держава покриє лиш кошти переїзду.

ФІНЛЯНДСЬКИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ МАЙДАН У ПІДБІҐУНОВИХ ОКОЛИЦЯХ.

ГЕЛЬЗІНКІ. ПАТ. Фінляндський уряд приступив до будови летунського майдану у столиці Ляпонії. Рованіємі. Буде це найдальше на північ висунений летунський майдан у цілій Европі.

ПЕРЕД ВІЗИТОЮ ПРЕЗИДЕНТА ФІНЛЯНДІЇ В ЕСТОНІЇ.

ТАЛЛІН ПАТ. Устійнено, що фінляндський президент приїде з візитою до Естонії 16. липня ц. р.

Альбанці готові боронитися перед італійською інвазією.

ЧУЖИНЦІ ВТІКАЮТЬ З АЛЬБАНІЇ.

ПАРИЖ, ПАТ. Як подає „Дейлі Мейл", в Альбанії велике враження викликала загроза італійського десанту.

Альбанська рада міністрів радила до пізної ночі; з урядових кол заявляють, що вже видано необхідні військові постанови. Король заявив, що як буде треба, альбанці будуть боронитись до останнього вояка.

Італійці масово виїздять з Альбанії, за ними громадяни інших держав.

БРИТІЙСЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА ПЛИВЕ В НАПРЯМІ АЛЬБАНІЇ.

У пресі появилася вістка, що три британські ескадри, які відбувають маневри на Середземнім Морі, відплинули на води острова Корфу (що лежить побіч альбанського побережжя). Вістку про ті маневри оголошено безпосередньо після вістки про можливість італійського десанту в Альбанії.

ЛИШЕ ПРИЯЗНА ОСТОРОГА...

Як подають деякі часописи, в італійських колах не дають ніяких інформацій про транспорти військ до Альбанії. В Римі говорять лише, що якщо Італія справді висадила б десант в Альбанії, це була б лише приязна осторога для Югославії, щоб вона не приступала до франко-британійського бльоку.

НЕ ПРОТЕКТОРАТ ЛИШ ГОСПОДАРСЬКО ВІЙСЬКОВИЙ ДОГОВІР.

Як інформують з кол альбанського міністерства закорд. справ, рада міністрів обговорювала проєкт нового торговельно-фінансово-військового договору з Італією; питання італ. протекторату взагалі не обговорювали.

Альбанські кола вважають, що не треба просити в Італії збройної помочі, бо ніхто не загрожує Альбанії.

АЛЬБАНІЯ МАЄ НАСЛІДНИКА ПРЕСТОЛУ.

ТІРАНА, АТЕ. Альбанська королева Ґеральдина привела на світ сина — наслідника альбанського престолу. Він дістане імя Скандер — на згадку альбанського героя Скандербега; виховають його в мусулманській релігії.

Як відомо, альбанська королева є католичкою — дочкою мадярського графа Апоні. Король Ахмет Зогу є мусулманином.

—o—

Христос Воскрес!

Ударять радісно великодні дзвони та сповістять, що воскрес Христос, воскресла Правда поміж нами!

І при святочному столі станемо христосуватись у рідні, ділитися свяченим та радіти обновою духа й життя. А щоб якслід ушанувати всю гарну здорову українську традицію занехаємо, як негідний свідомих українців звичай сквернити світлі святочні дні вживанням алькоголю й нікотини, тих ворожих отрут, що найбільш нанесли шкоди і нині є символами рабства.

Повна здержаність від алькоголю й тютюну, як жертва для добра народу, виробить в українця непохитний характер і сильну волю.

Всі святкуємо без алькоголю!

Веселих і Щасливих Свят!

Головна Рада Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження".

60-ліття през. Андрія Лівицького.

8-го квітня ц. р. закінчує голова державного центру УНР на еміграції, Андрій Лівицький, 60-ий рік свого життя. Після трагічної смерти Симона Петлюри в 1926 р., провід наддніпрянської політичної еміграції спочиває до нинішнього дня в руках Андрія Лівицького. Та еміграція, розкинена в ріжних краях Европи, відзначує 60-літні роковини чолового свого репрезентанта ідеї державної самостійности України не тільки звичайними поздоровленнями і бажаннями, а також створенням памяток культурного характеру. З паризького „Тризубу" довідуємось, що для відзначення цих роковин і вшанування заслуг Ювилята йде між еміграцією збірка фондів на видання творів покликаної еміграційним центром УНР до життя Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук. Серед гуртка наддніпрянських емігрантів у Львові виникла думка видати збірник статтей, присвячених революційному рухові на Україні, в якому Андрій Лівицький брав визначну участь від своїх студентських часів на початку цього століття.

Широке українське громадянство в Галичині през. Андрія Лівицького мало знає. Його імя серед галичан мало популярне, бо ще розмірно недалекі часи, коли особа того діяча стояла в осередку палкої боротьби між наддніпрянською та галицькою вітками народу, у рр. 1919-21. А проте — залишаючи історії оцінку заслуг і помилок живих ще та активних діячів — мусимо ствердити, що през. Андрій Лівицький — це одна з найчільніших постатей українського світа у 1-ій пол. XX. ст., це громадянин на широку мірку, людина небуденних прикмет, одночасно особисто дуже скромна і привітна. І тому і з огляду на його індивідуальні прикмети та з огляду на високе становище, яке займає серед політичної еміграції — складаємо йому з нагоди 60-тиліття щирі привіти.

МАДЯРЩИНА ДОМАГАЄТЬСЯ РЕВІЗІЇ РУМУНСЬКОГО КОРДОНУ.

Як подають італійські часописи „Трібуна" та „Ляворо Фашіста", мадярські кола підкреслюють, що мадярський уряд не приступить до ніякої декларації проти агресій, доки не дійде до ревізії мадярсько-румунського кордону. Мадярщина не може зрезигнувати з 2-ох міліонів мадярів, що живуть у Семигороді.

ЛИШ „БЛАГОНАДЬОЖНІ" МОЖУТЬ ТЕПЕР УЧИТИСЯ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Як подає будапештенська радіовисильня, дирекція греко-католицької учительської семинарії в Ужгороді прийме учнів та учениць, які внесуть прохання, долучуючи до них свідоцтво політичної опінії від місцевого „мадярсько-руського комітету".

—o—

ПОЗИЧКИ ДЛЯ УЧИТЕЛІВ У УССР.

КИЇВ, АТЕ. Рада народніх комісарів СССР асигнувала 3.000.000 рублів на довгорочинцеві позички для українських учителів, на закупно рільничих господарств та домів.

—o—

ДИМІСІЯ ЄГИПЕТСЬКОГО УРЯДУ.

КАЇРО, РАЙТЕР. Алі Меґер Паша подався до димісії. Причина того кроку не відома.

—o—

ЧЕРВОНІ МІЛІЦІОНЕРИ — ДО КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ТАБОРІВ.

ВАЛЕНСІЯ, ПАТ. Військовий ґубернатор завізвав усіх 6. вояків червоної армії, щоб вони негайно зголосилися до концентраційних таборів.

Зі судової салі.

ЗАГРОЗА ПУБЛИЧНОГО СПОКОЮ.

Городський суд у Бірчі засудив на місяць арешту Степана Сташкова з Бережан, який оповідав ріжні вістки про Карпатську Україну, що прокуратура скваліфікувала, як поширювання фальшивих вісток, що можуть нарушити публичний спокій. Обі сторони зробили відклик — перемиський окружний суд підвищив кару до двох місяців.

ЗА ПОМІЧ ПРИ ПЕРЕХОДІ КОРДОНУ.

Перед трибуналом окружного суду у Самборі станули: 45-літній **о. Йосиф Кабарівський**, 47-літній інжинір агрономії **Евген Літинський**, 16-літній **Мирон Літинський**, гімназійний ученик та 30-літній **Луць Клим**, селянин. Акт обвинувачення закидав підсудним о. Кабарівському та інж. Літинському, що скривали два дні 6-ох молодих хлопців у стодолі на приходстві. Опісля за посередництвом Мирона Літинського підшукали для них провідника в особі підс. Клима, який перевів їх через кордон на Карпатську Україну. Підсудні до вини не признались крім Клима. Трибунал засудив **о. Кабарівського та інж. Літинського по 2 роки вязниці і втрату публичних прав на 5 років**, підс. Клима на півтора року вязниці, а Мирона Літинського увільнив від вини і кари. Трибуналові проводив суддя д-р Рослановський, обвинувачував прок. Крисовський; боронили адвокати: д-р Рогуцький зі Самбора і д-р К. Паньківський зі Львова.

Для нашого культурного розвитку потрібні не тільки крамниці з маслом і біллям, але теж книгарні, які видавалиб літературні твори.

НОВИНКИ

НЕДІЛЯ

9 КВІТЕНЬ

От. ст. 27. березня 1939.
Воскресення Христова. Матрони.
Лат. Воскресення Христове.
Сонце: схід — 4.44, захід — 18.8.
Місяць: схід — 0.00, захід — 8.4.

10. квітня. Понеділок.
От. ст. 28. березня 1939.
Світлий Понеділок. Іларіона.
Лат. Світлий Понеділок.
Сонце: схід — 4.42, захід —
Місяць: схід — 0.34, захід —
11. квітня. Вівторок.
От. ст. 29. березня 1939.
Світлий Вівторок. Марка.
Лат. Льва В. папи.
Сонце: схід — 4.40, захід — 18.11.
Місяць: схід — 1.15, захід — 10.32.
Остання чверть в год. 18.11.
12. квітня. Середа.
От. ст. 30. березня 1939.
Івана Ліств. преп.
Лат. Юлія папи.
Сонце: схід — 4.38, захід — 18.13.
Місяць: схід 1.50, захід — 11.32.

— ВП. АВТОРІВ, що їх статтей та фейлетонів ми з технічних причин не могли помістити в святочному числі „Діла", дуже перепрошуємо. Всі їх праці використаємо в посвяточних числах нашого часопису.

— З нагоди Світлого Свята Воскресення Христового пересилаємо всім нашим Співробітникам, Дописувачам, Передплатникам, Читачам і Прихильникам та всьому Українському Народові побажання веселих та щасливих Свят.

— Чергове число „Діла" появиться в середу рано у звичайній порі.

— **Товариський** Зізд 4—8 кляс коломийської гімназії з 1914 року буде в липні 1939 (докладну дату подамо в червні). Просимо Товаришів готовити матеріяли, особливо спомини шкільні воєнні та інші до Альманаха та памятки до музею-архіву а також надсилати адреси свої і відомі адреси товаришів та — хто спроможний — зачети до 5 зол. на кошти Зізду, на адресу: інж. Дмитро Михайлюк, **Коломия,** Собіського ч. ОСК. За ініц. **Гурток:** Бойчук П., Бошковський М., м-гр Кривоносюк П., інж. Михайлюк Д., Шкрумеляк Ю. 767

— **Весняний сезон у Черчі.** Як довідуємось від Управи Живця, то без огляду на розбудову, що продовжується інтенсивно, весняний сезон у Черчі не припізниться. Приготування у повному ході, відкриття 1. травня. 776

ВІДГУКИ ДНЯ.

Сповідь.

Сільська деревляна церковця тонула ціла в сірім сумерку весняного вечора. Перед головним престолом блимала лямпадка, а її мерехтливе світло скакало то тут то там, розяснюючи старе золото ікон на іконостасі. Тиша лежала в храмі, тільки десь по темних кутках шелестіли молитви богомільців. Великодна сповідь добігла до кінця, а старенький священик сидів у сповідальниці вже тільки тому, що було сказане: до осьмої.

Але ось почув священик несміливу ходу, виглянув і побачив людину ніби зі свого села, ніби ні, ніби знайому, ніби зовсім незнану. Незнайомець станув перед сповідальницею і нерішуче переступив з ноги на ногу, помняв трохи шапку, кашельнув і почіхався в потилицю.

— Ви може до сповіди? — спитав лагідно священик.

— Так... хотів би... Власне... — відповів незнайомець.

— То прошу.

І незнайомець приступив до віконця.

— Коли ти, сину, останній раз сповідався?

— В 1920 році.

— Ох, то давно! А колиж ти роджений?

— Не знаю.

— Не знаєш?! А коли хрещений?

— За Володимира Великого.

— А як тобі на імя?

— Українець.

— Якіж гріхи маєш на совісти?

— Великі, отче духовний. Самі великі. Що перший гріх, то наївність.

— Що що?

— Наївність. Вірив у все, що хто не наблеяв, а не вірив у факти. На чутках готовий був будувати політичну концепцію і через чутки зміняти політичний плян.

— Тяжкий гріх, сину, дуже тяжкий. А коли ти почав так грішити?

— Ох, дуже вже давно.

— А часто?

— Що раз!

— Не добре, брате. Ти не тільки грішник, але ще й грішник-рецидивіст. Не вчить тебе нічого досвід, історія.

— Я назад не оглядаюся, а історії не студіюю.

— Чому?

— Бо мені здається, що вже все знаю і на всім розуміюся.

— Ах, така енцикльопедія на двох ногах. Так, так! Це часто в нас буває. Через те в нас багато люди знають, а дуже мало вміють. І всі всіх хочуть усього вчити... А ще що?

— Не шанував традиції...

— Так, уважав її за непотрібну. Бо не знав її, сину, добре і не цінив її сили. Хапався за нове як за спасення...

— Правда, отче... І уважав, що щойно від мене починається правдива Україна.

— А до того часу — все що було, то ніщо?

— Так єсть!

— А ще який гріх?

— Був чемний тільки до чужих. Зі своїми зовсім інакше.

— Розумію. Уважав, що своїх можна ображувати. Правда, сину, воно багато безпечніше, але чи почесніше?!

— Був прокуратором нашого життя, тоді як сусіди були адвокатами свого.

— Очевидно! Вишукував кожну плямку, а ясних місць не бачив?

— Уважав, що ясні місця річ зовсім нормальна.

— Ні, сину, нормальні і темні плями, бо люди людьми. Але не треба їх перебільшувати, так як у нас діється. Хоч... не можна їх зовсім закривати, так як це деінде діється... А ще що?

— Був зарозумілий.

— На що?

— На все. На свій розум...

— Знаючи про свої хиби, які ти перед хвилиною тут вичислив?

— На своє значіння. На свою платню, коли мені її підвищили...

— Сину! Значіння, платня. Чи це все таке певне?! Без огляду на те, чи є збірні контракти чи їх нема? Подумай, навіть перед Святішим Отцем, коли його виберуть, палять мичку прядива і кажуть: „Сік трансіт ґльорія мунді". А що-ж казати про звичайну людину.

— Вибачте, отче, але я не є така собі звичайна людина. Я маю свої заслуги, я собою щось представляю...

— Представляєш передовсім непоправного грішника. Тепер я тобі розгрішення не дам. Прийдеш на другий рік, але мусиш хоч трохи за той час поправитись.

Від сповідальниці відірвалася сіра постать і поплила в найтемніший куток церкви. За хвилину чути було як незнайомець щиро гатився в груди: „Бо-о-же милостив буди мені грішному".

Видно щиро постановляв, але чи твердо дотримає постанови?!

Чи найбільший його гріх, про який забув сказати, про перевагу серця над холодним розумом — дозволить йому на те?

На другий рік побачимо!

Галактіон Чіпка.

— **Комітет Парь Обнови Церкви св. Юра у Львові** повідомляє Громадянство, що у Велику Пятницю в год. 8. вечір відспіває хор під орудою Івана Охримовича Великопісні Псальми: Бортнянський Дм.: 1) Скажи ми Господи, 2) Гласом моїм, 3) Вскую прискорбна еси. Архангельський: 1) Внуши Боже молитву мою, 2) Внегда скорбіти ми. Добровільні датки приймається з подякою. Весь дохід призначений на уфундування вівтаря Матери Божої церкви св. Юра. 769 —2

— **Рідня бл. п. д-ра Леся Кульчицького,** дир. Земельного Банку Гіпотечного у Львові зложила в його імені слідуючі датки в зол.: Рідна Школа 250, Ф. Доп. Акад. Молоді 250, Українська Захоронка 250, Т-во „Просвіта" 200, Україн. Шпиталь 200, Віднова церкви св. Юра 200, Покутський Музей, Коломия 200, Музей Н. Т. Ш. 250, Т-во Вакац. Осель 100, Т-во охорони дітей і оп. над молоддю 250. Крім того замість неприняттого гонорару д-ром проф. Маріяном Панчишином 100 зол. на Україн. Гігієнічне Т-во. 795

— **Свячення нових священиків** довершив Преосвященний Кир Никита в неділю 2. ц. м: Свячення отримали оо. Теофіль Ванджала, Василь Вербовецький, Степан Ліщинський, Мих. Пиріг, Волод. Сеньківський, Василь Станимир,

Евген Юревич та Лев Яциневич. Новопосвяченим отцям бажаємо якнайкращих успіхів в їх важкій праці.

— **Квітневе число „Лицарства Пресвятої Богородиці"** підпало несподіваній конфіскаті, тому поява цього числа буде дещо спізнена.

— **Тільки власний дім дає безпеку родині!** Тому користайте з буд. позичок Кооп. Банку Міщанський Союз Кредитовий, Львів, Руська 3, тел. 215-16. Домагайтесь безплатних інформацій!

Станиславів і околиці повідомляємо, що з днем 1. квітня 1939 фабрика „Буркут" міститься при вулиці Собіського 24.

Підприємство Будови — Інж. Д. Кузик, Коломия, Косцюшка 25. виконує всякого роду будови.

— **Українські Великодні авдиції.** Першою авдицією буде Воскресна Утреня з Волоської церкви, яку передаватимуть опівночі, точніше від год. 24.00—2.00 в ночі з 8-го на 9-го ц. м. (Велика Субота на Великдень). Підчас Утрені передадуть теж проповідь митр. Шептицького. У третій день Великодня, тобто 11. квітня, такі українські авдиції: Служба Божа з Волоської церкви в год. 10.00—11.57 з проповіддю митр. Шептицького; в год. 14.00—14.30 в полудневому концерті відспіває відомий наш баритон Теодор Юськів низку українських пісень; в концерті братиме теж участь Іван Барвінський, що відіграє кілька композицій на віольончелі; в год. 16.30—17.00 хор „Сурма" під упр. дир. О. Плешкевича відспіває концерт Великодніх пісень; врешті в год. 18.15—18.25 інж. Харитя Кононенко виголосить гутірку „Наша сільська хата". По Великодніх Святах, у пятницю 14. ц. м. в год. 14.10—14.30 почуємо з мікрофонів гру відомого нашого піяніста Романа Савицького, що відіграє Прелюдію Вас. Барвінського.

— **Святочні посилки для вязнів.** Згідно з вязничними приписами вязням можна пересилати святочні пачки ваги 7 кг. Переслати можна 1 кг. хліба, 1 кг. цукру, 2 кг. овочів, пів кг. булки, пів кг. шоколяди, 5 дкг. чаю, 2 цитрини, тютюн, паперці та сірники.

— **Виселили з прикордонної смуги.** Дня 15. березня ц. р. староство у Скалаті виселило з прикордонної смуги Миколу Палія з Богданівки. М. Палій вів у селі разом з іншими культурно-освітню працю в наших установах. Тому 2 місяці влада виселила зі с. Камінок Івана Ковальчука. Це вже другий випадок виселення на терені станиці поліції і волости Богданівка.

— **Жахливе самогубство.** 60-літня Марія Юхова від довшого часу намагалася наложити на себе руку; м. ін. вона хотіла кинутися під поїзд, але дочка спинила її. Хоч від того часу родина пильно стерегла Юхову, вона зуміла викрастися до стайні і там бритвою перетяла собі шию — так, що голова ледви тримається тулова.

— **Львівська хроніка.** На горбках коло Пелчинської вулиці найдено тіло немовляти. — К. Бродзький з Персенківки вдарив молотком по голові свого сусіда І. Гловацького та спричинив у нього потрясення мозку. — До шпиталя привезли І. Стебніцьку (Зелена 5), сильно попарену при експльозії „прімуса". — В домі при вул. Калічій 18 обірвався тинк з повали та сильно поранив у голову та в ніс Марію Піні.

— **Звірство.** У Ставчанах появилася скажена собака, тому волосна управа наказала повбивати всі собаки. Екзекуція відбувалася так, що один селянин бив по черзі собак сокирою куди попало, аж доки не вбив; деякі звірята не гинули відразу, так що приходилось їх довго добивати серед жахливих мук. Одна собака двічі вирвалася і дотепер живе, важко поранена. Невже нема більш гуманного способу, як убивати звірята? Слід додати, що при цій гидкій роботі помагали згаданому селянинові його 2 сини — один 14-, другий 11-літній...

— **Грабунковий напад.** На станиславівського купця Б. Поляка напали бандити та зрабували йому 400 золотих.

— **Трагічна смерть старця.** 84-літній старець Валентин Антоневич зі Сьрему вибрався перед кількома днями у кущі над берегом Варти, щоб нарвати лози на Квітну неділю. Підчас зрізування лози він так нещасливо спотикнувся, що впав до води й затонув. Його трупа знайшли щойно по кількох днях.

— **Живий смолоскип.** У фабриці шкіри Яноти у Бжезаю над Одрою прала робітниця Лукія Мисьлівец робітничі фартухи в хемічній мішанині. В одному менті рідина загорілася сама від себе й вогонь обхопив робітницю. На допомогу нещасній поспішили робітники, які вспіли вгасити вогонь. Важко попарену жертву відставили до лічниці в Рибніку, в якій вона бореться зі смертю.

— **В Румунії вистрілюють злочинців.** Перед кількома днями вбив хтось та ограбив у Букарешті фармацевтку, на прізвище Темпеяну. Слідство виявило, що злочину довершила служниця фармацевтки, яку 2 дні перед убивством вона приняла до служби. Служниці помагав у злочині її коханець. Убивники заграбили 80.000 леїв, утекли на провінцію, де їх по кількаденних розшуках арештували й відвезли до Букарешту. Перед двома днями появився урядовий комунікат, який подавав, що убивників застрілили жандарми підчас спроби втечі. Трупи злочинців негайно спалили у крематорії.

— **Проти надуживання алькоголю й нікотини в німецькім летунстві.** Розпорядок маршала Ґерінґа звертається проти надмірного вживання алькоголю й нікотини в летунстві. Цей розпорядок появився на шпальтах часопису призначеного для німецької повітряної армії. В ньому сказано, що головним обовязком німецького вояка є дбати всіма засобами про своє здоровля. Тому теж вояки повинні якнайбільше стримувати себе від алькоголю й нікотини.

— **Нова летунська катастрофа в Еспанії.** Під Мадридом трапилася знову летунська катастрофа, якої жертвою став славний еспанський летун отаман Ібарра, один із найбільше відомих летунів, крім померлого перед кількома днями в катастрофі отамана Гарсія Морат. Ібарра летів з Леону до Мадриду разом зі 4 пасажирами. Недалеко Мадриду літак із невідомих причин розбився. Летун і пасажири згинули.

— **Землетрус в Австралії.** Із Мельбурну повідомляють, що минулої ночі населення міста розбудив сильний землетрус, який тривав 30 секунд. Підземні струси чути було теж і в околиці. Матеріяльні страти невеликі. Нема ще ніяких вісток про жертви в людях.

— **Наймолодша вдовиця.** Наймолодша вдовиця в Англії це 16-літня К. Печ із Савт Вік, яка вийшла заміж перед кількома тижнями і небавом уже стратила свого чоловіка в самолетовій катастрофі. Молода вдовичка сподіється, що небавом вийде знову заміж.

— **Трагікомічна летунська катастрофа.** Підчас військових вправ над степами Арізони завалився літак, яким керував поручник Ліонс. Коли летун запримітив небезпеку, вискочив із літака з легкопадом. Катастрофа скінчилася для нього до тієї міри трагічно, що вітер заніс легкопад із летуном на кактові поля і летун дошкульно поколовся підчас причалу.

Нові книжки й журнали.

Д-р Евген Храплива́й: СОРОК ЛІТ ПРАЦІ [illegible] го Господарського Товариства „Сільський Господар" у Львові (28. III. 1899—28. III. 1939). Наклад [illegible] сподарського Т-ва „Сільський Господар" [illegible] Львів, 1939. 8-ка, стор. 39.

Листування Редакції.

Хв. Всесвітній Союз Українок, Прага: [illegible] помістити з цензурних причин.

Вп. Дописувачам з Руського Перестуру, Югославія: [illegible] Дуже дякуємо за присланє, на жаль [illegible] ти нічого не можемо.

Вп. Ст. Боєчко, Ґерманівка: Як буде [illegible] містимо.

Всіх Вп. Громадян, що присилали нам [illegible] хід і вислідн виборчої акції, повідомляємо [illegible] лежних від нас причин тих дописів [illegible] жемо.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 9. 4. год. 7.30 „День без брехні".

Понеділок 10. 4. год. 3.30 попол. „То більше не кохання"; год. 7.30 веч. „Маскарада".

Вівторок 11. 4. год. 7.30 „Маскарада".

Середа 12. 4. год. 7.30 „Маскарада".

Театр Різнородностей.

Неділя 9. 4. год. 7.30 „Дзідзі" оперетка.

Понеділок 10. 4. год. 3.30 попол. „Дзідзі"; год. 7.30 „Авантура одної ночі".

Вівторок 11. 4. год. 7.30 „Авантура одної ночі".

Середа 12. 4. год. 7.30 „Авантура одної ночі".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ВИННИКИ:
9. 4. Циганське кохання.
10. 4. Шаріка.
11. 4. Кирка з Льолео.
З Винник іде театр до Жовкви.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ДРОГОБИЧ:
9. 4. Гриць.
10. 4. Казка старого млина.
11. 4. Сісеі.
12. 4. Люди на кризі.
13. 4. Хам.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
9. 4. Невольник.
10. 4. Дай серцю волю.
11. 4. Гетьман Полуботок.
12. 4. За молдавський престіл.

ГУСАКІВ:
13. 4. Дай серцю волю.
14. 4. Гетьман Полуботок.
15. 4. Невольник.
16. 4. За молдавський престіл.
17. 4. Пісня Бескиду.

КІНА.

АМПІР: „Хвилина спокусн".
АПОЛЬО: „Встань і борися!" (Роберт Тейлор, Волес Бері).
АТЛЯНТИК: „Морські орли".
БАЙКА: „Її екоцентричний шофер" і комедія гротеска.
БАЛТИК: „Індія говорить".
ВАНДА: „Ружа" на осн. Жеромського, „Парада зірок Варшави".
ҐРАЖИНА: „Христинина брехня".
ЕВРОПА: „Гунга-Дін".
КАСИНО: „Великий вальс" із Люізою Райнер.
КОПЕРНИК: „Доктор Мурек".
МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері".
МЕТРО: „Професор Вільчур".
МІРАЖ: „Фльоріян" на осн. Родзевичівни.
МУЗА: „Марія Антоанета".
ПАЛЯС: „Волоцюги" (Щепко й Тоньо).
ПАТРІЯ: „Бурлака знад Волги".
РАЙ: „Забута мельодія.
РІЯЛЬТО: „Молодий ліс".
РОКСІ: „Границя".
СВІТ: „Гайді", „Жертви великого міста".
СВЯТОВИД: „Пропаща джунгля", „Драмина 20. століття".
СТЕЛЛЕНІ: „Пані та ковбой".
ТОН: „Сосновейко" (Шерлі Темпль), „Астролог".
УТІХА: „Пригоди Робін Гуда".
ХИМЕРА: „Налон" з Ерною Зак.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська ч. 5)
„Судан".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 7. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.30 Година господині: Великодні поради, вісти, музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Музика, у перерві в год. 12.03 Полуднева газетка, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Релігійна музика з пл., 14.30 Великодні [illegible], 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для молоді: „Милостиня", „Мати", [illegible] Велика Пятниця, богослуження, [illegible] Форт. сонати Бетовена, 17.00 Гутірка [illegible], 17.15 Літературна хроніка, [illegible] Орх. 18.00 Біжучі вістки з міста й провінції, 18.05 Пісні про Христові [illegible], хор, 18.30 „Живий Бог", авд., [illegible] Концерт, сальон. орх., мецосопран, [illegible], 20.40 Веч. денник, метеорольог. комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 Дж. Перголезе: „Stabat Mater", мецосопран, смичк. орх., [illegible] 21.35 Криза людини, літер. [illegible], 21.50 Найславніший композитор Льво[illegible] [illegible] 22.00 [illegible] музика з пл., [illegible] Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 8. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15, 8.00 Муз. з пл., 8.30 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Музика з пл., 14.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей „Поаумінко" на осн. Сельми Лягерльоф, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Муз.авд.: сопран, органи, бас, квартет, хор, 17.15 „Живий Бог", авд., 18.00 Концерт орх., 18.40 Словно-муз. авд., 19.15 Концерт солістів, форт., віол., 20.00 Хор, 21.00 Концерт камер. орх., форт., 21.55 Великдень на Лівані, 22.10 Балади, мецосопран, форт., 22.25 Орх., 23.10 Гутірка зі слухачами, 23.20 Популярна музика з пл., 24.00 **Воскресна Утреня з Успенської церкви у Львові відправлять о. о. Д. Лопатинський, Ґорчинський, Василів, проповідь виголосить Ексц. Митроп. Шептицький, хор під дир. проф. Орленка-Прокоповича,** 2.00 Закінчення програми.

Неділя, 9. квітня 1939.

7.40 Спів, форт., смичк. квартет, 8.15 Хліб. газетка, 8.25 Програма на нині, 8.30 На Кутах, концерт дутої і сальон. орх., хору, 11.57 Сигнал, 12.08 Святочний перекладанець, розр. концерт, 15.00 Для села: орх., хор, 16.30 Скрипка, 17.00 Містерія про Воскресіння, 17.45 Розр. концерт, хор, сопран, орх., 19.15 Діяльог у сумерку, говорена повість М. Кушневичевої, 19.30 Весела ревія, пісеньки, гармонійка, банджо, форт., Щепко і Тоньо, 20.15 Льокальні спортові вістки, 20.20 Спорт, метеорольог. комунікат, програма на завтра, 20.30 Оперовий вечір, орх., сопр., тенор, бас, 21.30 Театр Уяви: „Виправа п. Прота" гумореска, 22.00 Спорт, 22.05 Інформації, 22.10 Звичайні окуляри, скеч, 22.30—23.55 Танк. музика з пл.,

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

Понеділок, 10. квітня 1939.

7.20 Музика з пл., 8.15 Військ. орх., 8.40 Програма, 8.45 Россіні, пл., коло год. 10.30 після богослуження музика з пл., 11.15 Кубанська музика, авд., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, музика Вагнера, 13.05 Із історії містечка Радимна, 13.15 Орх., спів, 14.40 Авд. для дітей, 15.10 Для села, 16.00 Концерт орх., хору, солістів, 16.45 Театр Уяви: Нове літо, 17.20 „Сенсація в Трокадеро" оп. В. Ґеце, 19.15 Діяльог у сумерку, говорена повість, 19.30 Розр. концерт, сопр., сальон. тріо, форт., 20.05 „Мужицький син", фейл., 20.15 Спорт, політ. огляд, веч. денник, наук. тижневик, програма на завтра, 22.00 „На Клепарові" вес. авд. з участю Щепка і Тонька, 22.40 Танк. музика, у перерві в год. 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Вівторок, 11. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Програма та вістки для села, 8.10 Концерт з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Равель: „Болеро", з пл., 14.20 Вістки, 14.30 Концерт із пл., 15.00 „Ти дипльомат" гутірка Старого Доктора для молоді, 15.15 Заг. скрипка, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, **16.30 Великодні пісні у вик. муж. хору „Сурма" під дир. Ом. Плешкевича,** 17.00 Суспільність геніяльних сліпців, 17.20 Форт. твори Людомира Ружицького, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Про варстат праці проф. сен. Бартеля, **18.15 Для села: „Наша сільська хата" гутірка в українській мові, виг. інж. Харитя Кононенко,** Музика з пл., 18.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт, орх., мецосопр., форт., віол., у перерві в год. 19.15 Говорена повість, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Нічліг в Апенінах" ком. опера Ф. Мірецького на осн. Ол. Фредра, 22.40 Літер. нарис, 22.55 Інформ. авд., 23.05 Закінчення програми.

Середа, 12. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для наймолодших, оповідання, пісеньки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Симф. музика з пл. 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра 15.00 Для молоді: Концерт славних композиторів, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Про фахову освіту хлопячої молоді, 16.35 Спів: рециталь Ол. Карпінської, сопран, форт., 17.00 „Полковник Борувль де Везеталь" відчит, 17.15 Камер. концерт, орх., скрипка, обой, 18.00 Біжучі вістки, 18.05 Для дітей: [illegible] [illegible] [illegible] 19.40 Чи амазонки [illegible] [illegible] ге добра або зла прикмета, 19.00 Розр. концерт, орх., пісеньки, гітари; у перерві в год. 19.15 Говорена повість, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Серед мадярських поетів, авд., 21.50 Бразилійські пісні, 22.25 Танк. музика з пл., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Четвер, 13. квітня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для вселюдних шкіл: Чим Падеревський завоював світ, 11.25 Штравсові вальси, хор, симф. орх., пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Треба бути психольогом, гутірка Старого Доктора для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Тета з провінції, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 За хлібом, відчит для ліцеальної молоді, 16.40 Шуман: Карнавал, форт., 17.10 Життя пристаней: Ґритвікен, 18.00 Біжучі вістки, 18.05 Для села: гутірка, орхестра манд., 18.30 Оповідання про Моцюпка: сопран, смичк. квартет, хор, 19.20 Говорена повість, 19.35 Розр. концерт, орх., вок. ансамбль, тріо акордеоністів, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, сніг. комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 Сатирично обичаєва авд. Ст. Василевського, 21.45 Спортові вістки, 21.50 Музика з пл., 22.00 **Розбудова Львова:** Трамваї та автобуси, 22.15 Фільм. огляд, 22.25 Віддор: Фінал із VIII Симфонії, пл., 22.35 Літер. вечір: Перше галицьке літер. т-во, 22.55 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт: віол., форт., скр., фагот, органи, альгівна.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 7. квітня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Сопран, арфа, траутоніюм, 20.10 „Ондина" оп. Льорцінга, БІЛГОРОД 20.30 Хор, 21.00 Квартет Гайдна, 22.15 Трансм. з церкви, БУДАПЕШТ 19.00 Концерт оп. орх., 22.40 Комунікати в ріжних мовах, ВІДЕНЬ 18.15 „Вічна краса" концерт хору і муз. колегії, **19.50 Українські вістки,** 20.10 „Пер Ґінт" Ґріґа, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Із Вагнерових опер, орх., сол., 20.10 Розр. музика, 22.30 Солісти, КЕНІҐСБЕРҐ 18.00 „Парсіфаль" оп. Вагнера, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Орх., баритон, 19.00 Легка музика, 20.35 Соната е-дур Бетовена, 21.00 Орх. концерт, МІЛЯНО 21.00 „Месія" орат. Генделя, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Спів, РИМ 17.15 Орґ. музика, 21.00 Реліґ. музика.

Субота, 8. квітня 1939.

БЕРЛІН 20.10 Весела китиця великодн. мельодій, БІЛГОРОД 18.00 Трансм. з церкви, 20.00 Хор, БУДАПЕШТ 17.40 Арфа, 18.30 Спів, 20.50 Оп. орх., 22.20 Циг. муз., 22.40 Комунікати в ріжних мовах, ВІДЕНЬ 18.00 Нар. мельодії, 19.05 Камер. музика на давніх інстр., **19.50 Українські вістки,** 20.10 Весна прийшла, вес. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Муз., 18.00 Орх. концерт, ДРОЙТВІЧ 19.45 Балетова музика, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.15 Німецький комунікат, 21.00 Пісні, МІЛЯНО 21.00 Розр. програма, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 19.15 Оперетові мельодії, РИМ 21.00 „Андрій Шеніє" оп. Джордана, СОФІЯ 22.50 Трансм. з церкви.

Неділя, 9. квітня 1939.

БЕРЛІН 18.00 „Гори й долини" розр. концерт, 19.20 Дута італ. і мадяр. музика, 20.10 Орх., сол., БІЛГОРОД 18.00 Театр Уяви, 20.00 Нар. музика, БУДАПЕШТ 18.30 Сольо на цимбалах, 19.30 „Жайворонок" оп. Леґара, 22.00 Циг. музика, 22.40 Комунікати в ріжних мовах, ВІДЕНЬ 18.00 Альпейські мельодії, 18.50 Смичк. квінтет, **19.50 Українські вістки,** 20.00 „Верді — Пуччіні" орх., сопр., тенор, 22.30 Легка і танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Музика зі Швеції, орх., альт, барит., 18.45 Вес. муз. авд., альт, барит., балалайка, форт., 20.10 Орх., форт. дует, ЛЯЙПЦІҐ 19.30 „Фальстаф" оп. Вердія, МІЛЯНО 17.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 „Аква кета" оп. Пістрія, РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт хору бояків, 18.30 Давні пісеньки, 18.45 Рок. концерт, 20.00 Легка музика, 21.30 Симф. концерт, РИМ 17.00 Розр. музика, пісеньки, 21.00 тріо, САРБРІКЕН 20.00 „Фіделіо" оп. Бетовена, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Понеділок, 10. квітня 1939.

БЕРЛІН 19.20 Квінтет, 20.10 Веселі мельодії, БІЛГОРОД 21.00 Пісні, БУДАПЕШТ 19.00 Мад. пісні у супр. циг. орх., 22.00 Пісні Добрі Хрістова (болгар.-мад. концерт), у перерві комунікати в ріжних мовах; ВІДЕНЬ 18.40 Дута орх., **19.50 Українські вістки,** 22.30 Легка і танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.50 Твори Брамса та Ґріґа, КОПЕНГАҐЕН 20.00 „Княгиня чардаша" оп. Кальмана, МІЛЯНО 21.30 Розр. музика, 22.25 Концерт солістів, РАДІО ПАРІ 18.00 Веселі пісні, 18.45 Спів, 21.30 „Ля палома" оп. Плермеля, РИМ 17.15 Популярний концерт, 20.30 Легка музика, СОФІЯ 16.30 18.00 19.00 Легка і танк. музика, 21.00 Рос. романси, ТАЛІН 19.40 „Птахолов із Тиролю" оп. Целера.

Вівторок, 11. квітня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, сопр., орх., сол., БІЛГОРОД 20.00 Орх. концерт, БУДАПЕШТ 17.40 Циг. музика, 19.30 „Марта" оп. Фльотова, 22.15 Танк. музика, 22.40 Комунікати в ріжних мовах, ВІДЕНЬ 16.00 Розр. концерт, 19.00 Соната на скр. і форт. ц-моль Ґріґа, **19.50 Українські вістки,** 20.10 Вес. авд., 22.35 Легка музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.15 Камер. концерт, МІЛЯНО 20.30 Розр. концерт, 21.00 „Манон" оп. Масенета, РАДІО ПАРІ 19.15 Соната Р. Штравса на віол. і форт., 21.30 Камер. музика, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.10 Арабська музика, СОФІЯ 19.30 Популярна музика, 20.55 Спів, 21.25 Легка музика.

Середа, 12. квітня 1939.

БЕРЛІН 19.00, 19.45 21.00 Музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 17.10 Скрипка, 18.10 Форт., 21.10 Концерт, 22.35 Джез, у перерві комунікати в ріжних мовах, ВІДЕНЬ 18.20 Пісні і форт. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.10 Орх., хор, 22.30 Розр. концерт, орх., сопр., тенор, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 21.00 З далекого світа, репортажі, 22.30 Музика, МІЛЯНО 20.30 Легка і танк. музика, 22.30 Концерт, РАДІО ПАРІ 19.25 Скрипка, 20.45 Форт., 21.30 Концерт, РИМ 21.00 „Нерон" оп. Ар. Бойта, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 18.45 Форт., 19.15 „Фавст" оп. Гуноза, 22.10 Танки.

Четвер, 13. квітня 1939.

БЕРЛІН 19.00 Оперетові мельодії, 20.10 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.30 Спів, БУДАПЕШТ 18.15 Циг. музика, 20.00 Хор, 22.40 Комунікати, ВІДЕНЬ 16.00 Танки всього світа, 18.35 19.00 Нар. музика, **19.50 Українські вістки,** 20.10 З опер, 22.50 Легка і танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Форт. 19.15 Альт. форт., барит., 20.40 Орх. концерт, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 „Льоенґрін" оп. Вагнера, МІНХЕН 20.10 „Ґаспароне" оп. Міллєра, РАДІО ПАРІ 18.06 Камер. музика, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.30 Симф. концерт, РАДІО РОМАНІЯ 19.15 Спів, РИМ 20.30 Розр. музика, 22.30 Віол., СОФІЯ 17.30 Популярна музика, 17.45 Легка музика, 22.00 Легка і танк. музика.

Біржа.

Львів, 6 квітня 1939

ГРОШІ

Бельґи бельґ. 89·57—89·82, Доляри америк. 5·28·25—5·30·75, Доляри канад.—5·26·00—5·28·50. Фльор. гол. 28?·85—28?·57 **Франки франц.** 14·02—14·12, **Франки шв.** 11?·30—119·10. **Фунти англ.** 24·79—24·95 Ґульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данські 110·65—111·43, Корони норв. 124·40—125·32 Корони шведські 127·5 —128·12, Ліри іт. 17·00—17·50, Марки фінляндські 11·00—11·01 **Марки нім. срібні 82·50.**

Акції.

Банк Польський 125·50, Цукор 41·75—41·00, Вугіль 42·25—41·75, Лільпоп 98·50—97·00. Моджеїв 22·25—22·75, Островець 84·25—83·50, Стараховичі 61·75—61·50, Жирардів 63·50—63·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 64·75—64·75. 3 інвест. 1 ем. 91·00, серія 00·00—00·00. 2 ем. 90·00 серія 00·00—00·00, 5 конверсійна 65·50 5 колійова 68·00—66·50, 4 прем. дол. 42·50 4 консолідаційна 65·25—65·50.

Тенденція сильна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 6. квітня 1939.

1 кг. масла дес. бльок. з опак.	зол. 3.40
1 кг. масла дес. бочк. з опак.	зол. 3.50
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 1.10

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

ОПОВІСТКА.

Замість святочних побажань своїм Клієнтам і Прихильникам складає Кооператива Інж. Робіт К. І. Р. у Львові 5? зол. на найбідніших.

Замість святочних побажань складають зол. 3.50 на Рідну Школу Наталія і Костик Модвидські.

Замість святочних побажань складаємо 5 зол. на „Українських Інвалідів" — **О. і А. Сохани, Ходорів.**

Хто знає, де перебуває д-р Володимир Удьванський, проф. гімназії в Великих Лучках на Закарпатті, хай ласкаво повідомить сестру Стефанію Удьванську с. Кертина, р. Białogóra пов. Городок Ягайлонський в Польщі. — Заграничну пресу просимо ласкаво передрукувати. 758

Найкраща українська виключно **ПАСТА** до взуття і підлоги

З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

„БЛИСК“

ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА

Станиславів, ул. Жулкевського 8

Подяка.

Старшина Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок складає Вповаж. Паням: Рені Яросевич і Софії Гаврищук та Вповаж. Панам К. Старицькому та Л. Рейнаровичеві, виконавцям Вечора Українських Пісень та Оперових Арій, а Вповаж. К. Гвоздецькій за артистичний акомпаніямент дуже щиру подяку за їх охотну та безкорисну згоду жертвувати свої цінні високоартистичні сили для добра нашого Кружка. Та наша щира подяка та радісне признання вдячних слухачів, хай буде Вам винагородою за Ваш жертвенний труд.

З надходячим Христовим Воскресінням бажає Вам Щасливих Свят

Старшина.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІСПИТОВАНИЙ адвокатський аплікант шукає патрона в правом патронату зараз. Зголошення до Адміністрації під „Іспитований“. 749 2—2

ШУКАЮ посади економа. — Ласкаві зголошення: М. Воденський, Ольховець п. Хлібовичі Великі. 750 1—1

ЛІКАР шукає місця осідку або зробить заміну. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Лікар“. 778 1—1

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

З ВИСОКОКУЛЬТУРНОЮ, симпатичною панною, якої майно допомогло б добути незалежність, ожениться 26-літний європеєць. — Зголошення до Адмін. „Діла“ під „Еквівалент“. 757 1—1

ДЕРЖАВНА урядничка пристійна, громадянка бажає листування з чесним, без налогів, пристійним українцем (вища освіта), на державн. становищі до 36 років. Листи до Адміністрації „Діла“ для „Ідеалістки“. 777 1-1

ЛІТНИЩА

ШУКАЮ на червень-липень для дружини із сином літнища в гірській околиці. Зголошення з умовами до Адміністрації під „Приходство — школа“. 805

КУПНО — ПРОДАЖ

ДЕТЕКТОРОВИЙ ГОЛОСНИК зол. 2.50, жарівки від 5—25 ват — 70 сотиків. „ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК“, Львів, Ринок 21. 540 5—5

МОТОЦИКЛЬ „ПІДКОВА“ кревний 100-а двоособова, на бальовах, 3-бігова. Незвичайно солідна будова і естетичне викінчення. Низька ціна і догідні умовини. Продажа в чолових мотоциклевих фірмах. Безплатні проспекти на бажання висилає: Zaklady Mechaniczne „Podkowa“ S. A. poczta Legionowo, 10/75 1-1

ЛИШЕ через „Трансакцію“ Львів, Длугоша 1 купити можна каменицю, віллю, дім, парцелю — найдешевше, на найкращих умовинах. 819 1—8

МОТОЦИКЛЬ ПУХ ідеальна 200-тка на наші дороги, комплетно випосажена до їзди в дві особи. Найнижча ціна і догідні умовини. Gen. przedst. Zorel, Warszawa, Królewska 23. 10/75 1-1

М. замінні частини і мотоциклеві аксесорія. Найбільший склад у Польщі. Найнижчі ціни. Домагайтеся проспектів. Gen. przedst. Zorel, Warszawa, Królewska 23. 10/75 1-1

МОТОЦИКЛІ Rudge висока кляса спорту і туристики. Ціни низькі, догідні умовини. Gen. przedst. Zorel, Warszawa, Królewska 23 10/75 1-1

ПОЗІР! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава **Білинського**

ЛЬВІВ ул. Оборони Львова 15 (давна Сикстуська 43) Телефон 236-32.

Ведені українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть добути всестороннє знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і вписи щодня. — 599, 4—55

Парасолі в найліпших гатунках поручає **„Клініка парасолів“, Легіонів 5, в Пасажу Кіна „Ампір“** 685 3—10

направи, покриття виконує найдешевше, старі парасолі виміняємо на нові.

А. ТЕРПИЛЯК

РОЗСАДНИКИ ОВОЧЕВИХ ДЕРЕВЕЦЬ ТА НАСІННЄ ГОСПОДАРСТВО В ЗАЛУКВІ

пошта й залізнича стація ГАЛИЧ — Телеграми: ТЕРПИЛЯК—ГАЛИЧ, Телефон: Галич ч. 1 П. К. О. ч. 500855

поручає:

ОВОЧЕВІ ЩЕПИ, КУЩІ ТА ДИЧКИ, РОЖІ ТА ЗИМОТРИВАЛІ КВІТИ, НАСІННЯ ПАШНИХ РОСЛИН, ГОРОДОВИНИ ТА КВІТІВ; САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ПРИЛАДДЯ і т. д.

Жадайте цінників та оферт!

Повітові Союзи, Кооперативи, Філії та Кружки „Сільського Господаря“ одержують при гуртових закупнах опуст.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНІВ! **Найліпші** БРИТВИ І АПАРАТИ до голення можна дістати тільки в старій і фаховій перфумерії **С. ФЕДЕРА, Сикстуська 2.** Коперника 15 а і Галицька 16

НАЙБІЛЬШИЙ вибір ножиків до голення, кишенькових ножиків, ножичок, пильників, пенсеток та інш. сталевих виробів

УВАГА! ЦІНИ СТИСЛО ФАБРИЧНІ

Жінки!

Дуже багато жінок терпить від внутрішнього обірвання, що виступає звичайно по злогах, з тяжкої праці, з подвигання і багато інших причин. Така жінка напевно буде здорова, охоча до життя і праці, лише буде мати спеціяльний бандаж проти обірвання нутрощів.

При замовленні треба подати міру в центиметрах або шнурочком: 1) в поясі, 2) довкруги черева, 3) довкруги підчерева, дальше ріст (низький, високий або середній), скількість відбутих злогів. Описати чи є нестравність шлунка, тиск і продовжені болі всередині, біль голови і часто навіть очей, біль у крижах, плечах і під лопатками, біль у підчереві або пахвині, біль одної або двох ніг, болі в долку під грудьми, нервовий стан, тощо.

Усе докладно описати і з цілим довір'ям замовити бандаж себто спеціяльний черевний пояс на гумах, сконструований і доповнений відповідною пельотою, згідно з родом недомагань. Ціна від зол. 14.—, 18.—, 22.—, 26.— і вище.

В недомаганнях і недугах з приводу внутрішнього обсунення себто обірвання: шлунка, кишок, матиці і нирок, звичайний лік не помагає, але тільки тимчасово злагіднює терпіння. Тому єдиним ліком крім операції є вживати бандаж, придбаний у спеціяліста бандажиста

М. Л. Полячек у Самборі ч. 83.

Також і для мужчин постачаємо пояси проти обнижения шлунка, нирки і кишок.

Пропуклинові бандажі на найбільші і перестарілі руптури пупця, черева, стегон, пахвини, навіть на такі, що вже спали вдіх. Висилку полагоджуємо поштою за післяплатою

ЛЕДІВНІ, ледівнички, передсезонова продаж, рабат 10%, Рейчнор, Легіонів 37. 692 3-7

СТАНИСЛАВІВ, пасаж Гартенберга, фірма „Каракул“ поручає на сезон лиси всякого роду по найдешевших цінах. Догідні умовини сплати. 814 1-1

КУХОННІ комплетні виправи, емалія 65, алюміній зол. 99.— з млинками, залізком тощо. Рейчнор, Легіонів 37. 6923—7

КОВДРИ, ПОСТІЛЬ — Зеніт, Львів, Казимирівська 5. Найдешевше бо в пасажу. 9—24

МОТОЦИКЛІ BSA признані у цілому світі за найліпші. Низькі ціни і догідні умовини. Домагайтеся проспектів. Gen. przedst. Zorel Warszawa, Królewska 23 10/75 1-1

„ПАЛІЮМ“ продає найдешевше, найліпші, найтриваліші робітничі убрання, охоронні плащі, мотоциклеві комбінезони, імпрегновані плащі мужеські і дитячі. Гетьманська 22. ріг Лукасінського. 1-7 806 1-7

У СТАНИСЛАВОВІ на продаж 3 парцелі на Дуброві і половина дому двофронтового. Письмові зголошення до Адміністрації під „Ігор“. 808 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНИЙ лікар заступник в курортовім місці. Можливість стало осісти. Зголошення: д-р Чвартацький, Любінь Великий. 770 2-2

АПЛІКАНТА рутинованого з добрими референціями прийму. Зголошення слати до Адміністрації „Діла“ під „Практика“. 796 1—1

РІЖНІ

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зиблікевича 27, поручає по приступних цінах гуцульсько-мистецькі уладження власних проєктів, також галянтерію й інші модерні гарнітури. 2333 22-52

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 101

ДИТЯЧІ ВІЗКИ найновіших типів продає, направляє, міняє знана фірма Кік, Львів, Жовківська 17. — Ціни безконкуренційні. 444 7—10

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ“, тепер Шайнохи 1. 617 6-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти узування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 41-0

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 1 2816 1-50

ПЕРШОРЯДНА українська хемічна пральня одежі і красильня футер „ШЕРЗІЯНА“ Центральна контора: Львів, Руська 18, тел. 106-65 поручається Ш. Т. Громадянству. Приймає заступників у всіх містах. 622 6-10

НОВОВІДКРИТИЙ склад постелі під фірмою Й. Черняк, Фредри 9 поручає ковдри, матраци і постелеве білля. Старі ковдри і матраци переробляє. Увага! Пухові ковдри сдмуховані на спосіб закордонний. 602 10-10

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську міняю на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 716 3—3

ПЕРЕПИСУВАННЯ, відбиванці, диктування в чужих мовах, забавно, дешево, рetinшево. Ост, Пасаж Міколяша II. сходи, телефон 223-15. 730 1—1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Роман Лисяк

недуги шкірні, венеричні та лікарська косметика.

ЛЬВІВ, Оборони Львова 22 (давніше Сикстуська 55), Тел. 114-44.

Косметичний інститут і Лябораторія

Д-ра О. Тушицького

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 26-38

усуває: аномалії пер, [illegible] пігменту, волосся, бливни, двоби на вісні і плями. Масажі, тривке усування зморщок, жировіків і здорожень власною методою. Тривке усування оволосіння віг катафорезою. Постійні рум'янці від [illegible] щеної краски (татуовання). Урядово затверджені косметичні курси [illegible] денної програми.

642 1-9

Рік основання 1915

Оттон Лінк

Львів, ул. [illegible] 2. Тел. 272-45.

Виконує: Всякі апарати і корсети за кривизну і туберкулізу костей. Вкладки на плоскі стопи та хромові і лакировані [illegible].

Доставець Українських Інвалідів.

Заведення для виробу спеціяльних пропуклинових і черевних бандажів

М. ФРАЙЛІХА

Львів, ул. Городецька 33, тел. [illegible]

Це заведення найстарше у Польщі під управою [illegible]

ОГОЛОШЕННЯ

Міська Управа корол. стол. м. Львова Виділ II/а3 Скарб.

ЛВ. II/2—42/06/39. У Львові, [illegible]

ОГОЛОШЕННЯ.

[illegible]

Т. Бачо [illegible]

ШКІРЯНІ КАГАНЦІ

і ремінці для псів у найліпшім гатунку, тонки, гарапи продає

РОБІТНЯ І СКЛАД ГУРТОВОЇ ПРОДАЖІ

Н. Барер, Львів, Сикстуська 2.

ч. 448 5—0

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

„ХАРІС“

ЛЬВІВ, — ВУЛ КОРНЯКТІВ Ч. 3.

Вічим Краківської вул., коло церкви св. Онуфа (Народній Дім).

Уладжує похорони, перепроваджує ексгумації і перевозить тлінні останки в найдальші сторони по найдешевших цінах.

Телефон бюра 214-84.

Телефон гаражу 224-05.

20/I. 729

ІНВЕНТАР для ДРУКАРЕНЬ

як

машини друкарські і для переплетні, черенки, регали та інше друкарське приладдя

поручає:

ГРАФІКА

Марко Зайде

ЛЬВІВ, — СВ. МИХАЙЛА Ч. 8.

— Телефон ч.: 219-03 і 220-43. —

Власна вирібня вальцевої маси і пневматична відливня вальців. Єдина у Східній Галичині фабрика друкарських фарб, чорних і кольорових.

25/I. 726

УКРАЇНСЬКА МЕХ. ГАРБАРНЯ

Астра

СТРИЙ, — ВУЛ. ЦВИНТАРНА Ч. 7.

бажає своїм Вельмишан. Клієнтам

ВЕСЕЛИХ СВЯТ.

614

З НАГОДИ

„ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО“

найщирші побажання засилає своїм Відборцям

Книгарня і склад паперу

„Шкільна Поміч“

СТАНИСЛАВІВ П. О. В. 2.

804 1—1

Цего не було ще з причини кризи

Кожний дістане даром Стр. Бровнінг

Дз. Р. П. ч. 3998 і 50 стрільних набоїв (без дозволу), хто замовить у нас письмово годинник з французького золота системи „Анкер“ який нічим не ріжниться від правдивого 18 карат. золота за зол. 6'78 (ціна 30) з 6 літньою гарантією. Виреґульований до мінути з нічним склом: 2 шт. 11 зол.; ліпший фантазійний гатунок 7'95, 10, 15, зі світл. цифербл. вказівками зол. 10, 12, 15. Плоский Анкер „Мосера“

6'78 зл. зол. 12, 15, 17, 25; на руку жіночий або мужеський зол. 11, 13, 15, 20. Девізки з французького золота зол. 1, 2, 4, 5; Стінні будильники 10, 12 зол. Без риска! Якщо не подобається звертаємо гроші. Висилаємо за почтовою післяплатою. Адресувати: Fabr. Zeg. Sawajc. „Maison Sawajcarski“, Warszawa, Graniczna 7, м. 11.

798

З нагоди Воскресення Христового Всім своїм Високодостойним Гостям бажає Веселих Свят

Першорядний Ресторан

МИХАЙЛА КУЗИШИНА

в ПЕРЕМИШЛІ, пл. НА БРАМІ 4.

Електрично-інсталяційне концес. Заведення

Івана Головенка

Станиславів, Собіського 24.

(в подвірю Народ. Торговлі)

Інсталює: електричне освітлення, мотори, динамо-машини, дзвінки, громовводи, телефони. Веде: слюсарсько-механічний варстат для направок. — Споює автогеном: коване і лите залізо, метаіь і т. п. — На провінцію висилає фахових монтерів.

СЬОГОДНІ ЦЕ ВЖЕ САМОЗРОЗУМІЛА РІЧ,
ЩО КОЖНИЙ СВІДОМИЙ ГРОМАДЯНИН
КУПУЄ НАБІЛ І СПОРІДНЕНІ ТОВАРІ ТІЛЬКИ
В КРАМНИЦЯХ „МАСЛОСОЮЗУ“,
А НЕЗАЛЕЖНО ВІД ЦЬОГО ДОМАГАЄТЬСЯ
ВСЕ І ВСЮДИ ВИРОБІВ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Часопис мод і домашнього господарства

НОВА ХАТА

приносить у кожному числі
нові народні взори.

— Чвертьрічна передплата 4·— зол. —

Домагайтесь показових чисел.

Адреса: Львів, ул. Косцюшки ч. 5.

765

СТАЦІЯ ОБСЛУГИ

„Chevrolet“ „Buick“ „Opel“

Замінні частини — бензина — смари — стале поготівля.

САМОХОДИ особові, тягарові, АВТОБУСИ скарасовані або самі підвіззя, на погін: бензиною, газом з дерева, газом земним поручає:

авторизоване представництво під фірмою:

„САМОХОДИ“

Спка з о. о.

СТАНИСЛАВІВ, ВУЛ. САПЄЖИНСЬКА Ч. 68. Тел. 570. 49/39

Видавництво Львівської Рільничої Палати

	Ціна без пересилки	Ціна з пересилкою
	золотих	
В українській мові:		
Ст. Нікорович: Годівля курей (дістанете у Т-ві „Сільський Господар“	0.60	0.80
В польській мові:		
Ст. Нікорович: Як продавати яйця — 3-те вид.	0.20	0.30
Ст. Нікорович: Організація і техніка ведення конкурсів господарств дробу	0,30	0.40
Інж. Я. Пайонк і Інж. А. Скочиляс: Зимування і консервування баранячих шкір	0.40	0.50
Я. Сметанський: Зарис польської бібліографії риболовства	0.50	0.60

	Ціна без пересилки	Ціна з пересилкою
	золотих	
Е. Томашевський: Тучн гусй	0.30	0.40
Е. Томашевський: Збут живого дробу	1.—	1.25
Інж. О. Кумінек: Як поправляти якість масла	0.20	0.30
Інж. А. Скочиляс: Що треба знати про каракульові шкірки	2.—	2.25
Інж. П. Суходольський: Домашній промисл в Німеччині, Австрії і Швайцарії	2.25	2.50
А. Бобровський: Полеві цегольні	0.20	0.25
Е. Томашевський: Техніка зарізу і перерібки дробу (вид. Тов. Год. Др.)	1.50	1.75

Головний склад: КНИГАРНЯ Б. ПОЛОНЕЦЬКИЯ — Львів, Академічна 2 а

Ч. П. К. О. 507248

УКРАЇНБАНК „ВІРА“ В ПЕРЕМИШЛІ

просить П. Т. Членів зголошуватись по дивіденду від уділів за 1938 р. у висоті 4% та водночас повідомляє, що обнижив у біжучому році відсотки від позичок до 9%, а від вкладів надальше платить від 3—5%.

762

Правдивий смакун признає тільки

пиво бровару „БУСК“

Експортове (ясне) Бок (темне) і Пийного.

Дістанете всюди!

Високоповажаним Паням Клієнткам і Прихильникам моєї фірми бажає ВЕСЕЛИХ СВЯТ

Колос Іван

ВУЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 24.

Молі оживають!

купуйте негайно протимолеві мішки на футра

ПРОДАЄ **Союзний Базар**

Львів, Руська 20.

719 2—5

Вол. Белеґай

МУЖЕСЬКИЙ КРАВЕЦЬ

Львів, вул. Куркова ч. 14
мешк. 6, в подвірю

виконує священичі, мужеські і студентські кравецькі роботи солідно, скоро і по найнижчих цінах.

624 6—12

Кафлярська кооператива

КЕРАМІКА

Львів, Шептицьких 16 а. — Тел. 296-19

виконує всі кафлярські роботи, має на складі кафлі української продукції.

582 8-10

це причина початку ріжних недуг. Воно відбирає апетит і спричинює злу переміну матерії. Тому треба дбати про нормальну працю шлунка через регулярне випорожнювання.

Зела з гір Гарцу

Д-ра ЛЯВЕРА

вживають при запорі, управильнюють травлення, прочищують лагідно і безболісно, протидіють товстінню, видаляють гнильні субстанції, не призвичаюють до них. Уживаємо їх теж з успіхом при недугах печінки, нирок і міхура, жовчевих камінців, ревматизму, артретизму, гемороїдах і товстінню.

ЗЕЛА з ГІР ГАРЦУ

Д-ра ЛЯВЕРА

Інж. Тарас Грушкевич

держ. упов. інженір будівництва

Львів, 3-Мая 11, м. 13 тел. 115-14

Виконує: ПЛЯНИ — СТАТИЧНІ ОБЧИСЛЕННЯ — БУДОВИ.

КАПЕЛЮХИ, СПОРТОВІ КАШКЕТИ та всякі ШАПКИ продає

„Беркут“

Шапкарня Українського Т-ва Допомоги Інвалідів
при вул. БЛЯХАРСЬКІЙ Ч. 14
689 (бічна вул. Руської). 1-7

„ВОДОТЯГИ“

Бюро технічне і підприємство для инсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.
Львів, вул. Пелчинська 22. — тел. 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.
724 1—12

Українська Швальня „Емка“
ЛЬВІВ, ПІДВАЛЯ Ч. 1.

поручає по приступних цінах мужеське і жіноче білля, постіль, піжамами, шляфрочки, блюзочки, спідничкн. Охоронні плащі. — Замовлення із власних і принесених матеріялів виконує до 24 годин. 794

ФІРАНКИ, КАПИ ЗА БЕЗЦІН поручає артист. робітня „ДЕКОРАЦІЯ“. ЛЬВІВ, ЛЕҐІОНІВ 29 в Пасажі, біля Орбісу. Купуючий одержує дарунок.

ПОВІДОМЛЯЄМО, що з днем. 25. III ц. р. ми перенесли наш СКЛАД ОБУВИ

„МЕА“

з вул. Леґіонів 33 до нового льокалю при ВУЛ. ЛЕҐІОНІВ 25, тел. 284-47. Як завжди так і тепер ми засобили наш склад у найновіші моделі обуви.

ТАПЧАНИ
модерні ТАПІЦЕРОВАНІ МЕБЛІ до ліжок сітки, матраци найдешевше
ВИРІБНЯ
Б. Уріх
ЛЬВІВ
Зелена 5.
670 2—4

РОВЕРИ ДНІСТЕР НАЙЛІПШІ
499 11—15

Обуву першорядної якости, мужеська, жіноча, дитяча
поручає фірма **„Сплєндід“**
Львів, Галицька 1.
Спеціяльні домашні пантофлі.

ДРОТЯНІ СІТКИ
найдешевше поручає
Виріб дротяних сіток і до огорожі
„СЯТКОДРУТ“
Львів, Замарстинівська 33

Найкращі мужеські одяги замовляйте в українській кравецькій робітні
М. Брунець
Львів. Академічна 24, І. п. Тел. 295-86.
На складі наймодніші краєві й англійські матеріяли.
321 10-21

В ТЕПЕРІШНІХ НЕПЕВНИХ ЧАСАХ НАЙКРАЩИМ СВЯТОЧНИМ ПОБАЖАННЯМ БУДЕ ПОЛІСА ЖИТТЄВОЇ ОБЕЗПЕКИ ЄДИНОГО УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ НА ЖИТТЯ

„КАРПАТІЯ“

ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 38. ЧЧ. ТЕЛ. 258-43 і 258-92.
ПИШІТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ.

КООП. „БАЗАР“, ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 3.
вже продає
ПРЕКРАСНІ ВЕСНЯНІ ЗРАЗКИ
шаликів, краваток, рукавичок, білля, панчіх і т. п.
ВЕЛИКИЙ ВИБІР. НАЙНИЖЧІ ЦІНИ.

МОЛОЧНІ і ДЕСЕРОВІ ЧОКОЛЯДИ

та

Кармельки в чокол. у великім виборі

поручає

А. Пясецький
С. А. КРАКІВ

ПАРАСОЛІ до саду, жіночі, мужеські і дитячі майже **ЗАДУРНО**

з найтривкіших ґатунків що не промакають і не тріскають, найоригінальніші моделі сезону 1939 р. поручає першоряд на виробня парасолів „СІКО“ віддавна відома фірма Зіхер і Корнес, Львів, Леґіонів 29 в Пасажу праворуч зараз побіч „Орбісу“. Репарації і покриття виконує мо прецизійно на місці ЗА БЕЗЦІН. СТАРІ ПАРАСОЛІ ВИМІНЮЄМО НА НОВІ.
Отже хто хоче бути вдоволений нехай зворне пильну увагу на докладну адресу і ЧИСЛО ДОМУ.

ЄДИНІ УКРАЇНСЬКІ ГРАФІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ
„УНІЯ“
ЛЬВІВ, МІЛКОВСЬКОГО Ч. 5
Телефон 292-97

ЛІТОҐРАФІЯ
виконує літографічні друки, кольорові афіші, етикети, ноти, мапи і ін.

ЦИНКОҐРАФІЯ
Виріб друкарських кліш черткових і сіткових, одно- і більше кольорових.
Ціни конкуренційні!

Незмінно виріжняється знаменитою якістю
„Backin“ dra OETKERA

УЗАЗІ ВПОВ. ВІДБОРЦІВ
поручаємо
вироби репрезентованих фабрик
UNIA-WENTZKI
С. А. ГРУДЗІОНДЗ
МАШИНИ
РІЛЬНИЧЕ ПРИЛАДДЯ
ЗАПАСНІ ЧАСТИНИ
•
K. OCHSNER i SYN, Kalisz
СПАЛЬНИКОВІ МОТОРИ
•
MC. CORMICKA, NEUSS
ЖНИВЯРКИ
КОСЯРКИ
•
J. BAMMER & Co. Weidhofen
СТИРІЙСЬКІ КОСИ ДО ТРАВ І ЗБІЖЖЯ
•
ФАБРИКА ТРАКІВ І МАШИН до обробу дерева
C. BLUMWE
Дім рільничо-торговельний
КАЗИМИР ЧАПЛІЦКИЙ
Львів, ул. Сапіги 18.
Тел. 259-90. ПКО 506-345.

Печі і кафлеві кухні
ставимо нові старі направляємо у Львові і на провінції
Михайло Галібей
ЛЬВІВ, ПЕТРА СКАРҐИ 1
705 Тел. 261-85.

Бляхарська робітня
будівельно-галянтерійна, криття дахів і репарації
Андрій Бартків
Львів, вул. Глибока 12. Тел. 25...

КУПУЙТЕ МУШТАРДУ ТІЛЬКИ **„МІКА“**
Львів, Городецька 121.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. ...
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. ...

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wyd-wca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.